

KOOSTÖÖ TABEL

SEIS 20.01.2023

Põltsamaa valla üldplaneeringu kohta laekunud ettepanekud ja Põltsamaa valla seisukoht ettepanekute osas.

SISUKORD

MINISTEERIUMID	3
Kaitseministeerium.....	3
Maaeluministeerium	5
Keskkonnaministeerium	10
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	18
Rahandusministeerium	18
AMETID	22
Keskkonnaamet	22
Maa-amet	38
Transpordiamet (end. nimega Maanteeamet)	50
Põllumajandus- ja Toiduamet (end nimega Põllumajandusamet)	64
Terviseamet	70
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.....	73
Päästeamet	73
Muinsuskaitseamet.....	73
Lennuamet.....	82
Politsei- ja Piirivalveamet	82
Veterinaar- ja Toiduamet	83
OMAVALITSUSED	83
Jõgeva Vallavalitsus	83
Järva Vallavalitsus.....	83
Tartu Vallavalitsus.....	83
Viljandi Vallavalitsus.....	83
Põhja-Sakala Vallavalitsus.....	84

TARISTU JA AVALIKE TEENUSTE VALDAJAD.....	84
Elering AS	84
Elektrilevi OÜ	84
Telia Eesti AS	85
Elisa Eesti AS	85
Tele2 Eesti Aktsiaselts	85
Eesti Lairiba Arenduse AS	85
Põltsamaa Varahalduse OÜ.....	85
Adven Eesti AS	85
AS Emajõe Veevärk	85
MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus	85
ETTEVÕTTED JM ASUTUSED	85
Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK)	85
Eesti Erametsa Liit	87
Valga Puu OÜ	89
Metsatervenduse Osühing	89
Kaltsiit AS	90
KPM Mets OÜ.....	90
ÜHENDUSED.....	90
Eesti Keskkonnaühenduste Koda	90
Eestimaa Looduse Fond	90
KOHALIKUD HUVIGRUPID.....	90
Reedik Raudla	90
Anti Hirv	92
Aulis Kaju	98
Indrek Eensalu	100
Aivo Saar	100
Põltsamaa Jahiselts	100
Lauri Tammel	100
Heiki Sepp	101
Joel Päärmann	102

Raivo Lepp102

Nr	Osapool	Kirja kuupäev ja nr	Arvamus Ettepanekuid on vajadusel lühendatud.	Omavalitsuse seisukoht
	MINISTEERIUMID			
	Kaitseministeerium	PÕHILAHENDU S 19.07.2021 nr 12-1/21/2298	<p>Seoses Keskkonnaameti Põltsamaa vallale saadetud Põltsamaa üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande täiendava tingimusliku kooskõlastusega soovisite Kaitseministeeriumi seisukohta Kaitseleidu lasketiiru kohta, mille asukohta alternatiivid valiti Jõgeva maakonnaplaneeringus 2030+.</p> <p>Maakonnaplaneeringus tehti lasketiiru asukohavalik, mille tulemusena leiti 600 m laskedistantsiga tiiru rajamiseks võimalikud kolm alternatiivi. Kaks neist, Jürikäla (Utsali) ja Kamari, paiknevad Põltsamaa vallas. Täna ei ole alustatud Jõgeva maakonna 600 m lasketiiru lõpliku asukohta valimise suunas täiendavaid samme. Samuti ei ole tehtud täiendavaid uuringuid ega hinnatud keskkonnamõju. 600 m lasketiiru vajadus maakonnas on jätkuvalt aktuaalne, kuid selle ajaline perspektiiv sõltub muuhulgas naabermaakondades arendatavatest lasketiirudest. Täna plaanide järgi on arendamise fookus Tartu maakonnas, mistõttu ei ole 600 m tiiru rajamine Jõgevamaale plaanis lähima 10 aasta perspektiivis. Vaatamata sellele, et Jõgevamaa pika distantse tiir ei ole täna kõrge prioriteediga, mahub see meie hinnangul praegu koostatava Põltsamaa valla üldplaneeringu eluea sisse.</p> <p>Lähikuudel ei ole Kaitseministeeriumil võimalik keskkonnamõjude kohta, sh mõjude kohta Natura võrgustikule, täiendavat infot anda, mistõttu nõustume lasketiirude võimalike asukohtade kajastamisega strateegilise vajadusena. Oleme teadlikud praegusest segadusest, mis valitseb üldplaneeringutes riiklike objektide kajastamise ja Natura hindamise osas ning arvestame selle asjaoluga.</p>	<p>Selle info põhjal on selge, et ÜP raames ei ole võimalik ega otstarbekas Natura hindamist lasketiiru alternatiivile koostada. Pigem on mõistlik nende objektide kavandamine teostada eraldi planeeringu raames hinnates kõiki erinevatesse omavalitsusse jäävaid alternatiive.</p> <p>Põltsamaa valla ÜPs kajastame objekti strateegilise vajadusena, et objekti võimaliku rajamisega arvestada.</p> <p>Jätkame ÜP raames selle lähenemisviisi kajastamist.</p>

			Vajadusel oleme valmis arutlema üldplaneeringus lasketiiru strateegilise vajadusena kujutlemise viisi üle.	
		PÕHILAHENDU S 18.05.2021 nr 12-1/21/1481	Kaitseministeerium kooskõlastab Põltsamaa valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu märkusteta.	-
		ESKIIS 2 26.08.2020 nr 12-1/20/2313	1.Üldplaneeringu joonise „Väärtused ja piirangud“ paremaks mõistmiseks palume korrigeerida praeguse leppemärgi „ Kavandata Kavandatav Kaitseliidu 600m ohuala“ seletust ja sõnastada see: „Kavandatava 600 m lasketiiru ohuala (alternatiivsed asukohad)“.	1.Lisatud
		ESKIIS 1 16.04.2020 e- kiri	1. Palume korrigeerida UP SK teksti, kaarti ja KSH teksti, et oleks üheselt arusaadav: 1.Vallas asub olev 200 m Utsali lasketiir. 2.Olev Utsali kavandatakse pikendada 300 m. 3.Vastavalt MPle kavandatakse valda 2 alternatiivset 600 m lasketiiru: 1 Utsali kõrvale ja teine Väike-Kamari külla. Uue 600m lasketiiru asukoht selgitatakse täiendava Natura hindamise käigus, mis koostatakse eraldi. UPga seda lasketiiru ei kavandata, vaid markeeritakse MP alternatiivsed asukohad.	1.Täpsustatud.
			2. Palume täiendada üldplaneeringu seletuskirja punkti 5.2.9.2. Päikeseenergeetika ning lisada sinna nõue, et päikeseelektrijaam peab vastama õigusaktidega kehtestatud elektromagnetilise ühilduvuse nõuetele ja asjakohastele standarditele.	2.Lisatud.
		LS 05.03.2019 nr 12- 1/19/355	1.Viidatakse kaitseministri 26.06.15 määrusele nr 16 „Riigikaitse ehitise töövõime kriteeriumid, piirangute ruumiline ulatus ja andmed riigikaitse ehitise töövõimet mõjutavate ehitiste kohta“ ja sellega seotud piiranguvööndite ulatuse kajastamise vajadusele ÜP-s.	1.Arvestatakse üldplaneeringu koostamisel arvestades üldplaneeringu täpsusastet.
			2.LS peatükist 5.2 eemaldada Pudivere lasketiiru kitsenduste kajastamise ülesanne ja lisada, et riigikaitse otstarbega maa-alade piirid täpsustatakse üldplaneeringus.	2.LS: Täpsustatud. ESKIIS: piirid ja vajalikud tingimused antud UP lahendusega.
			3.Käsitleda ÜP koostamisel järgmisi riigikaitse teemasid ja üldtingimusi: Määrata Põltsamaa linnas Ülase 2 kinnisasja juhtsihtotstarbeks riigikaitsemaad, kuhu on planeeritud rajada malevkonna staabikompleks (tegemist on Kaitseliidule kuuluva kinnistuga).	3.Arvestatud vastavalt UP lahendusele.
			Käsitleda Utsali lasketiiru koos selle piiranguvööndiga 2000 m (kinnistu välispiirist) ehitisele kehtestatud piiranguvööndi ulatusega.	3.1.Arvestatud.
			Lähtuda põhimõttest, et lasketiiru piiranguvööndisse ei ole võimaliku müravõimaliku tõttu soovitatav ehitada müratundlikke ehitisi	3.2. Arvestatud.

			või määrata ehitiste rajamist soodustavat maakasutuse juhtotstarvet	
			Kajastada perspektiivseid Jürikäla ja Väike-Kamari külasse maakonnaplaneeringus eelvalikuna kavandatud 600 m lasketiirud koos ohualadega planeeringukaardil.	3.3.Arvestatud.
			Lisada LS seletuskirja, et Kaitseministeeriumiga tuleb kooskõlastada kõik riigikaitse ehitise piiranguvõõndisse jäävad planeeringud, projekteerimistingimused, ehitusloa eelnõud ja ehitisteatised. Lisaks tuleb kooskõlastada kõrgete ehitiste planeeringud, pr-tingimused, ehitusloa eelnõud	3.4. Arvestatud.
			Käsitleda ÜP-s metsaalade kasutamist riigikaitse välajaõppe korraldamiskohana ja väljaõppel tekkiva müra levimisega inimeste elukeskkonda.	3.5. Ei arvestata üldplaneeringu koostamisel. Metsaalade kasutamine riigikaitse välajaõppe korraldamiskohana on täna kehtiv ja toimiv kord. Sellest tuleb lähtuda ka edaspidi. Üldplaneering ei saa sellele seada täiendavaid tingimusi, see ei ole üldplaneeringu ülesanne.
			Kaitseministeerium edastab soovi korral riigikaitse ehitiste kaardikihi sobilikus vormingus.	3.6.Teadmiseks võetud.
	Maaeluministeerium	PÕHILAHENDU S 17.11.2021 nr 4.1-5/868-3	1. Maaeluministeerium võtab Põltsamaa Vallavalitsuse selgitused ja vastused meie seisukohtadele ja ettepanekutele teadmiseks. Kuna väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlev seaduse eelnõu on jätkuvalt Riigikogu menetluses, siis ei ole meil käesoleval ajal uut informatsiooni, mis võiks mõjutada meie seniseid seisukohti. Täname Põltsamaa Vallavalitsust põhjaliku tagasiside ja tähelepaneliku suhtumise eest. Märgime, et Maaeluministeerium tegi muu hulgas ettepaneku lisada seletuskirja jaotisesse 4.13 „Väärtuslik põllumajandusmaa“ klausel, et väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva õigusakti kehtestamisel tuleb järgida sellega sätestatavaid tingimusi ja nõudeid. Põltsamaa Vallavalitsus leiab, et kõik õigusaktid on üldplaneeringu suhtes ülimuslikud ja seetõttu ei soovita viidata konkreetselt seadusele, mis veel ei kehti, eriti kui tegu on palju küsitavusi tekitanud õigusaktiga; üldplaneeringus on läbivalt viidatud üldiselt õigusaktidele ning see on vallavalitsuse hinnangul piisav. Oleme jätkuvalt seisukohal, et väärtusliku põllumajandusmaaga seotud maakasutusküsimuste hilisemal käsitlemisel on oluline mõju ning sellest tulenevalt peaksid olema üldplaneeringu tingimused ja nõuded kõikidele isikutele ka aastaid pärast üldplaneeringu kehtestamist arusaadavad ja üheselt mõistetavad. Enamik kohaliku omavalitsuse üksusi, kes hetkel üldplaneeringuid koostavad või on selle hiljuti kehtestanud, on üldplaneeringu seletuskirja selguse tagamiseks nimetatud klausli lisanud.	1.Jääme oma seisukoha juurde ja selle täiendava klausli lisamise vajadust ÜPse ei näe. Õigusaktid kehtivad ÜPst sõltumatult.

			Seetõttu peame me vajalikuks, et seletuskirja jaotisesse 4.13 „Väärtuslik põllumajandusmaa“ lisatakse klausel, et väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva õigusakti kehtestamisel tuleb järgida sellega sätestatavaid tingimusi ja nõudeid. Maaeluministeerium kooskõlastab Põltsamaa valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu.	
		PÕHILAHENDU S 17.05.2021 nr 4.1-5/868-1	1. Üldplaneeringuga ei kavandata määrata väärtuslikke põllumajandusmaid, vaid neid kavatakse käsitleda üksnes informatiivsena. Maaeluministeerium ei saa olla sellise käsitlemisega nõus, kuna see ei ole kooskõlas ei väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlevas seaduse eelnõus (Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (309 SE), (edaspidi selles kirjas seaduse eelnõu)) toodud põhimõttega ega ka planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punktis 14 toodud ülesandega. Mõlemas dokumendis on sätestatud eeldus, et üldplaneeringuga tuleb määrata väärtuslikud põllumajandusmaad ja seada nende kaitse- ja kasutustingimused.	1. Juhime tähelepanu, et meiega sarnast lähenemist kasutavad ka kõik teised omavalitsused oma ÜP koostamisel ning mitmed ÜPd on hiljuti ka sama põhimõtet kasutades kehtestatud. Täna on tingimustes on see kõige mõistlikum lähenemine, kuna võimaldab paindlikkust ning asukoha- ja objektipõhist lähenemist.
			2. Üldplaneeringu seletuskirja jaotisest 3.2 „Hajaasustusala“ järel, et väärtuslikule põllumajandusmaale ei määrata põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutust tagavat maakasutuse juhtotstarvet. Märkime, et seaduse eelnõuga kavandatakse täiendada planeerimisseaduse § 75 lõikega 5, mille kohaselt tuleb määrata väärtuslikule põllumajandusmaale põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutust tagavat maakasutuse juhtotstarvet. See tähendab, et lisaks sellele, et üldplaneeringuga ei kavandata väärtuslikke põllumajandusmaid määrata, ei tagata nendele maadele ka sihtotstarbelist kasutust tagavat juhtotstarvet. Tulenevalt eeltoodud argumentidest järel, et vaatamata sellele, et seletuskirja jaotises 4.13 „Väärtuslik põllumajandusmaa“ toodud väärtusliku põllumajandusmaa kaitse- ja kasutustingimused on üldises kooskõlas seaduse eelnõus toodud põhimõttega ning peaksid olema tõhusad ja väärtuslikku põllumajandusmaad kaitsvad, ei anna need olukorras, kus üldplaneeringuga väärtuslikke põllumajandusmaid ei määrata ega nende säilivust vastava juhtotstarbe määramisega ei tagata, kindlust, et väärtusliku põllumajandusmaa kaitsetingimusi reaalselt ja pikaajaliselt rakendatakse ning et väärtuslik põllumajandusmaa saab ka tegelikult kaitstud;	2. Vt p 1 vastust.
			3. KSH aruande eelnõu jaotises 7.9 „Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale“ toodud arvandmetest väärtusliku põllumajandusmaa vähenemise kohta järel, et võrreldes esialgsete kaardiandmetega väheneb väärtusliku põllumajandusmaa üldpindala veidi üle 3000 hektari.	3. Vt p 1 vastust. Avalikku ja erahuvi ei saa antud kontekstis ÜPs hetkel täpsemalt kirjeldada, kuna see on asukoha- ja objektipõhine ning ajas muu-

		<p>Arvestades esialgse kaardikihi võimalike ebatäpsustega, viimastel aastatel toimunud ruumiandmete muutusega ning asjaoluga, et Põltsamaa vallas olevad põllumajandusmaad on valdavalt väärtuslikud, mistõttu on paratamatu, et muudel eesmärkidel maakasutuseks tuleb hõlmata ka väärtuslikke põllumajandusmaid, nõustub Maaeluministerium sellises ulatuses väärtusliku põllumajandusmaa vähenemisega, kuid seda üksnes tingimusel, et väärtuslikud põllumajandusmaad määratakse üldplaneeringuga, mitte ei kajastata neid vaid informatiivsena.</p> <p>Lisame, et kuna üldplaneering on pikaajalist arengut kajastav dokument, siis soovime arusaadavuse eesmärgil kirjeldada ja argumenteerida täpsemalt avalikku või erahuvi, mis kaalub üles väärtusliku põllumajandusmaa säilitamise avaliku huvi ja mis põhjendab väärtusliku põllumajandusmaa hõlmamise muul otstarbel lubatavust.</p>	<p>tuv. Tegu on KOVi kaalutusotsusega, mille üle otustatakse konkreetsetes ajahetkes esile kerkinud asjaolusid arvesse võttes.</p>
		<p>4. Seaduse eelnõu menetluse tulemused ei ole teada, kuid kuna väärtuslike põllumajandusmaade kaitsel on aakasutusküsimuste hilisemal käsitlemisel oluline mõju ja selleks, et vältida üldplaneeringu elluviimisel võimalikke vastuolusid seadusest tulenevate normidega, soovime üheselt mõistetavuse tagamise eesmärgil lisada seletuskirja jaotisesse 4.13 „Väärtuslik põllumajandusmaa“ klausel, et väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva õigusakti kehtestamisel tuleb järgida sellega sätestatavaid tingimusi ja nõudeid.</p> <p>Maaeluministerium palub enne, kui üldplaneeringut saab kooskõlastada, Põltsamaa Vallavalitsuse seisukohti ja vastuseid meie käesolevas kirjas tehtud tähelepanekutele.</p>	<p>4.Kõik õigusaktid kehtivad ülimuslikult ÜPst, hoolimata sellest kas nad kehtivad juba ÜP ajal või hakavad kehtima hiljem pärast ÜP kehtestamist. Me ei soovi viidata konkreetsetelt seadusele, mis veel ei kehti, eriti kui tegu on palju küsitavusi tekitanud õigusaktiga. ÜPs on läbivalt viidatud üldiselt õigusaktidele ning see on meie hinnangul piisav.</p>
	ESKIIS 1 20.04.2010 nr 4.1-5/567-2	<p>1. Seletuskirja jaotises 3.1 „Tiheasustusala“ on märgitud tiheasustusaladena Põltsamaa linn, Adavere ja Puurmani alevik ning Lustivere. Seaduse eelnõus käsitletu kohaselt loetakse väärtuslikuks põllumajandusmaaks maatulundusmaa sihtotstarbega haritava maa ja loodusliku rohumaa kõlvikut sisaldavad kahe hektari suurused ja suuremad massiivid, mis paiknevad külas ja alevikus. Kui tiheasustusaladena määratletud Adavere ja Puurmani alevikus ja Lustiveres on sellistele tunnustele vastavad väärtuslikud põllumajandusmaad, siis soovime, et seaduse eelnõus sätestatud kitsendusi käsitlevad nõuded seatakse ka nimetatud asustusüksustes olevate väärtuslike põllumajandusmaade kohta.</p>	<p>1. Asustust on mõttekas kavandada olemasolevatesse keskustesse, seetõttu peab just keskuste puhul säilima võimalus vajadusel VPM muude otstarvetega asendada kui vaja. Põltsamaa vallas on väga palju VPM alasid ning iga ala käsitlemisel peaks KOVil olema kaalutusvõimalus, juhul kui soovitav muutus peaks üle kaaluma VPMi säilimise. Lisaks ei kavandata Põltsamaa vallas suuri uusi tihedama asustusega alasid, mis võiksid väärtuslikke põllumaid ohustada. Põltsamaa valla paiknemine kesk-Eestis, logistiliselt kaugel sadamatest ja suurematest töandjatest ei loo eeldusi põllumaade täisehitamiseks.</p>

			<p>2. Seletuskirja jaotises 3.3 „Detailplaneeringu koostamise kohustus“ on märgitud, et detailplaneeringu koostamine on kohustuslik planeerimisseaduses toodud aladel ja juhtudel ning täiendavalt üldplaneeringu koostamise kohustusega aladel ja juhtudel. Seletuskirja jaotises 3.7 „Maakasutus“ on kirjeldatud maakasutuse juhtotstarbe määramisega seotud põhimõtteid ja seoseid. Käsitledes Põltsamaa üldplaneeringus maakasutuse juhtotstarbe ja detailplaneeringu koostamise kohustusega alade määratlust koosmõjus, märgime, et seaduse eelnõust tulenevalt ehk selguse ja üheselt mõistetavuse tagamiseks tuleks väärtuslikule põllumajandusmaale määrata põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutamist tagav maakasutuse juhtotstarve. Seaduse eelnõus kavandataksegi täiendada planeerimisseaduse § 142 lõiget 1 punktiga 11, mille kohaselt kehtestatud üldplaneeringu põhilahenduse detailplaneeringuga muutmine on üldplaneeringuga määratud väärtusliku põllumajandusmaa maakasutuse juhtotstarbe muutmine. See tähendab, et üldplaneeringu kehtestamise järel võib väärtuslikku põllumajandusmaad hõlmata muul otstarbel kui põllumajanduslik otstarve üksnes detailplaneeringuga. Selgitame, et seaduse eelnõus nähakse ette võimalus kohaliku omavalitsuse otsustusõiguse laiendamiseks olukordades, mida näiteks ei ole võimalik üldplaneeringu koostamise ajal ette näha. See tähendab, et kui väärtuslikule põllumajandusmaale ehitamine ei vasta üldplaneeringuga seatud kaitse- ja kasutustingimustele, kuid ehitamiseks esineb muu avalik huvi või erahuvi, mis kaalub üles väärtusliku põllumajandusmaa säilitamise avaliku huvi, võib kohaliku omavalitsuse üksus küsimuse detailplaneeringuga lahendada, kaasates kooskõlastusmenetlusse Põllumajandusameti.</p>	<p>2. Ei ole asjakohane ettepanek, vaid muudab KOVI edasised arengud palju keerulisemaks. Täna ei ole Põltsamaa vallas probleemiks, et VPM alad soovitakse massiliselt muul otstarbel kasutusse võtta. Seega on mõistlik reguleerida nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik. Hajaasustus, kus üldjuhul põllumajandusmaad sh VPM alad paiknevad on üldjuhul maakasutuse otsarvetega katmata, sest see on väljakujunenud UPde praktika. Hajaasustuses, kus valdavalt on tegu maatulundusmaadega on üldine suund tüüpilise maalise asutuse tagamine, st et üksikud hajali talud paikevad põldude ning metsade vahel. ÜPs on antud üldised reeglid, kuidas sellist asustusmuutrit ka edaspidi tagada ning eelmiste UPde praktika näitas, et hajaasustuses on mõistlik nii vähe reegleid seada kui võimalik ning see on eriti oluline väheneva rahvastikuga piirkondades, kus iga võimalik uus arendus võib kaaluda üle teatud varasemalt kaardistatud väärtused. KOVil peab säilima võimalus igakordselt kaaluda, kas antud asukohas on mõistlikum säilitada VPM vm uusi arenguid võimaldav tegevus. Need toimingud peaksid olema võimalikult paindlikud ja vähese bürokraatiata. Üldplaneering ei pane paika VPM alad, vaid kajastab neid informatiivselt, seega ei saa nende jaoks ka DP kohustust seada. DP kohustus VPM aladel ja ka VPM ala muutmine peab tulevikus jääma KOVI kaalutluseks, sest vastasel juhul võivad perspektiivis vajalikud arengud jääda liigse menetluskoormuse tõttu piirkonda tulemata.</p>
		<p>LS 28.02.19 nr 4.1-5/265-1</p>	<p>1.Ptk-is 5.2; 6.1 ja 6.3 põllumajandusmaade käsitlemisel ja analüüside koostamisel lähtuda täiendavalt mullastiku kaitse ja säilitamise põhimõtetest.</p>	<p>1.Arvestatud üldplaneeringu täpsusastmes.</p>

		<p>2.Vaatamata sellele, et õiguslikke regulatsioone väärtusliku põllumajandusmaa (vpm) kohta ei ole, soovib ministeerium lähtuda sellise väärtusega maa määramisel maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise eelnõu põhimõtetest, mille alusel vpm on maatulundusmaa so-ga põllumajandusmaa (haritava ja loodusliku rohumaa kõlvik, mis:</p> <p>Asub külavõi aleviku territooriumil;</p> <p>Suurus on 2 ha või rohkem;</p> <p>Maa kaalutud keskmine boniteet on võrdne või suurem riigi põllumajandusmaa kaalutud keskmisest boniteedist</p> <p>Riigi põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet on 41 hindepunkti ja Jõgeva maakonna põllumaa kaalutud keskmine boniteet on 46 hindepunkti. Selle määratluse alusel on Põltsamaa valla vpm-d vähemalt 2 ha suurusel ja 41 hindepunktiga põllumassiivid.</p>	<p>2.Arvestatud vastavalt üldplaneeringu täpsusastmele ning kohalikele oludele ning vajadustele vastavalt. Alade määramisel on arvestatud ka kohalike huve ning vajadusi.</p> <p>VPM suurt survet Põltsamaal ei ole, mistõttu on üldplaneeringu koostamisel leitud tasakaal väärtuslike põllumajandusmaade ja muude kasutusviiside vahel.</p>
		<p>3.Vpm-de määramise abimaterjaliks võiks olla 2015.a. koostatud kaardimaterjal.</p>	<p>3.Lähtutud on maakonnaplaneeringu kihist, mis on 2015 a materjalist täpsem.</p>
		<p>4.Vpm-de kohta kavandada kaitse- ja kasutustingimused maa pikaajaseks kasutamiseks.</p> <p>Analüüsida ÜP üldiste kasutus- ja ehitustingimuste määramisel otstarbeka, mõistliku ja säästliku maakasutuse põhimõtete elluviimist, sealhulgas varem ebapiisavalt kasutatud alade otstarbekamat kasutamist</p>	<p>4.Tingimused määratud üldplaneeringu täpsusastmes ja kohalikele oludele ning vajadustele vastavalt.</p>
		<p>5.Määrata vpm aladel maakasutuse juhtisihotstarbeks põllumajandusmaa.</p>	<p>5.Ei ole asjakohane. Üldplaneeringu koosseisus hajaasustuses üldjuhul maakasutuse juhtotstarvet ei määrata, sest seal on juhtotstarbeid paindlikumalt käsitletud. Samuti võib perspektiivis olla vajadust neid alasid muuta. Tänapäevane üldplaneeringu meetodiline lähenemine võimaldab seda paindlikkust ja kohalike oludega ka perspektiivis arvestamist. Üldplaneering on strateegiline arengudokument ja üldisema lähenemisega.</p>
		<p>6.Koostada analüüs KSH tegemise käigus, mis selgitaks sademevee juhtimise vajadust ja võimalust maaparandussüsteemi. 01.01.19 jõustunud maaparandusseaduse § 53 alusel võib Põllumajandusameti kooskõlastamisel juhtida väljaspoolt maaparandussüsteemi koondatud vett süsteemi.</p>	<p>6.ÜP koostamisel ja selle KSH läbiviimisel on lähtutud mõju hindamisel maaparandussüsteemidele lähtutud ÜP täpsusastmest. Juhendatud on planeeringualale jäävate maaparandussüsteemide terviklikkuse säilitamise ja toimimise tagamise põhimõttest. Edasiste arenduste kavandamisel maaparandussüsteemi aladel tuleb juhendada maaparandusseadusest. Planeeringulahendus</p>

Keskonnaministeerium	PÕHILAHENDU S 03.05.2022 nr 7-15/21/1991-10	Oleme tutvunud valla kodulehel https://www.poltsamaa.ee/uldplaneering vastuvõetud üldplaneeringu materjalidega ja soovime märkida järgmist: 1.Märkisime 30.09.2020 kirjas nr 7-16/20/4287, et üldplaneeringu materjalidest puudub mürakategooriate kaart. Valla kodulehel avalikustatud koostöö tabelist on märgitud, et eraldi mürakategooria kaarti me ei koosta, kuna maakasutuse ja müra kategooriate vahel ei ole üksühest seost. Maakasutus on määratud päris paindlikult. Näiteks on ühiskondlike ehitiste maale lubatud nii tervishoiu- kui ka spordiasutused, vastavalt millele võib ala kuuluda kas II või IV mürakategooriasse. Kuna ÜP aga konkreetseid tegevusi ei kavanda, vaid määrab juhtotstarbe, siis ei ole täna teada, milline objekt perspektiivis täpselt millisele alale tuleb. Mürakategooria määramisel peab eraldi vaatama tegevuse ja asukoha spetsiifilisi asjaolusid. Seega oleme andnud vaid tabeli maakasutuse ja mürakategooriate seoste kohta ning üldised suunised, kuidas maakasutust mürakat. kontekstis kasutada. Juhime siiski tähelepanu, et atmosfääriõhu kaitse seaduse § 57 kohaselt mürakategooriad (I kategooria kuni VI kategooria) määratakse vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbele. Seega on mürakategooriad otseses vastavuses maakasutuse juhtotstarbega. Seega selgituse esimeses lauses toodu ei ole korrektne. Üldplaneeringus on mürakategooriad määratud vastavalt juhtotstarvetele ja mürakategooria kaardi koostamata jätmisega nõustume.	kooskõlastatakse Põllumajandusametiga. 1.Teadmiseks võetud.
		2. 2021. aasta lõpus valmis Keskonnaministeeriumi tellimisel uuring "Alused ja meetodika suurte üleujutustega siseveekogude nimistu muutmiseks" (https://envir.ee/media/5474/download). Tegemist on uuringuga, mille käigus hinnati siseveekogude üleujutusosalasid ja määrati üleujutusosalade piirid. Soovitame uuringu tulemusi teie valla üleujutusosalade osas üle vaadata ja hinnata, kas üldplaneeringus on vaja lisada täiendavaid tingimusi. Uuringu kaardikihid on kättesaadavad Keskonnaministeeriumist (agne.aruvali@envir.ee).	2.Viidatud uuringu osas märgime, et kuna see annab alles suunised meetodika ajakohastamiseks, sh suurte üleujutustega siseveekogude nimistu ning kõrgveepiiri edasiseks muutmiseks ning täna ei ole teada, kas ja kuidas uuringuga seaduse tasandil arvestatakse ning millised saavad olema kinnitatud üleujutusosalad ja nende piirid, siis ei pea me antud tööga arvestamist hetkel põhjendatuks. Hetkel lähtume eelkõige kinnitatud suure üleujutusega siseveekogude nimistust.
	PÕHILAHENDU S 17.08.2021 nr 7-15/21/1991-6	Põltsamaa Vallavalitsus esitas 22.04.2021 kirjaga nr 7-1/2021/15-1 Põltsamaa valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu Keskonnaministeeriumile kooskõlastamiseks. Keskonnaministeerium andis 06.06.2021 kirjaga nr 7-15/21/1991-4 teada, et kooskõlastab üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu juhul, kui arvestatakse ministeeriumi esitatud märkustega. Põltsamaa Vallavalitsus on 05.08.2021 kirjaga nr 7-1/2021/15-14 pöördunud veelkordselt Keskonnaministeeriumi	1.-

			poole ning palub kooskõlastust uuendatud üldplaneeringule. Keskonnaministeerium tutvus üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu materjalidega Põltsamaa valla kodulehel https://www.poltsamaa.ee/uldplaneering ning teatab, et kooskõlastab uuendatud üldplaneeringu ning ei esita üldplaneeringu kohta täiendavaid ettepanekuid ega märkuseid.	
		PÕHILAHENDU S 2 06.06.2021 nr 7-15/21/1991-4	Oleme tutvunud kooskõlastamiseks esitatud üldplaneeringu ja KSH materjalidega ning soovime kinnisasjadele, mille riigivara valitseja on Keskonnaministeerium ning volitatud asutus Maa amet kavandatud maakasutusega seoses märkida järgmist: 1. Laasme külas asuvale maatulundusmaa sihtotstarbega Jeeriku kinnisasjale (katastritunnus 61101:001:0296) on kuni kinnisasja ida-läänesuunalise kraavini kavandatud puhke ja looduslik maa-ala maakasutuse juhtotstarve, ülejäänud kinnisasjale juhtotstarvet ei ole määratud. Üldplaneeringu seletuskirja peatüki 3.9.4. Puhke ja looduslik maa-ala kohaselt puhke ja looduslik maa-ala on puhkamisele suunatud loodusliku või poolloodusliku ilmega puhke-, kultuuri- ning spordirajatiste maa-ala. Lisaks täidavad puhkefunktsiooni tervise- ja matkarajad, külaplatsid ning veekogud koos kaldaalaga. Jeeriku kinnisasjal asub põllumassiiv ja see on põllumajanduslikus kasutuses. Oleme seisukohal, et käesoleval ajal ei vasta Jeeriku kinnisasi eeltoodud puhke ja looduslik maa-ala kirjeldusele. Üldplaneeringuga määratav maakasutuse juhtotstarve on territooriumi kasutamise valdav otstarve, mis annab piirkonnale edaspidise maakasutuse põhisuuna ja juhtotstarbe määramisel on tegemist perspektiivse maakasutusega, millega ei kaasne kohest katastriüksuse sihtotstarbe muutust. Leiame, et kuna piirkonnas on teisi loodusliku või poolloodusliku ilmega alasid, mis ei ole sellises põllumajanduslikus kasutuses nagu Jeeriku kinnisasi, siis ei ole ka perspektiivselt kinnisasja kasutamisele võtmine puhke ja looduslik maa-ala põhjendatud. Sellest lähtuvalt teeme ettepaneku Jeeriku kinnisasja lõunaosale maakasutuse juhtotstarvet mitte määrata.	1.Arvestatud ja kaardil täpsustatud.
			2. Põltsamaa linnas asuvatele maatulundusmaa sihtotstarbega Kingu tn 10 (katastritunnus 61801:001:0082), Kinguääre (katastritunnus 61801:001:0083) ja Mäekaare (katastritunnus 61801:001:0081) kinnisasjadele on kavandatud puhke ja looduslik maa-ala maakasutuse juhtotstarve. Lähtuvalt asjaolust, et kinnisasjad piirnevad elamumaadega, teeme ettepaneku Kingu tn 10, Kinguääre ja Mäekaare kinnisasjadele määrata valdavalt elamu maa-ala maakasutuse juhtotstarve ning puhke ja looduslik maa-ala juhtotstarve määrata koridorina Põltsamaa kalmistu ja Vassili kinnisasja vahel Rahu, Kingu ja	2.Kingu tn 10 ja Mäekaare KÜ määratud elamualadeks. Kinguääre ja Vassili KÜ-le juhtotstarvet ei määrata.

			Kaare tänavate ääres. Kinguääre kinnisasja osas oleme nõus ka lahendusega, kui sellele maakasutuse juhtotstarvet ei määrata.	
			3. Põltsamaa linnas asuvale Jõgeva mnt 28 kinnisasjale (katastritunnus 61801:001:0077) on määratud ühiskondliku hoone maa-ala maakasutuse juhtotstarve. Kinnisasi piirneb sama juhtotstarbega Tiigi kinnisasjaga (katastritunnus 61801:001:0229), mis on otsustatud võõrandada otsustuskorras tasuta ja osaliselt alla hariliku väärtuse Põltsamaa vallale keskkonnaministri 11.05.2021 käskkirjaga nr 1-2/21/242 uue hooldekodu ja eluhoone rajamiseks, mis on kavandatud Põltsamaa Vallavolikogu 17.12.2020 otsusega nr 1-3/2020/75 kehtestatud Tiigi kinnistu ja selle lähiala detailplaneeringu alusel. Jõgeva mnt 28 kinnisasi ei ole hõlmatud vastava detailplaneeringuga ja sellest lähtuvalt teeme ettepaneku määrata kinnisasjale elamu maa-ala juhtotstarve.	3.Arvestatud.
			4. Teeme ettepaneku Põltsamaa linnas tähistada perspektiivne kohaliku tähtsusega sõidutee Kase ja Kooli tänava vahel, millelt oleks perspektiivis juurdepääs Kase tn 29 kinnisasjale (katastritunnus 61801:001:0578).	4.Arvestatud.
			5. Teeme ettepaneku määrata Vägari külas asuvale Rassi tee 5a kinnisasjale (katastritunnus 57301:001:0476) tootmise maa-ala juhtotstarve, kuna see piirneb alaga, millele on sama juhtotstarve määratud.	5. Arvestatud.
			6. Lustivere külas asuvale Mõisa tee 5a kinnisasjale (katastritunnus 61601:001:0423, pindala 4549 m ²) on määratud ühiskondliku hoone maa-ala maakasutuse juhtotstarve. Sama juhtotstarve on määratud ka selle kõrval munitsipaalomandis olevale ja ühiskondlike ehitiste maa sihtotstarbega Mõisa tee 9 kinnisasjale (katastritunnus 61606:001:0111, pindala 7629 m ²), millel asub Lustivere kultuurimaja. Keskkonnaministeeriumile ei ole teada, milliseid ühiskondlikke hooneid Põltsamaa vald Mõisa tee 5a kinnisasjale kavandab või millised on edasised valla plaanid Lustivere mõisas osas, kuid arvestades, et selle kõrval asub juba võrdlemisi suur ühiskondlik hoone ja Lustivere mõisas asuva hooldekodu asemel ehitatakse Põltsamaa linna uus hooldekodu, siis teeme ettepaneku Mõisa tee 5a kinnisasjale kavandada elamu ala maakasutuse juhtotstarve.	6. Arvestatud.
			7. Teeme ettepaneku Lustivere külas asuvale Kaadu kinnisasja (katastritunnus 61601:001:0416) osale, mis piirneb tootmismaa sihtotstarbega Kalda tee 6 (katastritunnus 61606:001:0124) ja Kalda tee 8 (katastritunnus 1601:001:0109) kinnisasjadega määrata tootmise maa-ala juhtotstarve.	7.Arvestatud.
			Täiendavalt soovime üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu kohta märkida järgmist: 8. Üldplaneeringu seletuskirja peatüki 4.10. Rohevõrgustik on	8.Lisame vajaliku info tärkandmetesse hiljemalt kehtestamise järgselt, kuna ÜP koostamise ajal võib info veel muutuda.

			<p>toodud rohevõrgustiku mõiste selgitus, mille kohaselt see koosneb tugialadest ning neid ühendavatest rohekorridoridest. Peatükis on eraldi väljatoodud rohekoridori kasutustingimused. Üldplaneeringu joonisel 1. Maakasutus ja 4. Väärtused ja piirangud on toodud leppemärk rohevõrgustik ja lisaks kasutatud tähistust T ja K. Selliselt on tugialade ja koridoride ruumikujud eristatavad, kuigi mõnes kohas raskendab seda kattumine teiste objektidega. Üldplaneeringu avalikus rakenduses on tugialad ja koridorid esitatud ühel kihil (kuid mitte rohevõrgustik alamkihil, vaid rohevõrgustiku konfliktikohad alamkihil), aga tärkandmetes on märgitud, kas tegemist on T või K-ga. Peatüki 4.10. Rohevõrgustik kohaselt on täiendavalt rohevõrgustikku lisatud uued rohealad rohevõrgustiku sidususe paremaks tagamiseks. Need on toodud ka avalikus rakenduses rohevõrgustiku konfliktikohad alamkihil, kuid ilma tärkandmeteta. Peame oluliseks, et juba üldplaneeringu koostamise ajal digitaalsete jooniste vormistamisel on lähtunud riigihalduse ministri 17.10.2019 määrusest nr 50 „Planeeringu vormistamisele ja ülesehitusele esitatavad nõuded“. Lähtuvalt sellest teeme ettepaneku lisada tärkandmetesse selgitus rohealade kohta.</p>	
			<p>9. Planeeringu mõjusid rohevõrgustikule käsitleb KSH aruande eelnõu peatükk 7.5. Mõju rohevõrgustikule. KSH aruande eelnõu ei selgita Eestis tüüpiliste majandustegevuste, nagu näiteks põllu- ja metsamajandus, võimalikke mõjusid (või nende puudumist) rohevõrgustiku toimimise seisukohast olulistest kohtades. Palume neid mõjusid KSH aruande eelnõus käsitleda. Palume mõjude hindamise tulemustest lähtuvalt vajadusel täiendada üldplaneeringu kasutustingimusi.</p>	<p>9. ÜP-ga ei reguleerita konkreetseid, sh juba toimuvaid majandustegevusi ega seata tingimusi tegevusalade kaupa. Üldplaneeringuga määratakse üldised maakasutus- ja ehitustingimused. Rohevõrgustiku osas on ÜP-s sätestatud, et igasugune majandustegevus, mis ei ole rohevõrgustikus keelatud, peab olema sellega arvestav. ÜP täpsusastmes on see piisav ning täiendused ei ole vajalikud. Kuna KSH lähtub ÜP-ga lahendatavatest teemadest ja ÜP täpsusastmest, siis ei ole palutud mõjude hindamine ka KSH täpsusastmes põhjendatud.</p>
			<p>10. Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 5.2.9.2. Päikeseenergeetika on kasutatud mõistet „vähemetsane“. Teeme ettepaneku täpsustada mõiste tähendust, sest see pole üheselt arusaadav ja on mitmeti tõlgendatav.</p>	<p>10. Mõiste on asendatud terminiga vähese puistuga.</p>
			<p>Keskonnaministeerium on seisukohal, et üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõud vastavad õigusaktidele ning KSH aruande eelnõus esitatud hinnangud on piisavad ja objektiivsed. Arvestades eeltoodut ning tuginedes PlanS § 85 lõigetele 1 ja 3 kooskõlastab Keskonnaministeerium lähtudes oma valitsemis-alast ja tegevusvaldkonnast Põltsamaa valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõud. Kuid palume ka kirjas toodud ettepanekutega arvestada ja hoida Keskonnaministeeriumit kursis üldplaneeringu ja KSH</p>	

			aruande edasise menetlusega. Punktides 1-7 toodud ettepanekud oleme teinud riigivara valitseja kui kinnisasja omaniku seisukohast lähtuvalt ning Keskkonnaministeerium ei nõustu planeeringulahendusega, kui nendes punktides tehtud ettepanekuid ei arvestata ilma mõjuvate põhjendusteta.	
		PÕHILAHENDUS 24.05.2021 nr 7-15/21/1991-3	Võttes aluseks haldusmenetluse seaduse § 41 pikendame kooskõlastamise üle otsustamise tähtaega kuni 07.06.2021 seoses täiendava menetlusaja vajadusega.	-
		ESKIIS 2 30.09.2020 nr 7-16/20/4287	1. Rohevõrgustiku analüüsi lk 20 ning üldplaneeringu seletuskirja lk 33 on kirjas, et: „Rohevõrgustiku tugevdamiseks säilitada põllumaade vahel paiknevad metsaga kaetud alad, kuna metsaalad on olulise tähtsusega ökoloogilistes protsessides ja inimese kultuurilises taustas ning elulaadis.“ Palun täpsustada millega on antud juhul tegemist. Kas põllumassiive ja -tükke omavahel eraldava puittaimestikuga kaetud ribadega või on tegemist metsamaaga metsaseaduse (MS) tähenduses ning mida tähendab selles kontekstis nende alade säilitamine? Oluline on silmas pidada, et juhul, kui planeeritakse seada omandile kasutustingimusi, siis peavad need olema selgelt välja toodud ja üheselt arusaadavad. Seetõttu leiame, et selles punktis tuleb sõnastust täpsustada.	1. Oleme tingimuse sõnastanud üldiselt ilma konkreetseid piiranguid välja toomata, kuna see on ÜP täpsusastmele sobiv. Sel teemal on vaja üldist põhimõtet, mille täpse rakendamise üle kaalutakse igas konkreetsetes asukohas juhtumi põhisel.
			2. Üldplaneeringu seletuskirjas oleva peatüki 4.17. (lk 41) vajadus jääb ebaselgeks, kuivõrd meie hinnangul ei tulene vajadus sellise metsandust käsitleva peatüki järgi üldplaneeringule seatud ülesannetest (PlanS § 75) va. ühe erandliku punktiga, mis käsitleb asula või ehitise kaitseks metsa majandamisele piirangute seadmist (PlanS § 75 lg 1 p 21, mida on täpsustatud MS §-ga 23 1).	2. PlanS loetleb ÜP ülesannete hulgas täiendavalt tegevused, mis on samuti metsa valdkonnaga tihedalt seotud: PlanS § 75 lg 1 p 10, p 14, p 18, p 20, p 31. Põltsamaa UP raames oleme leidnud, et need teemad ja tingimused mis ptk-is 4.17 on toodud, on vajalikud, et metsa kui olulist elukeskkonda kujundavat elementi säilitada ja säästlikult kasutada. UP kontekstis ei ole metsal vaid PlanS § 75 lg 1 p 21 kohane roll, vaid need on palju mitmekesisemad ning vajavad seetõttu ka juhiseid, et elukeskkonna kvaliteet oleks avalikke huviseid tasakaalustatult arvesse võttes tagatud.
			3. Lisaks sellele on peatüki 4.17. sisulise osa kohta mõningad täpsustavad küsimused ja kommentaarid. Näiteks jääb arusaamatuks tingimuse vajadus, mis käsitleb hooldusraieid. Lähtuvalt MS § 28 lõikest 4 on hooldusraie raie, mille hulka kuuluvad valgustusraie kuni 8-sentimeetrilise keskmise rinnasdiameetriga puistus, harvendusraie 8-cm ja suurema keskmise rinnasdiameetriga puistus ning sanitaarraie. Sama paragrahvi lõige 7 täpsustab, et hooldusraieid tehakse: 1) puude valgus- ja toitetingimuste parandamiseks ning metsa liigilise koosseisu kujundamiseks (valgustusraie);	3. Eemaldatud.

			<p>2) metsa väärtuse tõstmiseks, metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimiseks ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamise võimaldamiseks harvendusraie); 3) metsa sanitaarse seisundi parandamiseks ja ohuallikat mittekujutavate surevate või surnud puude puidu kasutamise võimaldamiseks, kui see ei ohusta elustiku mitmekesisust (sanitaarraie). Ülaltoodud MS käsitlus hooldusraietest on põhjalik. Üldplaneeringu seletuskirjas olev vastav punkt on väga üldsõnaline ning sisu täpsustamata. Kuna meie hinnangul ei tulene vajadus sellise punkti järgi üldplaneeringule seatud ülesannetest (PlanS § 75), teeme ettepaneku see punkt üldplaneeringu seletuskirjast kustutada.</p>	
			<p>4a. Sama peatüki (4.17. lk 41) teiste tingimuste sõnastused vajaksid samuti täpsustamist. Punktide üldisest sõnastusest tulenevalt, jäävad kasutustingimused ebaselgeks ning pole üheselt arusaadavad. Näiteks ei ole üheselt mõistetav punkti 3 puhul, et millest tuleneb just 60% kriteerium ning kas seda tuleks arvestada pindala, metsa tagavara või muu parameetri alusel? Mida antud juhul tähendab „metsa ala“?</p> <p>4b. Tingimuste loetelu viimases punktis on samuti mitmeid asjaolusid, mis vajavad täpsustamist. Soovime Teie tähelepanu juhtida esmalt sellele, et planeeringuga on asula või elamu kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest võimalik seada piiranguid uuendusraie tegemisel raieliigile ning lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele üksnes kokkuleppel maaomanikuga (MS § 23 1).</p> <p>Üldplaneeringu eelnõu dokumentides puudub viide sellekohase kokkuleppe olemasolule.</p> <p>4c. Teiseks käsitletakse samas punktis metsa majandamise planeerimist teatud alal. Kas seletuskirjas on „selle piirkonna“ all silmas peetud Puurmani aleviku asustusüksuse piirides olevat metsamaad või on see käsitlus laiem? Hetkel jääb väga ebaselgeks, et mille alusel ja mis ulatuses kasutustingimusi soovitakse rakendada, sest ka väärtuste ja piirangute kaardilt pole see täpselt ega üheselt tuvastatav.</p> <p>4d. Lisaks tooksime välja, et metsamajandamiskava ei ole MS alusel kohustuslik dokument ning seda ei koostata, kui metsaomanik seda ei soovi (MS §11 lg 4 3).</p> <p>Metsamajandamiskava kohustuslikkus esineb üksiku erandiga (MS § 42 lg 1 1). Üldplaneeringu seletuskirja tingimus, et metsa majandamine toimub koostöös omavalitsusega metsamajandamise kava alusel ei tulene meie hinnangul üldplaneeringule seatud ülesannetest (PlanS § 75) ega ka metsaseadusest (MS § 23 1 , § 42 lg 3), mistõttu ei ole sellel õiguslikku alust. Leiame, et selle</p>	<p>4a. Eemaldatud.</p> <p>4b. Ala koos sellele seatud tingimusega on eemaldatud.</p> <p>4c. Ala koos sellele seatud tingimusega on eemaldatud.</p> <p>4d. Tingimus eemaldatud ja teema pole enam asja- kohane.</p>

		<p>tingimuse juures tuleb sisu täpsustada sh kirjeldada lähtuvalt PlanS § 75 tulenevad asjaolud miks tingimuste seadmine vajalik on. Lisaks juhime täiendavalt tähelepanu MS § 23 1 ja § 42 lg 3, mis samuti täpsustavad planeeringutega seotud aspekte.</p> <p>4e.Kasutustingimuste seadmisel tuleb KSH aruande eelnõus käsitleda seatavatest tingimusest tulenevaid mõjusid keskkonnale, inimese tervisele ja healole, kultuuripärandile, varale (KeHJS § 2 1).</p>	<p>4e. Pole asjakohane, kuna iga üksiku tingimuse mõju KSHs ei hinnata, vaid ainult olulisi ning KSH ja UP täpsusastmes.</p>
		<p>5.Üldplaneeringu punktis 9 on väide, et Põltsamaa vallas toimub välisõhu riiklik seire. Tegelikult Põltsamaa vallas välisõhu riiklikku seirejaama ei asu. Materjalidest puudub mürakategooriate kaart.</p>	<p>5.Eraldi mürakategooria kaarti me ei koosta, kuna maakasutuse ja müra kategooriate vahel ei ole üksühest seost. Maakasutus on määratud päris paindlikult. Näiteks on ühiskondlike ehitiste maale lubatud nii tervishoiu- kui ka spordiasutused, vastavalt millele võib ala kuuluda kas II või IV mürakategooriasse. Kuna ÜP aga konkreetseid tegevusi ei kavanda, vaid määrab juhtotstarbe, siis ei ole täna teada, milline objekt perspektiivis täpselt millisele alale tuleb. Mürakategooria määramisel peab eraldi vaatama tegevuse ja asukoha spetsiifilisi asjaolusid. Seega oleme andnud vaid tabeli maakasutuse ja mürakategooriate seoste kohta ning üldised suunised, kuidas maakasutust mürakat. kontekstis kasutada.</p>
		<p>6. Planeeringu seletuskirja lk 40 on kirjas, et üldplaneeringuga määratud maakasutust teenindavad ja avalikes huvides kasutatava tehnovõrgu ja -rajatise, silla, tee, pinnavee veehaarde ehitise kavandamine ehituskeeluvööndisse on valla üldplaneeringuga lubatud. Lisatud on, et täiendavat detailplaneeringut nende objektide kavandamiseks üldjuhul koostama ei pea ja et eesmärgiks on võimaldada avalikes huvides objektide kavandamist ilma üldplaneeringut muutvat detailplaneeringut koostamata. Juhime tähelepanu, et looduskaitseaduse § 38 lõigetes 4 ja 5 on sätestatud erandid, millisel juhul kalda ehituskeeld ehituskeeluvööndis ei laiene. Kui tegemist on erisustega, mis eeldab planeeringuga kavandamist, siis peame praegust lähenemist liiga üldistatuks ja palume täpsustada, kuhu ja mida kavandatakse ja/või vajadusel taotleda kalda ehituskeeluvööndi vähendamist. Leiame, et praegusel juhul on üldplaneeringu punktis 4.16 toodu looduskaitseadusega vastuolus.</p>	<p>6.Tingimus eemaldatud.</p>
		<p>7. Planeeringu seletuskirjas on kirjas, et tuleb vältida</p>	<p>7.Nende alade all on Põltsamaa vallas mõeldud</p>

			ehitustegevust liigniisketel aladel. Teeme ettepaneku selguse huvides need alad välja tuua või lisada, mis tingimusel on tegemist liigniiske alaga.	suure üleujutusala siseveekogusid, täpsustatud tingimuse sõnastust. Alad on kaardil välja toodud ning põhjalikumalt käsitatud KSHs.
			8. Juhime tähelepanu, et Põltsamaa valda läbib (või piirneb) kaks suurte üleujutusala siseveekogude nimistusse kuuluvat jõge. Üldplaneeringu väärtuste ja piirangute kaardil on tuvastatav vaid üks suure üleujutusala veekogu. Kui tegemist on suure üleujutusala siseveekoguga looduskaitseaduse mõistes, siis teeme ettepaneku selguse huvides kasutada sama terminit ning kajastada üldplaneeringus mõlemaid veekogusid.	8. Täpsustasime nimetust ning lisasime ka Navesti jõe kaardile, kuna tegu on valla piirile jääva veekoguga.
			9. Lisaks eeltoodule palume Põltsamaa valla üldplaneeringu koostamisel arvestada, et planeeringust huvitatud isikuna tuleb ka riiki käsitleda võrdselt kõigi teiste maaomanikega ning kohaliku omavalitsuse ega ühegi teise maaomaniku huve ei tohi ilma õhjendatud ja kaalutletud vajaduseta eelistada riigi huvidele, sh näiteks maakasutuse juhtotstarbe ning põhiliste tehnovõrkude trasside ja tehnorajatiste asukohtade määramisel. Nimetatud põhimõtte kehtib ka reformimata maade suhtes, mis MaaRS § 31 lõike 2 tähenduses on samuti riigi omandis.	9. Võtame teadmiseks.
			10. PlanS § 75 lõike 1 punkti 20 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne puhke- ja virgestusalade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Palume üldplaneeringus välja tuua avalikult kasutatavad sotsiaalse suunitlusega maa-alad, mida kohalik omavalitsus vajab oma seadusest tulenevate ülesannet täitmiseks.	10. Palume täpsustada, mille jaoks täpsemalt KKMin-I seda infot vaja on? Puhkealad ja ühiskondlikud hooned on määratud üldise põhimõttega koos vajalike tingimustega. Maaomandi alusel eraldi alade väljatoomine ei ole ÜPs täna vajalik, kuna maareform on valdavas osas läbi. Alad, mis on veel reformimata, on menetluses ning loodetavasti jõuavad need lõpuni enne ÜP kehtestamist.
			11. Tuletame Teile meelde, et Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 76 lõike 1 kohaselt koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi üldplaneering käsitleb ning § 76 lõike 2 kohaselt kaasatakse üldplaneeringu koostamisse valdkonna eest vastutav minister, samuti isikud ja asutused, kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või üldplaneeringu elluviimise või planeeringuala ruumiliste arengusuundumuste vastu. Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 15 lõike 1 kohaselt on Maareformi seaduse (edaspidi MaaRS) § 31 lõikes 2 sätestatud maa omanikuks PlanS tähenduses Keskkonnaministeerium või valdkonna eest vastutava ministri volitatud isik. Seega palume hoida Keskkonnaministeeriumit kursis üldplaneeringu edasise menetlemisega ning esitada	11. Võtame teadmiseks ja arvestame.

			üldplaneering enne selle vastuvõtmist ka Keskkonnaministeeriumile.	
		LS 04.03.2019 nr 7-15/19/1190	1.Ministeerium annab seisukoha KM valitsemisalas olevatele maaüksustele pärast ÜP eskiislahenduse valmimist. Soovitakse, et ÜP kaardimaterjal oleks kättesaadav ka vektorkujul.	1.Teadmiseks võetud.
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium		20.05.2021 7-1/2021/15-8	Vastuseks Põltsamaa Vallavalitsuse 22.04.2021 kirjale nr 7-1/2021/15-1 kooskõlastab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Põltsamaa valla üldplaneeringu põhilahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise eelnõu.	-
		LS 13.03.19 nr 17-7/2019/2142	1.Kaaluda ja planeerida ÜP-s tuule- ja päikeseenergia tootmiseks vajalikke alasid.	1.Üldplaneeringus ei kavandata otseselt alasid päikese- või tuuleenergia arendamiseks, kuna omavalitsusel puudub informatsioon näiteks tuulepotentsiaali osas valla erinevates piirkondades. Üldplaneeringuga sätestatakse tingimused, millega tuleb arvestada taastuvenergia kavandamisel. Muuhulgas tuleb üldplaneeringus leida tasakaal VPM ja taastuvenergia kavandamise vahel.
			2.Tuuleenergia tootmiseks vajalike alade planeerimisel lähtuda kirjas toodud kriteeriumitest.	2.Kaalume tingimuste sõnastamisel nendest kriteeriumitest lähtumist.
			3.Soodustada üksiktuulikute rajamist ettevõtlusaladel ja määrata need piirkonnad tuuleenergia alaks.	3.Alana neid ÜP täpsusastmes ei kajastata, on antud üldised tingimused, mis seda põhimõtet toetavad.
			4.Teha koostööd Kaitseministeeriumi ja Siseministeeriumiga tuuleenergia-alade väljatöötamisel	4. Alasid ei kavandata ja selle teemaline koostöö pole vajalik. Koostöö toimub muude põhimõtete alusel.
			5.Kaaluda võimalusi energia-alade planeerimiseks roheline võrgustiku ja väärtuslikele maastikele.	5.Antud üldine põhimõte. MKM-il palume seda võimalust ka MEM-ile kommunikeerida.
Rahandusministeerium		PÕHILAHENDUS 16.06.2021 nr 14-11/3200-3	1.1. ÜP seletuskirja ptk-s 3.9 „Maakasutus“ on öeldud: <i>Üldplaneeringuga määratav maakasutuse juhtotstarve on territooriumi kasutamise valdav otstarve, mis annab piirkonnale edaspidise maakasutuse põhisuuna. /---/ Tabelis 2 on toodud, millised kavandatavad sihtotstarbed on erinevatel üldplaneeringuga määratud juhtotstarvetel lubatud ning millised on nende omavahelised seosed. Kui uus tegevus on tabeli järgi lubatud, siis üldjuhul vastuolu üldplaneeringuga puudub. Kuid omavalitsuse kohustus on igakordselt kaaluda, kas kavandatav tegevus on üldplaneeringu kohane või mitte ning sellele vastavalt valida vajalik menetlus.</i> PlanS § 142 lõike 1 kohaselt võib detailplaneering põhjendatud	1.1.Täpsustused lisatud: <i>Üldplaneeringuga määratav maakasutuse juhtotstarve on territooriumi kasutamise valdav otstarve, mis annab piirkonnale edaspidise maakasutuse põhisuuna. Valdav otstarve tähendab, et kavandatu elluviimisel peab vähemalt 60% maa-alast terviklikult käsitletava ala ulatuses vastama või sobituma kasutusotstarbelt üldplaneeringus esitatud juhtotstarbele. Terviklikult käsitletava ala ulatuse määrab kohalik omavalitsus</i>

			<p>vajaduse korral sisaldada kehtestatud üldplaneeringu põhilahenduste muutmise ettepanekut. Kehtestatud üldplaneeringu põhilahenduse muutmiseks loetakse muuhulgas üldplaneeringuga määratud maakasutuse juhtotstarbe ulatuslikku muutmist. Palume üldplaneeringu seletuskirjas kirjeldada põhimõtteid, mille alusel otsustatakse/kaalutakse, kas detailplaneeringu algatamise taotluses soovitud juhtotstarbe muudatused on nn ulatuslikud või mitte. Palume selgitada, kas mõiste „valdav otstarve“ tähendus langeb kokku PlanS seletuskirja mõistes vähemalt 51 %-ga.</p> <p>Samuti palume selgitada mõiste „territoorium“ sisu, sh seda, kuidas on tuvastatavad territooriumi piirid.</p>	<p><i>kaalutusotsusena arengusoovi ning ruumilise olukorra põhjal.</i></p>
			<p>1.2. Üldplaneeringu joonistel on kasutatud tingmärki „kohaliku tähtsusega sõiduteed“. Nimetatud mõistet seletuskirjas lahti seletatud ei ole. Nimetatud tingmärgiga on joonistel tähistatud nii munitsipaalomandis sõiduteed kui ka eraomandis sõiduteed. Üldplaneeringu seletuskirja ptk-s 7. „Üldplaneeringu elluviimine“ on ühe tegevusena loetletud kokkulepete sõlmimine erateede avalikuks kasutamiseks määramiseks. Palume selgitada mõiste „kohaliku tähtsusega sõidutee“ sisu. Üldplaneeringu seletuskirjast peab olema üheselt mõistetav, kas tegu on juba avalikult kasutatava teega või sellise vajaduse märkimisega üldplaneeringus.</p>	<p>1.2. Täpsustus lisatud: <i>kohaliku tähtsusega sõidutee on üldplaneeringu kontekstis mootorsõidukiga läbitav tee, mis teenindab kohalikku liiklust hoolimata tee omandivormist. Teggu ei ole kohaliku teega ehitusseadustiku tähenduses.</i></p>
			<p>1.3. Ptk-s 5.1.3. „Avaliku kasutusega eratee“ on toodud viide kohaliku omavalitsuse määrusele, milles sisalduvad põhimõtted eratee avalikuks kasutamiseks määramiseks. Teeme ettepaneku lisada üldised põhimõtted, mida kaalutakse eratee avalikuks kasutamiseks määramisel, ka üldplaneeringu seletuskirja, mis on kaalukam dokument just põhimõtete andmiseks.</p>	<p>1.3.Lisatud.</p>
			<p>1.4. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 4.14 „Veeala“ peatüki sisu ei ole vastavuses pealkirjaga. Veeala on üldplaneeringu kontekstis mõistetav pigem konkreetse pinnaveekoguna (ja seda ala mõistes). Ptk 4.14 sisu käsitleb nii üleujutusega alasid, kaldaalade seisundit, avalikku juurdepääsu, vesiehitisi kui ka põhjavett ja nitraaditundlikul alal põllumajandustegevust. Teeme ettepaneku jaotada ptk 4.14 sisu teiste asjakohaste peatükkide alla, sh palume käsitleda sisukamalt supluskohtadega seonduvat, kirjeldada eraldi nõudeid/tingimusi põhja- ja pinnaveele, käsitleda eraldi kaldaalade kasutamist jmt, või sõnastada peatüki pealkiri teisiti (näiteks „Pinna- ja põhjavesi“).</p>	<p>1.4.Ptk-i on täpsustatud ning osad teemad on viidud teiste ptk-ide alla. Supelrandade temaatika kajastub ptk-is 3.7.6. Olemasoleva kirjeldus asub Lisa 2s. Valdav osa nõuetest tuleneb õigusaktidest, neid kõiki ei ole ÜPs välja toodud, vaid toodud on vaid olulisemad.</p>
			<p>1.5. Väga palju infot erinevate üldplaneeringus käsitletud teemade kohta sisaldub üldplaneeringu lisa 2 „Ülevaade Põltsamaa vallast“. Palume seletuskirja erinevates</p>	<p>1.5.Oleme viiteid lisanud, kuid suuremate teemade lõikes oleme viite lisanud vaid sissejuhatavas peatükis, et viidet mitte pidevalt korrata.</p>

			peatükkides läbivalt antud lisale viidata (nt väärtuslikud puhkealad, matka- ja terviserajad, ohtlikud ettevõtted, riigikaitseobjektid jt).	Samuti ei ole mõistlik viiteid igale poole lisada seetõttu, et lisa 2 suudab infot koondada vaid ÜP koostamise hetkeseisuga, kuid ÜP koostamise ajal tuleks lähtuda algallika infost, mitte lisa 2-st, sest see info on ajas muutuv.
			1.6. Palume üldplaneeringu seletuskirjas tuua välja, millised varem kehtestatud üldplaneeringud kaotavad kehtivuse pärast käesoleva üldplaneeringu kehtestamist.	1.6. Palume seda vajadust põhjendada, vajadusel viime täpsustuse enne kehtestamist sisse.
			2. Üldplaneeringu vastavus Jõgeva maakonnaplaneeringule 2030+ 2.1 Üldplaneeringu peatükis „Visioon ja arengu eesmärgid“ on asjakohane nimetada ruumilisi arenguid suunava ja raamistava dokumendina, lisaks arengukavale ja valla vajadustele, ka maakonnaplaneeringut.	2.1. Soovime selles ptk-is rõhutada eelkõige valla vajadusi. Maakonnaplaneeringu viited on läbivalt erinevate teemade all.
			2.2. Leiame, et üldplaneeringus ei tule selgelt välja, kuidas on järgitud maakonnaplaneeringus kavandatud asustuse suunamise struktuuri. Maakonnaplaneeringuga on määratud keskuste võrgustik. Palume tuua välja seosed, kuidas üldplaneeringu keskuste käsitus suhestub käsitlusega maakonnaplaneeringus. Maa-ala väljaspool linnalise asustusega alasid oli maakonnaplaneeringu mõistes maaline piirkond. See käsitus, aga ei ühti üldplaneeringus kasutatud maalise piirkonna mõiste tähendusega. Palume üldplaneeringu koostamisel järgida maakonnaplaneeringus kavandatud asustuse suunamise struktuuri sisuliselt. Keskused, linnalise asustusega alad ja tiheasustusalad on küll omavahelises seoses, kuid erineva tähenduse, sisu ja eesmärgiga. Teeme ettepaneku lisada seletuskirja maakonnaplaneeringu ja üldplaneeringu linnalise asustusega alade ja keskuste hierarhia võrdlev ülevaatlik skeem, koos selgitusega nende määramise/täpsustamise põhimõtete kohta. Vajadusel teha ettepanek maakonnaplaneeringu muutmiseks või täpsustamiseks.	2.2. Keskuste ja asustuse võrgustiku kohta on lisatud ptk 2.1. Maalise piirkonna mõiste on ÜP kontekstis defineeritud. Ülevaatliku skeemi esitamine ei ole põhjendatud, kuna tegu on väga erinevate lähenemistega. Oleme teemasid ÜP vastavates ptk-ides täpsustanud ning meie hinnangul on see piisav.
			3. Üldplaneeringu ja KSH sisu. Üldplaneeringu seletuskirja sidusus mõjude hindamise tulemustega 3.1. KSH ptk-s 7.10.8. „Mõju kalmistutele ja matmispaikadele“ on öeldud, et ÜP-ga on kavandatud Põltsamaa linna kalmistu laiendamine. Kalmistuseaduse § 4 sätestab nõuded kalmistu rajamisele ja laiendamisele. Üldplaneeringu seletuskirja ptk-s 3.9.8. „Kalmistu maa-ala“ on öeldud, et tegu on toimivate kalmistutega. Põltsamaa linna kalmistu laiendamist mainitud ei ole. Samuti puudub viide kalmistuseadusele. Palume seletuskirja täiendada.	3.1. Viide kalmistuseadusele on olemas. Toimivatele kalmistutele viitamine on mõeldud kontekstis, et eristada neid ajaloolistest kalmistutest, kus matmistevõrgust enam ei toimu. Juhtotstarbe määramisel on meil lähenemine, et me ei erista olemasolevat ja perspektiivset maakasutust, kuna see on ÜP eluea jooksul muutuv. Seega Põltsamaa linna kalmistu juhtotstarbe hulgas on ka võimalik kalmistu laiendamine. Eristus on nähtav ortofotol, kus üks osa kalmistust on täna põllumaa. Kalmistu

			3.2. KSH ptk-s 7.14.4. „Suplusvee ja supluskohtade kvaliteedinõuete tagamisest“ on öeldud, et Põltsamaa valla ÜP-ga on supluskohad kavandatud selleks sobivate veekogude äärde (Aidu järv, Kamari paisjärv, Võisiku paisjärv, Pedja jõgi, Põltsamaa jõgi ja Umbusi jõgi). Supluskohtade asukohad on näidatud ÜP maakasutuse joonisel. Üldplaneeringu seletuskiri supluskohtade kavandamist ei käsitle. Palume täiendada üldplaneeringu seletuskirja.	laiendamise info kajastub lisas 2. 3.2.ÜP kontekstis ei ole vajalik kajastada supluskohti, vaid need on vajalik tähistada maa-aladena, seega käsitletakse neid supleranna maa-ala ptk all. Loetelu aladest kajastub lisas 2.
			3.3. KSH ptk-s 7.19 „Hinnang üleujutusosaladega arvestamisele“ on öeldud: Põltsamaa valla territooriumile jääb kaks suure üleujutusosalaga siseveekogu looduskaitsealade tähenduses: ... Üldplaneeringu seletuskirja ptk-s 4.14. „Veeala“ on toodud tingimus: Vältida ehitustegevust suure üleujutusosalaga siseveekogudel. Palume üldplaneeringu seletuskirja täiendada arusaadavalt suurte üleujutusosaladega siseveekogude üleujutusosaladele seatavate reeglitega.	3.3.Reegel kajastub ptk-is 4.15 veeala.
			3.4.Üldplaneeringu joonistel on kujutatud „Perspektiivne kohaliku tähtsusega sõidutee“ Põltsamaa linnas. Seletuskirjas ei ole mainitud uue konkreetse tee kavandamist. Samuti ei käsitle KSH üldplaneeringuga perspektiivse kohaliku tähtsusega sõidutee kavandamist. Palume viia üldplaneeringu materjalid omavahel vastavusse ning selgitada, kas on mõeldud uue tee rajamist või perspektiivselt teele omistatavat tähtsust.	3.4.Perspektiivsed teed on erinevatesse asukohtadesse kavandatud. Selle kohta on ÜP seletuskirja lisatud täpsustav tekst. Kohaliku tähtsusega sõiduteede asukohad ning põhjused on erinevad ning ÜP täpsusastmes nende väljatoomist eraldi vajalikuks ei pea. KSHs pole samuti mõtet neid käsitleda, kuna tegu on väga asukohapõhiste vajadustega. Kohalike sõiduteede puhul on üldjuhul tegu uue tee rajamisega, mis tuleneb DPst (vajalik tee on juba välja krunditud) vm olukorrast, mis eeldab uue tee rajamist.
			4. Täiendavate koostöötegijate ja kaasatavate määramine Lähtudes esitatud üldplaneeringu materjalidest ja võttes aluseks PlanS § 81 lõike 3 ja Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ ning arvestades riigihalduse ministri 01.02.2019 käskkirja nr 1.1-4/16 punktis 2 antud volitust, ei pea Rahandusministeerium vajalikuks määrata Põltsamaa valla üldplaneeringule täiendavalt koostöötegijaid, kellega tuleb Põltsamaa valla üldplaneering kooskõlastada. Täiendavaks kaasatavaks määran SA Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuse.	4.Teadmiseks võetud.
		LS 13.03.19 nr 14-11/545-3	1.ÜP koostamiseks kasutada juhendmaterjali „Rohevõrgustiku planeerimisjuhend“ ja „Nõuanded üldplaneeringu koostamiseks“	1.Arvestatud.
			2.KOKS-i § 373 lõike 6 kohaselt on ÜP koostamise aluseks maakonna arengustrateegia- arvestada Jõgevamaa	2.Arvestatud.

		arengustrateegiaga 2035+, mis lähiajal heaks kiidetakse	
		3.KSH vtk punktis 5.4 „Tehniline taristu“ kavandada ka täiendavaid taastuenergia lahendusi. Soovitatakse tutvuda magistritööga „Hajutatud energiatootmise potentsiaal Jõgevamaal“	3.Arvestatud.
		4.Täiendada LS-i kaasamiskava (ptk 10) nimekirja Keskonnaministeeriumi, Politsei- ja Piirivalveameti, Lennuameti, Veterinaar- ja Toiduameti (taudistunud põllumajandusloomade matmispaikade määramise võimalikkus), AS Emajõe Veevärk (ühisveevärk ja ühiskanalisatsioon Puurmani vallas), MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus	4.Lennuameti kaasamist ei ole esialgu ette nähtud, sest vastav vajadus puudub. Täiendatud tingimuste osas, millisel juhul on neid vaja täiendavalt kaasata. Teised osapooled lisatud.
	AMETID		
Keskonnaamet	PÕHILAHEN-DUS 30.11.2021 nr 6-5/21/8685-12	Keskonnaamet oma 27.05.2021 kirjaga nr 6-5/21/8685-4 kooskõlastas Põltsamaa valla üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande tingimuslikult, juhtides tähelepanu maakonnaplaneeringuga kavandatud riiklike objektide mõjule Natura 2000 võrgustiku aladele ja tekkinud kohtupraktikale. Põltsamaa vald ja planeeringu konsultant on täiendanud planeeringut ja selle KSH aruannet. Samuti on Rahandusministeeriumi eestvõttel toimunud mitmeid nõupidamisi, et ühtlustada Natura objektide hindamise kajastamist omavalitsuste üldplaneeringutes. Lähtudes eelnevatest kokkulepetest on Keskonnaameti hinnangul eeldatavalt üldplaneering ja selle KSH aruanne (kodulehel seis 15.10.2021) asjakohased ja kajastavad maakonnaplaneeringu objekte Natura hindamises planeeringu informatiivsetel kihtidel täpsusastmes, mis teadaoleva info põhjal on võimalik. Eelnevast lähtudes kooskõlastab Keskonnaamet Põltsamaa valla üldplaneeringu ja selle KSH aruande täiendavate märkuste ja eritingimusteta.	-
	PÕHILAHEN-DUS 27.05.2021 nr 6-5/21/8685-4	1. Keskonnaamet 19.05.2021 kirjaga nr 6-5/21/8685-3 kooskõlastas Põltsamaa valla üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande. Rahandusministeeriumi ja Keskonnaministeeriumiga 21.05.2021 toimunud nõupidamise järel oleme aru saanud, et kooskõlastus ei ole lähtudes õigusaktidest 1 ja kohtupraktikast 2 õiguspärane. Pla-	1.Tallinn-Tartu maantee laiendamise osas on olemas kehtiv maakonna teemaplaneering (võrdsustatud tänase riigi eriplaneeringu tasandiga), mille raames on tehtud Natura hindamine ning hinnatud tegevuse sobivust kavandatavasse asukohta. Rahandusministeeriumi hinnangul, kuna tegemist on eriplaneeringu staatuses oleva ja kehtiva planeer-

		<p>neeringu seaduspärasuse tagamise kohustus on Põltsamaa Vallavalitsusel kui dokumendi kehtestajal, kuid vältimaks võimalikku vastuolu, esitame täiendava tingimusliku kooskõlastuse.</p> <p>Üldplaneering määrab Jõgeva maakonnaplaneeringuga 2030+ eelvalitud Kaitseliidu 600 m lasketiirude kolm võimalikku asukohta nende ohualadega võimalikeks objektideks. Samuti määratakse põhimaantee 2+1 või 2+2 väljaehitamise võimalikkus ja selle võimalik mõju Alam-Pedja linnu- ja loodusalale. KSH aruanne jätab nimetatud objektide puhul Natura asjakohase hindamise läbiviimise kohustuse edaspidiseks. Lähtudes jõustunud kohtulahenditest tuleb Natura asjakohane hindamine viia läbi võimalikult varajases staadiumis ja seda ei saa lükata edasistesse projektietappidesse. Arvestada tuleb maksimaalset negatiivset mõju ja tuleb jõuda veendumusele, et objektide rajamisega ei kaasne negatiivset mõju Natura 2000 aladele. Näiteks on kohus tunnistanud Tartu linna üldplaneeringu osas, mis käsitleb objekti Natura 2000 alal, selle asjakohase hindamise läbiviimiseta kehtetuks. Vältimaks üheselt analoogset olukorda, tuleb eelnimetatud objektide osas läbi viia asjakohane hindamine ja otsustada, kas nende elluviimine on Natura 2000 kaitsepõhimõtetest lähtudes võimalik. Juhul, kui varasemalt on viidud läbi piisaval tasemel hindamine, mis kinnitab objekti rajamise võimalikkust ilma Natura 2000 ala terviklikkust ega kaitse-eesmärki ebasoodsalt mõjutamata, tuleb eelnevalt läbiviidud hinnangu järeldused integreerida KSH-sse. Vajadusel palume esitada üldplaneering ja selle KSH aruanne uuesti Keskkonnaametile kooskõlastamiseks enne kehtestamist.</p>	<p>ringuga, on sõltumata kohtulahenditest selle Natura hindamine kehtiv ja asjakohane ning teema ülevaatamist ÜP raames ei toimu. KSH aruande eelnõus on olemas viide teemaplaneeringule ja selle mõju hindamisele, kuid täiendasime aruannet selle Natura hindamise järelduste osas. Oleme ka ÜP materjale teemaplaneeringu Natura hindamise info alusel täpsustanud.</p> <p>Lasketiirude osas juhime tähelepanu, et tegu on riiklikes huvides kavandatavate objektidega ning Põltsamaa vallas ei ole võimalik üldplaneeringu etapis neile objektidele täpsemat Natura hindamist läbi viia, kuna vald ei kavanda ÜP raames neid objekte. Kajastame ÜPs neid strateegilise vajadusena (objektid tulenevad maakonnaplaneeringust), mille Natura hindamine teostatakse objektide kavandamise järgmises etapis, sest ÜP raames tänase info põhjal, ei ole võimalik Natura täpsemat hindamist läbi viia. Vt ka Kaitseministeeriumi seisukohta ning meiepoolset vastust neile.</p> <p>Soovime täiendavalt välja tuua ja rõhutada, et ükski riigiamet ei ole täna pakkunud lahendusi sellist tüüpi riiklike objektide kavandamiseks ning Põltsamaa vald ei saa sellist üleriigilise tähtsusega teemat oma ÜP raames lahendada. Lahendused tuleb leida riiklikul tasandil üldplaneeringutest sõltumatult, sest vastasel juhul tekitab see ülemäärast ajakadu ja ebamäärasust üldplaneeringute protsessile. Juhime tähelepanu, et Põltsamaa valla üldplaneeringu seadusekohane kehtestamise tähtaeg on 18.oktoober 2021 ning me ei saa seda lõputult edasi lükata, eriti kui tegu on riiklikes huvides kavandatavate objektidega. Teeme ettepaneku nende objektide Natura täpsem hindamine lahendada üldplaneeringust sõltumatult.</p>
--	--	--	--

		<p>PÕHILAHEN- DUS 19.05.2021 nr 6- 5/21/8685-3</p> <p>Keskonnaamet on seisukohal, et üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõud vastavad õigusaktidele ning KSH aruandes esitatud hinnangud on piisavad ja objektiivsed ning aruande eelnõu ei ole vastuolus õigusaktidega. Arvestades eeltoodut kooskõlastab Keskonnaamet Põltsamaa valla üldplaneeringu ja selle KSH aruande eelnõu ja ning annab looduskaitseaduse § 14 lõike 1 punkti 5 alusel nõusoleku üldplaneeringu kehtestamiseks järgmiste seisukohtadega, millega palume edasises planeeringu menetluses arvestada:</p> <p>1. Seletuskirjas on täpsustatud kalda ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekuid ja põhjendatust. Keskonnaameti hinnangul on kõik ettepanekud ning põhjendused aktsepteeritavad. ÜP teeb ettepaneku ehituskeeluvööndi vähendamiseks üheksas piirkonnas, sealhulgas kuues piirkonnas puhkealade arendamiseks (Jõeääre kinnistu puhkealal Põltsamaa jõe vasakkaldal, promenaadi rajamiseks Põltsamaa jõe paremkaldal Felixi tehase all kuni Suure sillani, Roosisaare piirkonnas linnakeskuse avaliku puhkeala kujundamiseks; Kamari järve puhkeala arendamiseks, külaplatsi arendamiseks Umbusi jõe ääres ning Kuningamäe puhkealal terviseradade infrastruktuuri arendamiseks). Kahes piirkonnas peetakse vajalikuks ehituskeeluvööndi vähendamist elamuid teenindavate rajatiste ehitamise võimaldamiseks (Kaarlimõisas kortermajade puhkerajatiste ja abihoonete ehitamiseks ja Lustivere paisjärve ääres väikeelamuid teenindavate rajatiste jaoks) ning ühel juhul on vähendamine vajalik tootmisalal ehitustegevuse võimaldamiseks (Palmako tootmisalal). Edasine ettepanekute analüüs lähtuvalt kalda kaitse-eesmärkidest tehakse siis, kui Keskonnaametile esitatakse vastav taotlus koos omavalitsuse põhjendustega.</p> <p>Seletuskirjas ei ole täpsustatud, millises ulatuses igal alal ehituskeeluvööndit vähendada soovitakse. Taotluses tuleb ettepanekuid konkretiseerida. Märkime, et üldjuhul ei loeta erilise vajaduseta põhjendatuks ehituskeeluvööndi vähendamist veepiirini (veekaitsevööndisse).</p>	<p>1.Teadmiseks võetud.</p>
--	--	--	-----------------------------

			<p>2. Juhime tähelepanu, et ÜP seletuskirja punktis 3.9.4. Puhke ja looduslik maa-ala on kirjas, et „Looduslikke kooslusi on oluline säilitada nende väärtuse tõttu maastiku mitmekesisuse, elurikkuse ning puhkeväärtuste hoidmisel. Raiete kavandamisel tagada alal puhkeväärtuse säilimine, tagades väärtusliku kõrghaljastuse või metsa säilimiseks vajalikud elutingimused“. Keskkonnaameti hinnangul on need väga üldsõnaliselt seatud tingimused, mis jätavad väga palju ruumi tõlgendamiseks ja nende hilisem rakendamine on väga keeruline. Soovitame seada piirangud konkreetselt ja selgesõnaliselt. Kui nendele aladele tulevad piirangud metsa majandamisele, siis peavad need saama digitaalsele kaardikihile, et Keskkonnaamet saaks nendega metsateatiste menetlemisel arvestada.</p>	<p>2.Oleme teadlikud on tegu on üldsõnalise põhimõttega, kuid soovimegi seda sellisel kujul ÜPs sõnastada, sest täpsemad piirangud pannakse paika asukohta- ja objektipõhiselt.</p>
		<p>SEISUKOHT PÕLTSAMAA LINNA RO- HETARISTU ANALÜÜSILE 04.03.2021 nr 7- 4/21/2570-2</p>	<p>1. AB Artes Terrae OÜ koostatud Põltsamaa rohestruktuuri analüüsis (töö nr20055HI2) ja Põltsamaa valla rohevõrgustiku analüüsis (Kirs, P. 2018. Põltsamaa valla rohevõrgustik. Skepast&Puhkim OÜ, lk 21) on tehtud ettepanek lülitada Põltsamaa linn valla rohevõrku Põltsamaa jõe ja selle kallaste kaudu, kusjuures valla rohevõrgu analüüsil on seatud Põltsamaad läbivale rohekoridorile täiendavad tingimused. Neist on looduskaitse seisukohalt olulisemad AB Artes Terrae analüüsis lk 88 nimetatud tingimused, et a) linnas on lubatud rajada hooneid ja rajatise rohekoridoris vaid siis, <u>kui säilib rohevõrgustiku terviklikkus</u> ning toimimine ja b) <u>haljasmaad ja pargid liidetakse kogu piirkonda hõlmavaks katkematuks</u> ja linna tasandil hästi toimivaks rohe- ja puhkealade süsteemiks, kusjuures nimetatakse, et toimivate rohekoridoride laius peab olema võimalikult suur.</p> <p>Tuginedes eelnevale märgib Keskkonnaamet, et Skepast&Puhkim OÜ koostatud ja seisuga 04.03.2021 Põltsamaa valla kodulehel (https://www.poltsamaa.ee/documents/17492237/28884118/Poltsamaa_YP_MK_24092020.pdf/0e02cde0-0f01-4966-b793-f35abd362239) esitatud Põltsamaa valla üldplaneeringu maakaasutuse teemakaart on Põltsamaa linna osas vastuolus AB Artes Terrae koostatud rohevõrgustiku analüüsiga. Palume üldplaneeringu kaarti koostöös analüüsi koostajatega täpsustada.</p>	<p>1.Üldplaneeringu maakasutus on antud üldistatuna ning linnakeskkonnas on rohevõrgustik paindlikuma lähenemisega kui mujal, st et rohevõrgustik võib osaliselt ka hoonestatud piirkonnaga kattuda (nt aedlinna puhul). Kõik sõltub konkreetsest lahendusest, mida ja kuidas detaiplaneeringu või ehitusprojektiga ette nähakse. ÜPs on vajalik anda üldised põhimõtted, mida hiljem asukohapõhiselt kaalutakse. Hetkel nende soovitude vastuolu ÜP lahendusega puudub.</p> <p>ÜPs on antud tingimus, mis lubab ehitada, kui rohevõrgustik jääb toimima: <i>Kõik tegevused tuleb kavandada selliselt, et rohevõrgustik jääks toimima. Rohelise koridori toimimist oluliselt mõjutavate ja seda muutvate tegevuste puhul tuleb vajadusel leida asenduskoridor. Rohevõrgustiku toimivust hinnatakse asukohapõhiselt ning vajadusel võib omavalitsus nõuda täiendavat eksperthinnangut.</i></p>
			<p>2.Ühtlasi juhime tähelepanu, et avalikult kasutatava kallasraja heakorrasdamiseks ei ole vaja taotleda ehituskeeluvööndi vähenemist.</p>	<p>2.PTK-i 4.15 on täpsustatud, kirjeldatud on soovitud plaane, põhjendusi ning olemasolevat olukorda.</p>

			Arvestades ülaltoodut ja silmas pidades, et ehituskeeluvööndi vähendamine on erand, mitte kaldal asuva haljastuse vähendamise (rohekordori kitsendamise) võimalus, palume Põltsamaa vallas korrigeerida ja täpsustada üldplaneeringu seletuskirja p 4.16 Kalda ehituskeeluvöönd esitatud tabel 3 ridade 1 ja 2 põhjendusi.	
			3.Punktis 4.6.8 Põltsamaa jõe kaldaalad, kallasrada ning Rohealad ühendavad kergliiklus-marsruudid on antud soovitus muuta kallasrajad läbipääsetavaks ja ühendada linna jäävad metsad, metsapargid ja niidud loogiliselt ühendatud süsteemiks. Punktis 5.2.2 Linna rohevõrgu sidusus valla rohevõrguga, on märgitud, et piirkonna sidususe suurendamine, st kallasradade läbipääsetavuse tagamine jalakäijatele eeldab kallasradadelt ohtlike ja läbipääsu takistavate puude eemaldamist, samuti piirdeaedade jm taksituste eemaldamist. Põltsamaa jõgi on avalikult kasutatav veekogu, mille kaldal on 4 m laiune kallasrada. Keskkonnaamet toetab igati elanike tervisespordi võimaluste parandamiseks Põltsamaa jõe kallasraja kasutusele võttu, kuid juhime tähelepanu, et eramaadel ei saa nõuda aedade vm piirete eemaldamist, saab nõuda vaid ohutu läbi- või ülepääsu võimaldamist ning ligipääs kallasrajale ei pea olema tagatud igalt kaldaäärselt kinnisasjalt, vaid mõistlike vahemaade tagant, mis peab kajastuma ka valla üldplaneeringus. Palume teha analüüsi ja üldplaneeringu seletuskirja vastav täiendus.	3.Avalikud juurdepääsud on antud vaid neis asukohtades, kus on selleks vajadus, nt matka- ja terviserajad. Otsesed konfliktkohad Põltsamaa vallas hetkel puuduvad, kus peaks ÜPga konkreetse avaliku juurdepääsu kallasrajale näitama.
		ESKIIS 2 26.08.2020 nr 6-5/20/3546-6	1. Eelmises ettepanekus nimetatud Jõgeva parkide määrus on nüüd vastu võetud: Vabariigi Valitsuse 09.07.2020 määrus nr 55 „Jõgeva maakonna parkide ja puistute kaitse alt väljaarvamine“. Selle alusel saab nüüdseks kaitse alt välja arvatud parkide kohaliku kaitse alla võtmist kaaluda.	1.Üldplaneering teeb ettepaneku kohaliku kaitse alla võtmiseks. Kuid täpsem kaitse alla võtmine toimub eraldi menetluse raames.
			2. Ehituskeeluvööndi vähendamise (edaspidi EKV) ettepanekud on koondatud tabelisse. Põltsamaa jõe mõlemal kaldal soovitakse vähendada väga pikkadel lõikudel, sh ka väljaspool linna, mis pole esitatud põhjendusega kooskõlas. See jätab väga avarad võimalused igasuguseks arendamiseks. Kuna praeguses etapis on keeruline igat vähendamise ettepanekut hinnata, siis rõhutame, et kui omavalitsus esitab Keskkonnaametile ÜP alusel EKV vähendamise ettepaneku, analüüsitakse iga konkreetset kohta	2.EKV vähendamise ettepanekute infot täiendatud, lisatud skeemid ja põhjendused seletuskirja. ÜP kaardil ega rakenduses info hetkel ei kajastu, liisame need sinna kui oleme saanud KKA nõusoleku. Eraldi on käsitletud kehtiva EKV-na kehtivate DPde raames varasemalt vähendatud EKV juhud (tabel 3).

		<p>eraldi arvestades kohapealset olukorda. EKV vähendamise taotlemise põhjendusena on märgitud: tihedama linnakeskkonna võimaldamiseks, kaldaäärsete alade kasutuse võimaldamiseks nii avalike tegevuste (puhkeala, promenaad jm) kui ka erahuvis ehitustegevuse võimaldamiseks. Linna piires on see tihedam linnakeskkond igati arusaadav. Kui siin on eesmärgiks nt promenaadi rajamine, siis tuleks seda seletuskirjas ilmselt ka konkreetselt nii märkida. EKV vähendamine võimaldaks ju muidu sisuliselt ka siin ehitada jõe kaldaala hooneid täis. See ei ole looduskaitseaduses kalda kaitseks sätestatu mõte. Looduskaitseaduse (LKS) üldine põhimõte kalda kasutamiseks on see, et kalda ehituskeeluvööndis uute hoonete ja rajatiste ehitamine on keelatud. Ka LKS § 38 lõigetes 4 ja 5 sätestatud erandite puhul on silmas peetud võimalust vajadusel ehitada, mitte kalda ehituskeeluvööndisse jääva ala täisehitamise lubamist. Lisaks on Põltsamaa linnas suur osa paisutuse mõjualas, mis vajab eeldatavalt kunagi puhastamist. Tihedalt täisehitatud kaldad võivad seda tegevust arvestatavalt raskendada.</p>	
		<p>3. Põltsamaa jõe lõik, kus kavandatakse EKV vähendamist on samal ajal näidatud rohevõrgustiku ettepanekuna nr 9. Rohevõrgustiku tingimused ja eesmärgid ÜPs on pigem vastupidised EKV vähendamise eesmärkidele. Palume täpsemalt KSH-s analüüsida tekkinud vastuolu.</p>	<p>3. Puudub vastuolu, sest ettepanekus on rõhutatud et koridor on mh vajalik rekreatiivsete tegevuste jaoks linna elanikele. EKV vähendamist täpsustatud, eesmärk ei ole jõe kallast lausaliselt täis ehitada, vaid võimaldada jõe kallast rekreatiivselt kasutada. RV tingimusi samuti täpsustatud, et veekogude kallastel võib puhkefunktsiooni toetavaid tegevusi kavandada.</p>
		<p>4. Punkt 4.11. Rohevõrgustik. Üldised tingimused rohevõrgustiku alal: Metsamaa raadamine rohelise võrgustiku aladel ei ole üldjuhul lubatud. Erandid on lubatud kaalutusotsusena, nt tehnilise taristu objekti või karjääri kavandamisel. Raadamise vajadusel tuleb maa sihtotstarbe muutmiseks koostada detailplaneering ja/või ehitusprojekt (va karjääri kavandamisel). Muudatuste kavandamisel tuleb täiendavalt koostada eksperthinnang koos leevendavate tingimuste määramisega, tagamaks rohelise võrgustiku sidususe säilimine (lk 32).</p>	<p>4. Tingimus on eemaldatud, kuna RV väärtused on muude tingimustega kaitstud.</p>

			Metsaseaduse § 32 lõike 1 kohaselt on raadamine raie, mida tehakse, et võimaldada maa kasutamist muul otstarbel kui metsa majandamiseks. Raadamist on vaja teha maaparandussüsteemide ja teede hooldamisel või rekonstrueerimisel, samuti elektriliinide hooldamisel ja kaitsevööndi laiendamisel. Keelates raadamise ei saa teostada juba olemasolevate rajatiste hooldustöid ja rekonstrueerimist. Raadamist on vaja teha ka ajutiselt kasutusest välja jäänud põllumaa taas põllumaana kasutusele võtmisel. Kui põllumaa on ajutiselt kasutusest väljas ja vahepeal on alale kasvanud metsa tunnustele vastav puittaimestik, siis selle likvideerimiseks tuleb metsa raadata. Punktis 4.14 välja toodud, et väärtusliku põllumajandusmaa metsastamine vm maastiku avatust kaotav tegevus peab olema põhjendatud ja läbi kaalutud. Raadamise täielikul keelamisel on keelatud kõik eespool kirjeldatud tegevused.	
			5. Jooksvalt on planeeringus, KSH aruandes kasutatud väljendeid kaevandamise luba, vee erikasutusluba. Tegelikult väljastatakse nüüd keskkonnaluba, mis katab eri valdkondi. ÜP punktis 3.7.9 "Mäetööstuse maa-ala" tingimuste esimeses punktis on kasutatud sõna lubjakivikarjäär, kuid termini õigusselguse mõttes peaks olema nimetatud lubjakivi- ja dolokivikarjäär. Ekslikult võib välja lugeda, et antud nõue käib ainult lubjakivikarjääride kohta, kuid dolokivikarjääride korral seda arvestama ei pea.	5.Täpsustatud
		ESKIIS 1 21.04.2020 nr 6-5/20/3546-4	1.Keskkonnaamet on seisukohal, et kaardirakenduse kasutamine on kindlasti innovatiivne, kuid nii ei saa kindlalt anda seisukohta kooskõlastatava planeeringulahenduse kohta. Alljärgnevad seisukohad käivad selle kohta, mida Keskkonnaamet kaardirakenduses sellel hetkel nägi. Sellisel kujul esitatud kaardimaterjali ei saa Keskkonnaameti hinnangul võtta lõpliku kooskõlastatud kehtestatava lahendusena.	1.Milline on Teiepoolne väljapakutav lahendus? Millisel kujul soovite materjalidega tutvuda? Saame saata nii kaardid pdf kui ka vajalikud kihid GIS tarkvaras. Rakendus on mõeldud kasutamiseks eelkõige info kuvamiseks UP koostamise ajal.
			2. Tõrenurme liivakarjäär on näidatud kaardirakenduses maardlana. Teeme ettepaneku, näidata see perspektiivse mäetööstusmaana.	2.Uuendame kaardiinfot järgmistes etappides – eskiisi avalik väljapanek ja põhilahenduse väljapanek. On paratamatu et info UP koostamise jooksul pidevalt muutub, eriti mis puudutab maardlaid, sellega peab ka edaspidi arvestama. Täiendavalt ka UP ra-

				kendamise jooksul, seega ei saa UP selles valdkonnas kunagi ajakohast infot kajastada, vaid selle valdkonna infot tuleb mujalt hankida.
			3. Keskkonnaamet on seisukohal, et üldplaneeringuga ei saa otsustada, et lubjakivikarjääri puhul on vajalik igal juhul algatada keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH). KMH algatamiseks on olemas protseduur (kohustuslik või eelhindamise alusel), millesse alati on kaasatud omavalitsus. KMH ei anna lahendusi, vaid on abiks otsustajale kaalutletud otsuse langetamisel. Kui otsustaja objektiivselt ei vaja KMH läbiviimist on selline tingimus üldplaneeringus arendajale ja teistele osapooltele ülemääraselt koormav ja ei täida KMH eesmärki.	3. Üldplaneeringuga saab lahendada kõiki täiendavaid teemasid, mis on kohaliku arengu jaoks vajalik. Antud juhul soovib omavalitsus teha ettepaneku, et kuni 2,5 km kaugusele olemasolevast lubjakivikarjäärist uue karjääri rajamise korral on vajalik KMH koostamine mistahes suurusega karjääri kaevandamisloa taotlemisel. Põhjenduseks on kahe karjääri kumulatiivse mõju suurenemine sedavõrd, et KMH koostamine on põhjendatud. Põltsamaa vald on senise kogemuse põhjal näinud, et selliste kumulatiivsete mõjude esinemisel on KMH koostamine vajalik, et selgitada avalikes huvides välja vajalikud keskkonnamõjud ning et protsess oleks avalikkust kaasav.
			4. ÜP-s ja KSH-s kasutatakse termineid rekultiveerimine, kaevandustegevus, kaevandus. Rekultiveerimise võiks asendada sõnaga korrastamine, kaevandustegevus kaevandamistegevusega ning kaevandusi Põltsamaa vallas ei asu ja tõenäoliselt ei rajata. Kasutada tuleks terminit karjäär (va turba puhul, siis turbatootmisala).	4. Arvestatud. Kasutatud termineid on korrigeeritud.
			5. Üldplaneeringu lõik, millega Keskkonnaregistrisse kantud vääriselupaikade alal keelatakse raie, ei ole kooskõlas kehtiva seadusega. Raie on keelatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja riigimetsas asuvas keskkonnaregistrisse kantud vääriselupaigas. (pikemalt originaalkirjas) Ettepanek: viidata üldplaneeringus metsaseaduses sätestatud korrale või kasutada metsaseaduse sõnastust.	5. Arvestatud. ÜP seletuskirja ja KSH aruannet on korrigeeritud, viidates üldiselt õigusaktile ja täpsustades sõnastust.
			6. ÜP ptk 5.2.3 viimases punktis viidatakse sademevee puhastamise vajadusele võimalikelt reostunud aladelt. Juhime tähelepanu, et sellistelt aladelt on veeseaduse § 187 p 6 kohaselt on vajalik taotleda keskkonnaluba ning puhastamise tingimused ja nõuded seatakse loa.	6. Arvestatud. KSH aruannet ja ÜP seletuskirja on täiendatud.

		<p>7. ÜP ptk 4.16 Ehituskeeluvööndi (edaspidi EKV) vähendamine viitab vaid üldplaneeringu lisale 3 ilma konkreetseid alasid välja toomata. Keskkonnaamet on seisukohal, et praeguses etapis on keeruline selliselt igat konkreetset vähendamise ettepanekut hinnata. Kui omavalitsus esitab Keskkonnaametile ÜP alusel EKV vähendamise ettepaneku, analüüsitakse iga konkreetset kohta eraldi kohapealset olukorda arvestades. Praegusel juhul on kaardirakenduses EKV vähendamise alad esitatud ebaselgelt ja ei anna võimalust vähendamise eesmärke adekvaatselt hinnata.</p> <p>Rõhutame veelkord, et EKV vähendamine on erand seaduses sätestatust, mida tehakse vaid väga põhjendatud juhtudel, mitte võimalus arendustegevuseks kaldavööndis.</p>	<p>7.KOV soovib EKV vähendamise osas anda pigem üldised põhimõtted ning üldisemad alad, sest UP on strateegiline dokument ning ei saa anda lahendusi DP või ehitusprojekti täpsusastmes. Oleme esialgse tagasiside meie poolt esitatud EKV vähendamise ettepanekutele saanud, kuid esitame uue nimekirja aladest, mis kajastub UP seletuskirja vastavas ptk-is, kus on antud piirkonnad laiema üldistusastmega, mis vastab UP täpsusastmele.</p> <p>KOV-i eesmärk on tulevikus vähendada EKV teemal UPd muutvate DPde koostamist ning sellega seotud halduskoormuse suurenemist vältida.</p>
		<p>8. Varasemaid EKV vähendamisi ei ole ÜP-s käsitletud (Keskkonnaametil on teada vähemalt 3 vähendamise ettepanekuga detailplaneeringut). Kuna EKV vähendamine toimub üldplaneeringuga (looduskaitseaduse (edaspidi LKS) § 40 lg 2), siis ÜP-s kajastamata EKV vähendamised kaotavad uuema planeeringu jõustumisel kehtivuse.</p>	<p>8.Vajalikud juhud kajastuvad seletuskirja tabelis 3.</p>
		<p>9. ÜP ptk 4.16 annab ulatusliku vabaduse EKV-s rajada tehnovõrke ja rajatisi ilma neid kaardil näitamata. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandja on näinud EKV erisuse üld- või detailplaneeringute alusel ette siiski sisulise analüüsi alusel (LKS § 38 lg 5), mitte üldnormina, kus EKV ei kehti (LKS § 38 lg 4). Nii-võrd üldsõnalisena Keskkonnaameti hinnangul EKV erisust rakendada ei saa.</p>	<p>9. UPga ei suuda me järgnevas 20ks aastaks kõiki vajalikke asukohti ette näha, seetõttu on vajalik anda üldised põhimõtted, mille puhul saab EKV erandeid rakendada, eelkõige teatud kindlate objektide osas, mis on selles loetelus toodud.</p> <p>V-o oleks lahenduseks kui rõhutame et avalikes huvides rajatavad objektid?</p> <p>UP on strateegiline dokument ning selle üldisema lähenemisega tuleb arvestada.</p> <p>Mitmed teemad on antud UPs üldisemalt, eriti mis puudutab teid ja tehnovõrke, nende asukohad on UPs põhimõttelised, need täpsustatakse DP või ehitusprojektiga.</p> <p>KOVil on vajadus, et edaspidi oleks minimaalselt UPd muutvaid detaile ning et väheneks halduskoormus, seetõttu on vaja teatud teemade osas üldistamist.</p>

				Ootame KKAi poolt võimalikku lahendusettepanekut selle teemale, arvestades KOVi üldistusvajadust.
			10. ÜP Päikeseenergeetika (5.2.9.2). ÜP konkreetseid päikese-parke ette ei näe, vaid annab tingimuse, et ulatuslike päikese-par-kide rajamine ei ole üldjuhul lubatud väärtuslikel maastikel, rohelisel võrgustikul ja väärtuslikul põllumaal. Kaitsealad on valla territooriumil valdavalt rohevõrgustikus, nii et üldjuhul tingimusega kaetud. Siiski tuleks viidata, et Eesti on liitunud Bonni konventsiooni (Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals) ja sellega seotud lepetega. Konventsiooni COP 12 reolutsiooni punkti 3 b1 alusel tuleb kaitstavatel aladel vältida päikese-parkide rajamist. Seega palume lisada keelualasse ka konkreetselt kaitsealused alad.	10. Arvestatud. Täiendav tingimus on lisatud ÜP seletuskirja. Täiendatud on ka KSH aruannet viidatud konventsiooni osas.
			11. ÜP ptk 5.2.2 nimetab, et ÜP kajastab vaid kehtivaid reoveekogumisasid. Samas on kaardirakenduses ka näidatud perspektiivsed reoveekogumisasid. Jääb selgusetuks, mida siis ÜP-s näidatakse?	11. Täpsustatud. Kehtivad reoveekogumisasid on kantud kaardile määruse alusel, perspektiivseid hetkel ÜPs ei kajasta, kuna perspektiivsed alad jm muudatused UVK valdkonnas kavandatakse UVK arengukava raames. Praegune UVK AK perspektiivseid ühiskanaliseerimisega alasid ette ei näe. ÜP-d on ka täpsustatud, et RVK ja UK alasid saab perspektiivis vastavate õigusaktide ning UVK arengukava vm asjakohase valdkondliku strateegiaga täpsustada. Oluline on, et kui edaspidi on vaja selles valdkonnas teha muudatusi, siis ei oleks tegu ÜP muutmistega.
			12. ÜP ptk 5.2.2 nimetatakse, et puurkaevude projekteerimisel tuleb arvesse võtta, et enamikus Põltsamaa vallas maapinnalt esimene põhjaveekiht on reostuse eest kaitsmata või nõrgalt kaitsitud. Märkime, et põhjavee kaitsus omab äärmiselt olulist tingimust reoveesüsteemide kavandamisel, mis on ÜP-s kajastamata jäetud (omapuhastid). KSH ei kajasta samuti omapuhastite teemat, mida palume seepärast täiendada.	12. KSH aruannet on täiendatud omapuhastite osas. ÜPs viidatud, et nõuded tulenevad õigusaktidest, neid pole mõtet eraldi välja tuua, piisab üldisest viitest seadusele.
			13. KSH lk 34. Tabel 8. Mõju Kirikuraba loodusala kaitse-eesmärkidele sisaldab Endla loodusala kohta käivaid andmeid. Palume korrigeerida asjakohaseks.	13. Arvestatud. KSH aruannet on korrigeeritud vastavalt märkusele.

			14. KSH lk. 42 on hinnatud mõju Kebjamäe kaitsealale. Keskkonnaamet on algatanud Jõgeva, Tartu ja Viljandi maakonnas asuvate vana kaitsekorruga objektide kaitse alt välja arvamise menetluse, sh. Kebjamägi Põltsamaa vallas Kalana külas. Palume hinnata Kebjamäe kohaliku kaitse alla võtmise vajadust (ÜP ptk 4.8).	14.KOVil ei ole plaanis seda objekti kohaliku kaitse alla võtta, kuna kohalikul tasandil kaitsmise vajadus puudub.
			15. KSH 7.1.1. lk 45 Mõju kaitsealadele. Märkime täiendavalt, et koostatud on Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu „Jõgeva maakonna parkide ja puistute kaitse alt väljaarvamine“ (2019), mille alusel arvatakse Põltsamaa vallas riikliku kaitse alt välja Kursi põlispuude grupp (keskkonnaregistri kood KLO1200263), Nõmme talu dendraarium (KLO1200273), Pisisaare park ja puiestee (KLO1200164), Lossi tänava metsapark (KLO1200474) ja Sõpruse park (KLO1200483). Palume hinnata kohaliku kaitse vajadust nendel objektidel (Sõpruse park on ÜP-s kajastatud, kuid KSH ei selgita täiendavalt).	15. ÜP koostamise käigus veel täiendavalt selgub, kas Põltsamaa linnas asuv Sõpruse pargil ning ka Lossi tänava metsapargil ning Pisisaare pargil ja puiesteel on eeldusi kohaliku omavalitsuse tasandil kaitsstavate loodusobjektide hulka arvamiseks. Objektide käsitus UPs selgub koostamise jooksul. Teiste objektide osas ei näe KOV vajadust neid kohaliku kaitse alla võtta.
			16. KSH lk 46 Mõju kavandatavatele looduskaitsealadele. Siin on käsitletud Kursi looduskaitseala ja Pikknurme looduskaitseala, mille põhieesmärgiks on salu- ja laanemetsade ning nendega seotud liikide kaitse. Tegelikult on Vabariigi Valitsuse 26.02.2019 määrusega nr 11 „Laane- ja salumetsade kaitseks looduskaitsealade moodustamine ja kaitse-eeskiri“ Põltsamaa vallas kaitse alla võetud Kunila looduskaitseala (KLO10006969) Jürikäla ja Pikknurme külas ning Pikknurme looduskaitseala (KLO1000715) Laasme, Pikknurme, Pudivere, Tammiku ja Tõrenurme külas. Määruse § 6 alusel on Kunila looduskaitsealal Kunila sihtkaitsevöönd ja Pikknurme looduskaitsealal Pikknurme sihtkaitsevöönd. Kaitsealadel on üldjuhul keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine. Palume KSH aruannet vastavalt täiendada.	16. Arvestatud. KSH aruannet on täiendatud vastavalt märkusele.
			17. KSH lk 46. Mõju Padinasaare hoiualale. Märkitud on, et ala kuulub Natura 2000 võrgustiku alade koosseisu Endla loodusala. Palume eemaldada eksitav info ning korrigeerida aruannet.	17. Arvestatud. KSH aruannet on korrigeeritud vastavalt märkusele.
			18. ÜP 4.13. Väärtusliku puhkealana on nimetatud Aidu järve äärne supluskoht. Palume KSH-s hinnata esinevat konfliktala ja selle kasutamise tingimusi. Puhkeala alal (supluskoht) on kaitsealuse taimeliigi kasvukoht ja määratud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübi (7230) esinemine.	18.KSH-d täpsustatud. Puhkeala tuleb maakonnaplaneeringust ning suplus- ja puhkeala on kavandatud kehtiva detailplaneeringu alusel. Tegemist on olemasoleva maakasutusega, kus ÜP-ga muudatusi ei kavandata. Puhkeala ja supluskohta võimalike

				edasiste arenduste korral tuleb arvestada kaitstavate liikide elupaikadega, samuti tuleb ala hooldamisel arvestada liikidega (niita elupaiga alasid mitte sagedamini kui üks kord aastas ja teha seda suve teisel poolel peale taimede viljumist).
			19. Väärtuslik puhkeala Puurmani mõis. Puurmani mõisa pargi alale on planeeritud 2 supelranda. Nn Ülejõe pargis (paisjärve vasakkaldal) oleva ala kohta on Keskkonnaamet toonasele Puurmanile vallale andnud seisukoha (16.08.2019 kiri nr 7-9/19/12407-2), et Keskkonnaamet pole põhimõtteliselt plaani vastu. Teine supelranna ala on planeeritud paisjärve lossipoolsele kaldale. Selles osas ei ole Keskkonnaameti arvamust eelnevalt küsitud, esialgsel hinnangul Keskkonnaamet seda ei toeta.	19. Eemaldatud lossipoolses kaldas asuv rand.
			20. ÜP 4.4 lk. 27 Miljööväärtuslikud alad. ÜP käsitleb miljööalana Roosisaare piirkonda Põltsamaa linnas. Tingimused: Võimalusel taastada ajalooline tänavate ja hoonestusstruktuur, tugevdada linna keskusele omaseid elemente. KSH lk 46 aga väidab mõjude analüüsis Kõrdiööbiku pargile, et ÜP järgi kuulub park puhkealana rohevõrgustikku ja jääb osaliselt ka Põltsamaa jõe sinikoriidori alale. Planeeringuga ei kavandata pargi alal 4 (4) ega naabruses maakasutuse muutusi, rajatise ega tegevusi, mis avaldaks kaitstavale pargile negatiivset mõju. ÜP ja KSH aruanne vajaksid täpsustamist, et ei oleks viidatud vastuolu.	20. Park moodustab sellest miljööalast väiksema osa. Loodud 2 eraldi miljööala erinevate tingimustega: Roosisaar ja Kesklinn. Roosisaar on koos silla piirkonnaga, kus on vaid ajaloolised hooned, uut hoonestust pole sinna mõeldud kavandada. Eraldi ala on Keslinna piirkond, kus on peamiselt hoonestatud piirkonnad ja linna läbiv peatänav, kuhu on uut hoonestust lubatud. Ei näe vastuolu ega negat. mõju avaldumist pargile ka juhul kui hoonestatud alasid täiendavalt hoonestatakse, sest alale on seatud täiendavad tingimused, kus tuleb tänaste väärtustega arvestada. Täna ei ole võimalikke muutusi ette näha aga see ei tähenda et neid tulevikus ei võiks olla. Kui järgida etteantud miljööala reegleid, siis ei tekita muudatused negatiivset mõju, pigem võib sellel piirkonnale hoopis positiivne mõju olla.
		LÄHTESEISUKOHAD – 15.02.2019 nr 6-5/19/20-2	1. Käsitleda ÜP-s ehituskeeluvööndi (EKV) vähendamise tingimusi. Markeerida eraldi joonisel juba vähendatud ehituskeeluvööndiga piirkonnad.	1.EKV kajastub eelkõige seletuskirja lisa 3 nimekirjana. Joonisele kanname täpsed ulatused kui vajalikud alad on KeA-ga kokku lepitud.
			2. Üle vaadata „tänaastes“ ÜP-des käsitletud EKV seisukohad ja nõusolekud ja kanda asjakohased üle uude ÜP-sse	2.Kajastuvad esialgu tabelis, joonisel indikatiivsena.

		4. Määrata EKV ulatuses erandeid tekitavad olukorrad (metsamaa, tiheasustusala)	4.Tiheasustusala arvestame, kuid metsamaal mitte, kuna see on ajas muutuv info.
		5. Välja tuua olulisemad LKS § 38 lg 4 ja 5 erisustega seotud objektid (kavandatavad tehnovõrgud ja rajatised)	5. Vajalike objektide osas on antud üldpõhimõtte, üldplaneeringu täpsusastmes pole konkreetseid asukohti võimalik välja tuua.
		6. Määrata supelrandade alad looduskaitseaduse tähenduses	6.Arvestatud.
		7. Kaartidel kujutada kaitstavate loodusobjektide ajaline seis (EELIS-st väljavõtte tegemise aeg) ning märkida, et andmed võivad muutuda.	7.Arvestatakse üldplaneeringu koostamisel. Üldplaneering fikseerib hetkeolukorra (üldplaneeringu koostamisel konkreetset ajahetket). Edaspidi lähtutakse riiklikes andmebaasides sisalduvast infost.
		8. Kaitstavatel loodusobjektidel arvestada konkreetsete objektide kaitse-eeskirjadega. Kujutada kaitstavate loodusobjektide kattuvus puhke- ja virgestusaladega, arvestada projekteeritavate objektidega.	8.Arvestatakse kehtivaid objekte. Kavandatavaid pole võimalik arvestada, kuna see info võib muududa.
		9. Natura eelhindamise üheks väljundiks võiks olla teadaolevate objektide-juhtude määratlemine, mille puhul on edaspidi vajalik asjakohane hindamine.	9.Arvestatakse üldplaneeringu koostamisel. Natura eelhindamise tulemusena on määratletud juhud, mille puhul on edaspidi vajalik Natura hindamine.
		10. Määrata avalikele kallasradadele juurdepääsutingimused või otsustada kallasradade sulgemine.	10.Üldplaneeringu koostamisel ei kavandata üksikuid ligipääse, määratletakse üldpõhimõtted avalikele kallasradadele juurdepääsu tagamiseks. Näiteks olemasolevate juurdepääsude säilitamine jms.
		11. Korrigeerida rohevõrgustiku ruumikujud ja kaitse ning seada kasutustingimused, lähtudes maakonnaplaneeringust	11.Maakonnaplaneeringuga kavandatud rohevõrgustikku ja selle kaitsmiseks seatud tingimusi on UP lahenduses täpsustatud. Vt temaatiline analüüs.
		12. Arvestada rohevõrgustiku korrigeerimisel VEP-ga, pool-looduslike koosluste ja märgaladega.	12.Arvestatakse üldplaneeringu koostamisel.

		<p>13. I ja II kaitsekategooria liikide ning püsielupaikade käsitlemisel on kasutada kaks varianti:</p> <p>* koostada kaks planeeringu versiooni (avalik ja ametkondlik), millest ametkondlikus versioonis on elupaigad kujutatud;</p> <p>* kujutada planeeringu avalikus versioonis I, II ja III kaitsekategooria liigid ning püsielupaigad ühe tingmärgiga „kaitstava liigi leiupaik/püsielupaik“, eraldamata kaitsekategooriaid</p>	<p>13. Arvestatakse üldplaneeringu koostamisel.</p> <p>Üldplaneeringu koostamisel lähtutakse teisest variantist – üldplaneeringu joonistel (sõltuvalt vajadusest) kajastatakse kaitsealuste liikide leiukohti/PEP-e ühe tingmärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik“, kuid erandina ei kujutata I kaitsekategooria liigi ringikujulisi (ehk otseselt LKS § 50 lõikest 2 tulenevaid) püsielupaiku. Antud märkust kajastatakse ka planeeringu tekstis ja/või legendis.</p>
		<p>14. LS aruande tabelis 4 ja real 11 parandada registrikood KLO4001284 nimetusega „männitukk Otimäel“</p>	<p>14. Täpsustatud vastavalt märkusele.</p>
		<p>15. Üleujutusohlike alade määramine ei võrdu LKS § 35 lg 4 kohaste korduvate üleujutusega aladega (üle vaadata LS)</p>	<p>15. Täpsustatud.</p>
		<p>16. LKS peatükis 5.2 täpsustada teema vastavalt metsaseaduse § 23¹ nõuetele, sh. maaomaniku kokkuleppe vajadusega</p>	<p>16. Täpsustatud.</p>
		<p>17. LKS ptk 5.2 kaaluda täiendavalt perspektiivsete kaevandusalade määramist, kuhu võiks kaevandamine laieneda.</p>	<p>17. Ei arvestata üldplaneeringu koostamisel.</p> <p>Üldplaneeringuga määratakse mäetööstuse maaala juhtotstarve nendele kaevandustele ja nende teenindusmaale, kuhu on väljastatud kaevandamis-luba või kus vastav luba on menetluses. Üldplaneeringuga ei määrata perspektiivseid kaevandusalasid - uute maardlate kasutuselevõtmine maavara väljamise eesmärgil toimub juhtumipõhiselt ja õigusaktides sätestatud korras. Üldplaneeringuga määratakse maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivad kitsendused. Üldplaneeringuga on võimalik määrata tingimused, mida tuleb loamenetluste läbiviimisel kohalikul tasandil arvesse võtta.</p>
		<p>18. Ptk-is 13 korrigeerida kohaliku ja riikliku tähtsusega maavarad</p>	<p>18. Täpsustatud vastavalt märkusele.</p>

			19. Korrigeerida ptk-is 10 valla absoluutkõrgused (20 m üle merepinna!), täiendada, vald paikneb ka keskdevoni avamusel;	19.Täpsustatud vastavalt märkusele.
			20. Mäeeraldiste tabelis 20 on 3 maardlat ja mäeeraldist, mis ei kuulu Põltsamaa valda- Vanajaagu kruusak., Jaska liivak. ja Aimlametsa turbatootmisala.	20.Täpsustatud vastavalt märkusele.
			21. LS-i lehekülgedel on ekslikult kirjas Saduküla, mis ei asu enam Põltsamaa vallas; lk 54 on ekslikult ka Pööra küla objektid, mis on Jõgeva vallas.	21.Täpsustatud vastavalt märkusele.
			22.Kiirgus: KSH koostamise käigus tuleks selgitada välja, kas on esinenud radooniga probleeme ja kas mingis piirkonnas vajaks teema täpsustamist. Teeme ettepaneku lisada teema ka KSH väljatöötamise kavatsusse.	22.Arvestatakse üldplaneeringu koostamisel. Lähtuvalt olemasolevatest andmetest, on toodud välja teadaolevad probleemsed piirkonnad ning piirkonnad, kus tuleb teha detailsemad radooniriski uuringud enne elamute, olme- ja teiste samotstarbeliste hoonete kavandamist. KSH väljundina on määratud tingimused, millega radoonirikiga piirkondades arenduse detailsetes etappides arvestada.
			23.Veekeskkond: ÜP koostamisel tuleks kindlasti arvestada maakasutuse kitsendusi põhjustavate objektidega (reoveepuhastite kujud, puurkaevude sanitaarkaitsealad). Kui planeeringu koostamisel ilmneb, et keskkonnaregistris on andmed ebatäpsed (puurkaevude asukohad, maapinna kõrgused jmt) tuleks Keskkonnaagentuurile teada anda, et andmeid registris korrastada.	23.Vastavalt keskkonnaregistri seadusele tohib planeeringute koostamisel kasutada ainult keskkonnaregistrisse kantud keskkonnaandmeid. ÜP ja KSH ülesanne ei ole kontrollida riikliku keskkonnaregistri andmete paikapidavust, riik peab tagama, et nende registrites kajastuv info oleks õige. Infot kajastame üldplaneeringu täpsusastmes ja nende teemade osas, mis on UP lahenduse osas vajalikud. Kõik kehtivad kitsendused kajastuvad Maa-ameti portaalis, kust saab jooksvat ja ajakohast infot vaadelda.
			24.Samuti vajavad käsitlemist olemasolevad reoveekogumisalad, perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetavad alad ja seonduvad kitsendused, sh heitvee suublasse juhtimine veehaarete läheduses.	24.Olemasolevaid alasid käsitleme, persp. ÜVK teemad kajastuvad ÜVK arengukavas.

			25.Veeseaduse § 241 lg 3 näeb ette, et üldplaneeringusse kantakse lisaks reoveekogumisalale ka perspektiivis ühiskanalisisatsiooniga kaetav ala.	25.Persp. alad kajastuvad ÜVK-s.
			26.Teeme ettepaneku täiendada lähteseisundi peatükki 11 keskkonnaministri 23.04.2012 käskkirja nr 366 ära nimetamisega, kus kinnitati Põltsamaa linna ja valla Siluri-ordoviitsiumi veekihi tarbevaru aastani 2039. Varuga palume arvestada ÜP ja KSH koostamisel.	26.Täpsustatud vastavalt märkusele.
			27.Jäätmed Kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohtade asukohta ja nendest tekkivate kitsenduste määramine	27.Arvestatakse üldplaneeringu koostamisel. Põltsamaa valla ÜP-ga täiendavaid jäätmete kogumiskohti ei kavandata, kuna vajadus nende järele puudub.
			28.Välisõhk ja müra Arvestada tuleb, et tööstus/tootmine, mis on eeldatavalt suurema mõjuga, tuleks planeerida tiheasutusest piisavalt eemale (piisav vahemaa selgitada välja keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus).	28. ÜP KSH läbiviimisel on analüüsitud tööstuse/tootmise võimalikku mõju tiheasutusaladele lähtudes asjaolust, et tööstusest/tootmisest tulenev oluline negatiivne mõju nii välisõhu saastamise, lõhnahäiringute kui välisõhu leviva müra näol peab olema välistatud. ÜP KSH raames on võimatu määrata, milline peab olema vahemaa tiheasutusala ja tööstus-/tootmisala vahel, sest tootmistegevused on väga erinevad ning omavad ka väga erinevat mürataset ning mõju välisõhu kvaliteedile saasteainete ja lõhnahäiringute läbi. Võimalik kaasnev keskkonnamõju ning mõju ulatus sõltub konkreetsetest planeeritavatest tegevustest, mis selguvad üldplaneeringu elluviimisel. Tegevuse elluviimisega kaasnevat mõju hinnatakse seega arenduse järgmistes etappides (detailplaneeringu koostamine, loamenetus vms). ÜP KSH väljundina on määratud nõuded ja tingimused, millega DP-de koostamisel ja projekteerimisel tuleb arvestada, et välistada võimalik negatiivne mõju tiheasutusaladele välisõhu saastamise, lõhnahäiringute ja/või müra näol.
			29.Kuna vallas on küllalt suured põllumajandustootmise ettevõtted, tuleks maakasutuse planeerimisel arvestada nende mõju. Olemasolevate farmide saasteainete hajumiskaarte on	29. Mõjude hindamisel on arvestatud olemasolevate tootmisettevõtetega (sh põllumajanduslik

			sisendiks võimalik saada keskkonnalubade taotlustest.	<p>tootmine), sh kirjeldatud olemasolev olukord välisõhu kvaliteedi osas. Konkreetseid objekte (käitisi vms) Põltsamaa valla ÜP-ga ei planeerita. ÜP KSH koostamise etapis ei ole seega teada, milliseid tegevusi, hooneid jms planeeritavatele aladele kavandatakse ning milline on nende mõju välisõhu kvaliteedile. Tootmise/tööstusega kaasnev võimalik keskkonnamõju ja mõju ulatus sõltub aga konkreetsetest planeeritavatest tegevustest, mis selguvad arenduse detailsetes etappides.</p> <p>ÜP KSH väljundina on määratud nõuded ja tingimused, millega edasisel arendamisel arvestada, et tööstusest/ tootmisest tulenev oluline negatiivne keskkonnamõju oleks välistatud.</p>
	Maa-amet	PÕHILAHEN-DUS 30.11.2021 nr 6-3/21/7193-6	Maa-amet kooskõlastab Põltsamaa Vallavalitsuse 03.11.2021 kirjaga nr 7-1/2021/18-3 edastatud Põltsamaa valla üldplaneeringu. Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlemisega ning edastada üldplaneering enne selle vastuvõtmist teadmiseks Maa-ametile.	-
		PÕHILAHEN-DUS 17.05.2021 nr 6-3/21/7193-2	1.KSH aruande peatükis 9.6. Meetmed maardlate ja maavarade kaitseks on märgitud (tsiteerin): „Turba kaevandamiseks tuleb võimalusel eelistada juba kuivendamise rikutud alasid. Maaparandusseaduse kohaselt on turba kaevandamiseks lubatud keskkonnaluba taotleda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal.“ Palume täpsustada, et viidatud säte on maapõueseaduses, mitte maaparandusseaduses.	1.Täpsustatud.
			2. Üldplaneeringu joonise Väärtused ja piirangud järgi kattuvad maardlad väärtuslike maastikega. Seletuskirja peatükis 4.11. Väärtuslikud maastikud on tingimustena toodud (tsiteerin): „Maastikulised väikevormid: kiviaiad, tarad, üksikud puud ja silmapaistvad puudegrupid, alleed, kivihunnikud, endised talukohad jm sarnased maastikku kujundavad elemendid, tuleb säilitada“. Seletuskirja peatükis 3.9.9. Mäetööstuse maa-ala on selgitatud, et juhul, kui maavaravaru soovitakse kaevandada väärtuslikul maastikul, siis tuleb hinnata kavandatava tegevuse mõju	2.Teadmiseks võetud.

			väärtuslikule maastikule ning võimalusel säilitada ala väärtused maksimaalselt. Maavaravaru kaevandamise lõppedes tuleb ala korrastada selliselt, et korrastatud ala sobituks väärtusliku maastikuga. Maa-amet nõustub seletuskirjas märgituga.	
			3. Seletuskirja peatükis 4.11. Väärtuslik maastik on selgitatud (tsiteerin): „Maavaravaru kaevandamise soovi korral väärtusliku maastiku alal tuleb lähtuda ptk-is 3.8.9 tingimustest.“ ning „Erand kehtib mäetööstuse maa-alal, mille tingimused on toodud ptk 3.8.9.“ Märgime, et mäetööstuse maa-ala peatüki number on 3.9.9, palume täpsustada.	3.Täpsustatud.
			4. Soovitame ajakohastada Lisana 2 esitatud dokumendis Ülevaade Põltsamaa vallast peatükis 15. Maavarad ja maardlad esitatud Põltsamaa vallas asuvate mäeeraldiste loendit (märgitud, et andmed on 16.11.2018 seisuga). Seisuga 11.05.2021 on muutunud mitmete mäeeraldiste andmed: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Otisaare lubjakivikarjääri tegelik pindala on 52,82 ha ning selle teenindusmaa tegelik pindala on 66,62 ha. ☐ Sopimetsa II lubjakivikarjääri tegelik pindala on 38,40 ha ning selle teenindusmaa tegelik pindala on 49,02 ha. ☐ Umbusi turbatootmisala tegelik pindala on 64,21 ha ning selle teenindusmaa tegelik pindala on 69,99 ha. ☐ Tapiku turbatootmisala muudetud keskkonnaloa number on L.MK/334279, luba on pikendatud kuni 24.02.2050, mäeeraldise tegelik pindala on 242,83 ha ning selle teenindusmaa tegelik pindala on 298,89 ha. ☐ Loendist on puudu Tõrenurme liivakarjäär kehtiv alates 06.11.2019. Samuti juhime tähelepanu, et muutunud on samas peatükis olevas tabelis 19 olevad andmed: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Sopimetsa lubjakivimaardla tegelik pindala on 60,60 ha. ☐ Pajusi lubjakivimaardla tegelik pindala on 53,39 ha. ☐ Tabelist on puudu Saduküla dolokivimaardla pindalaga 31,92ha. 	4. Infot on täpsustatud, kuid arvestama peab, et kuna ÜP ei kavanda maardlaid jm sellega seotud teemasid, vaid need määratakse juhtumipõhiselt õigusaktide alusel, siis maardlatega seotud info on ÜPs antud vaid teatud ajahetke seisuga. Ajakohane info tuleneb riiklikest registritest.
			5. Seletuskirja peatükis 3.9.9. Mäetööstuse maa-ala on tingimuste all märgitud, et maardla kasutuselevõtmisel maavara väljamise eesmärgil tuleb juhendada õigusaktides sätestatud korrast. Täiendavalt on selgitatud, et lubjakivikarjääri maavara kaevandamise loa taotlemise osas on Põltsamaa vald seisukohal,	5. Oleme jätkuvalt seisukohal, et sellise olukorra esinemisel on oluline ruumiline mõju läheduses asuvale elanikkonnale ning seega on sellel oluline avalik huvi, mistõttu soovime ÜP raames seada sellele täiendava tingimuse. Kuna ÜP on KOVi jaoks oluline suunisdokument, siis leiame et selle

		<p>et juhul kui kavandatakse olemasolevast karjäärist 2,5 km kaugusele uut lubjakivikarjääri, tuleb algtada keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH), kuna sellisel juhul on kahe karjääri kumulatiivsed mõjud piirkonnas põhjendatult suured, mistõttu on KMH koostamise vajalik. Ilmselt on mõeldud uue lubjakivikarjääri kavandamist kuni 2,5 km kaugusele, nagu see on sõnastatud tabelis Koostöö tabel.</p> <p>Selgitame jätkuvalt, et maavara kaevandamise loa taotluse menetluse ajal on teatud tingimustel ette nähtud KMH läbiviimine keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 6 järgi. KeHJS sätestab KMH tegemise kohustusena, kui kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga, sh pealmaakaevandamine suuremal kui 25 hektari suurusel alal, turba kaevandamine suuremal kui 150 hektari suurusel alal või allmaakaevandamine. Muudel juhtudel (nt kaevandamisel alla 25 ha suurusel alal) tehakse KMH vajalikkuse kohta kaalutletud otsus.</p> <p>KeHJS § 9 ja § 11 järgi KMH vajalikkuse või mittevajalikkuse üle karjääri avamisel otsustab loa andja. Maavara kaevandamise loa taotluse menetlus on avalik protsess ning loa taotluse menetlusse kaasatakse nii kohalik omavalitsus kui ka kohalik elanikkond. Loa andja saadab kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele. Kohalikul omavalitsusel on võimalik teha ettepanek KMH algatamiseks. KMH ei anna lahendusi, vaid on abiks otsustajale kaalutletud otsuse langetamisel. Kui loa andja arvates objektiivselt ei ole vaja KMH läbiviimist, on selline tingimus üldplaneeringus arendajale ja teistele osapooltele ülemääraselt koormav ja ei täida KMH eesmärki.</p> <p>Lisaks on seletuskirja peatükis 4.11. Rohevõrgustiku maalise piirkonna tugiala tingimuste all toodud, et erandjuhul, kui tugialale uue objekti kavandamine või maakasutuse muutmine on vältimatu, tuleb kaasata vastava ala ekspert, kui on oht, et rohevõrgustiku toimivus ei ole tegevuse elluviimisel tagatud. Sellisel juhul tuleb esitada eksperthinnang, mis analüüsib tegevuse mõju rohelise võrgustiku toimimisele ja pakub välja vajalikud leevendavad meetmed.</p>	<p>põhimõtte kajastamine ÜPs on mõistlik ja asjakohane. Oleme lisanud selle tingimuse soovitusena.</p> <p>Lähtume selle soovitusel määratledes PlanSist tulenevatest põhimõtetest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planeeringuga tuleb luua eeldused kasutajasõbraliku ning turvalise elukeskkonna ja kogukondlike väärtusi kandva ruumilise struktuuri olemasoluks ja säilitamiseks ning esteetilise miljöö arenguks, säilitades olemasolevaid väärtusi; - Maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine; - Üldplaneeringuga lahendatavate ülesannete otustamisel lähtutakse kohaliku omavalitsuse üksuse ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärgist. <p>Juhime tähelepanu, et ptk 4.11 Rohevõrgustiku nimetatud tingimus on sõnastatud selliselt, et ekspert tuleb kaasata juhul, kui on oht et rohevõrgustiku toimivus ei ole tegevuse elluviimisel tagatud. St et nõue ei ole igakordne, vaid rakendub vaid juhul, kui on kahtlus, et rohevõrgustiku toimivus võib olla ohus. Tingimus on vajalik, et tagada rohevõrgustiku toimivus ning väärtuste säilimine, mis tuleneb mh ka</p>
--	--	--	--

			<p>Maa-amet ei nõustu eeltoodud seisukohtadega, kuna igakordne KMH või eksperthinnangu koostamise nõue on vastuolus MaaPS § 14 lõikega 2. Palume eelpool kirjeldatud nõuded vormistada üldplaneeringu seletuskirjas soovitusena.</p> <p>Maa-amet kooskõlastab Põltsamaa Vallavalitsuse 23.04.2021 kirjaga nr 7-1/2021/18-1 edastatud Põltsamaa valla üldplaneeringu tingimusel, et täpsustatakse vastavalt eeltoodud märkustele. Märkustega arvestamata jätmisel halveneb maavarale juurdepääsu osas olemasolev olukord ja planeering on vastuolus MaaPS § 14.</p> <p>Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlemisega ning edastada üldplaneering peale täpsustuste tegemist ja enne selle vastuvõtmist teadmiseks Maa-ametile.</p>	<p>maakonnaplaneeringust. ÜP antud juhul vaid täpsustab maakonnaplaneeringus toodud tingimust.</p>
		ESKIIS 2	<p>1. Seletuskirja peatüki 3.3. Detailplaneeringu koostamise kohustus alapeatükis Detailplaneeringu koostamise kohustusega juhud all on märgitud, et detailplaneeringu koostamise kohustusega juhud kehtivad kogu valla territooriumile ning ühe juhuna on toodud (tsiteerin): „Uue äri- või tootmistegevuse kavandamine alale, kus üldplaneeringuga määratud maa-ala kasutamise juhtotstarve sellist tegevust ette pole näinud.“ Täiendavalt on selgitatud, et olemasolevate ja kavandatud tegevuste infot annab üldplaneeringu maakasutus ja katastriinfo, samuti tegelik olukord kinnistul. Sama juhu all on lisaks märgitud (tsiteerin): „Tegevusega ei kaasne eeldatavalt olulist ruumilist mõju, mis ulatub kavandatavast kinnistust väljapoole.“ Olulise ruumilise mõju all on mõeldud mõju, millesttingitult muutuvad eelkõige transpordivood, saasteainete hulk, külastajate hulk, visuaalne mõju, lõhn, müra, tooraine või tööjõu vajadus ehitise kavandatavas asukohas senisega võrreldes oluliselt. Eeltoodud kriteeriumid võivad kohalduda ka maavara kaevandamisele, mille tarvis muudetakse maakasutus määetööstusmaaks ning rajatakse kaevandamisega seotud taristu. Lauseline detailplaneeringu koostamise kohustus ilma igakordse kaalutlemiseta on vastuolus MaaPS § 14 lõikega 2. Tagamaks maavarale juurdepääsu osas olemasoleva olukorra säilimist palume seletuskirjas täpsustada, et ala kasutusele võtmine määetööstusmaana või turbtööstusmaana ei nõua detailplaneeringu koostamist.</p>	<p>1.Sõnastust täpsustatud, et oleks arusaadavam.</p>

		<p>2.Seletuskirja peatükis 3.7.9. Mäetööstuse maa-ala on tingimuste all märgitud, et maardla kasutuselevõtmisel maavara väljamise eesmärgil tuleb juhendada õigusaktides sätestatud korrast. Täiendavalt on selgitatud, et lubjakivikarjääri maavara kaevandamise loa taotlemise osas on Põltsamaa vald seisukohal, et juhul kui kavandatakse olemasolevast karjäärist 2,5 km kaugusele uut lubjakivikarjääri, tuleb algselt keskonnamõju hindamine, kuna sellisel juhul on kahe karjääri kumulatiivsed mõjud piirkonnas põhjendatult suured, mistõttu on KMH koostamine vajalik. Ilmselt on mõeldud uue lubjakivikarjääri kavandamist kuni 2,5 km kaugusele, nagu see on sõnastatud tabelis Koostöö tabel. Lisaks on seletuskirja peatükis 4.11. Rohevõrgustik maalise piirkonna</p> <p>tugiala tingimuste all toodud, et säilitada tuleb tugialade terviklikkus ja vältida tuleb terviklike loodusala killustumist. Alale ei tohi rajada tootmisehitis. Erandkorras tugialadel asustuse laienemisel või maakasutuse muutmisel tuleb kaasata vastava ala ekspert, et hinnata selle tegevuse mõju keskkonnale ja roheline võrgustiku toimimisele (esitada vastav eksperthinnang). Selgitame, et maardlate aladel maavara kaevandamiseks on vaja muuta vastavad alad mäetööstusmaaks ning mets raadada. Maa-amet ei nõustu eeltoodud seisukohtadega, kuna igakordne keskkonnamõju hindamise või eksperthinnangu koostamise nõue on vastuolus MaaPS § 14 lõikega 2. Selgitame, et maavara kaevandamise luba antakse MaaPS alusel ning teatud tingimustel on ette nähtud keskkonnamõju hindamise läbiviimine keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 6 järgi, sealjuures maavara kaevandamise loa taotlemine ning menetlemine ei nõua keskkonnamõju strateegilist hindamist. KeHJS sätestab keskkonnamõju hindamise tegemise kohustusena, kui kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga, sh pealmaakaevandamine suuremal kui 25 hektari suurusel alal, turba kaevandamine suuremal kui 150 hektari suurusel alal või allmaakaevandamine. Muudel juhtudel (nt kaevandamisel alla 25 ha suurusel alal) tehakse keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kohta kaalutletud otsus. KeHJS § 9 ja § 11 järgi keskkonnamõju hindamise vajalikkuse või mittevajalikkuse üle karjääri avamisel otsustab loa andja. Maavara kaevandamise loa taotluse menetlus on avalik protsess ning loa taotluse menetlusse kaasatakse nii kohalik omavalitsus kui ka kohalik elanikkond. Loa andja</p>	<p>2. Sõnastust täpsustatud. Lisame, et põhimõte on vajalik, kuna see põhineb senisel praktilisel ning elu on näidanud, et selliste tegevuste kavandamine mõjutab oluliselt piirkonna elanike heaolu, mistõttu näeme, et see on vajalik üldplaneeringus välja tuua. Hilisemas etapis küsitakse KOVilt vaid arvamust ning see pole piisav meede, et kohaliku elukeskkonna heaolu tagada.</p>
--	--	--	---

			<p>saadab kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamisloa kohalikul omavalitsusele. Kohalikul omavalitsusel on võimalik teha ettepanek keskkonnamõju hindamise algatamiseks. Palume eelpool kirjeldatud nõuded vormistada üldplaneeringu seletuskirjas soovitusena.</p>	
			<p>3.KSH aruande eelnõu peatükis 7.8. Mõju maavaradele ja maardlatele on märgitud, et Põltsamaa valla territooriumil on 10.12.2019 seisuga 28 maardlat. Täpsustame, et 13.08.2020 seisuga on neid 29. Üldplaneeringu põhilahenduse avaliku väljapaneku ettevalmistamisel on mäeeraldiste ja nende teenindusmaade ajakohaste piiride allalaadimiseks võimalus kasutada WFS-teenust aadressi https://tnus.maaamet.ee/ows/maardlad?service=WFS&version=1.1.0&request=GetCapabilities. Jätkuvalt on ka võimalus küsida andmete väljavõtte Maa-ametist GIS-failidena.</p>	<p>3. Võtame teadmiseks, see info on ÜP koostamise ajal pidevas muutuses ning kuvame seda vaid kindla ajahetkega.</p>
		<p>ESKIIS 1 21.04.2020 nr 6-3/20/3313-4</p>	<p>1. Kaardirakenduses ei ole märgitud kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist Tõrenurme liivakarjäär (loa nr L.MK/333887; loa omaja Mainer OÜ) ning selle teenindusmaad, samuti ei ole teenindusmaa ulatuses määratud mäetööstusmaa juhtotstarvet. Vanajaagu kruusakarjääri (loa nr L.MK/322640; loa omaja OÜ Moreen) mäeeraldistele ja selle teenindusmaale ei ole teenindusmaa ulatuses määratud mäetööstusmaad. Sopimetsa II lubjakivikarjääri (loa nr L.MK/319345; loa omaja OÜ Moreen) mäeeraldiste ja selle teenindusmaa piirid ei ole korrektsed ning seetõttu ka määratud mäetööstusmaa ulatus ei ole korrektne. Tapiku turbatootmisala (loa nr L.MK/334279; loa omaja AS Tara-Torf) mäeeraldiste piirid ei vasta keskkonnaregistri andmetele ning Tapiku turbatootmisala kaevandamisloa number on L.MK/334279, mitte KMIN-081. Röstla III dolokivikarjääri mäeeraldiste teenindusmaa nimeks on ekslikult märgitud Röstla teenindusmaa. Otisaare lubjakivikarjääri (loa nr L.MK/329511, loa omaja AS Kaltsiit) mäeeraldist ja teenindusmaad laiendati Keskkonnaameti korraldusega 16.07.2019 nr 1-3/19/1453, seega ei asu antud alal enam taotletavat mäeeraldist ja selle teenindusmaad, vaid kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist ja selle teenindusmaa. Palume üldplaneeringu lõpplahenduses korrigeerida mäeeraldiste ning nende teenindusmaade ja mäetööstusmaa juhtotstarbe ulatusega seonduvat infot. Palume küsida keskkonnaregistri maardlate nimistust ajakohane väljavõtte.</p>	<p>1. Maardlate ja kaevandamisloade info muutub jooksvalt. Uuendame seda vaid UP kindlates etappides - eskiisi ja põhilahenduse avalik väljapanek. On paratamatu et info UP koostamise ning ka hiljem selle eluea jooksul pidevalt muutub, eriti mis puudutab maardlaid, sellega peab ka edaspidi arvestama.</p>

			<p>2. Kaardirakenduses on nii mäeeraldist kui ka selle teenindusmaad tähistava ruumikuju nimetuseks märgitud „Olemasolev mäeeraldis koos teenindusmaaga“ või „Taotletav mäeeraldis koos teenindusmaaga“. Selgitame, et mäeeraldis ja selle teenindusmaa ei pruugi olla sama ruumikujuga ja seetõttu peaks olema ka kihi nimetuseks vastavalt kas mäeeraldis või teenindusmaa, mitte mõlemad. Lisaks on mäeeraldist ja teenindusmaad tähistavad leppemärgid liiga sarnased, et neil vahet teha ning leppemärkides ei ole täitvat kaldviirutust näha, nagu kaardil mäeeraldist või selle teenindusmaad on kujutatud. Palume korrigeerida.</p>	<p>2. See ei ole info, mida me UPga kehtestame, hiljem kui UPd rakendatakse ja info hakkab niiehknaa muutuma, vaadatakse ajakohast infot Maa-ameti vm teemakohases infoportaalis. UP koostamise lahenduses kajastatakse lihtsustatud lähenemist sellisel kujul nagu see koostajate arvates otstarbekas on. Mäeeraldiste infot me ei kehtesta ning see on informatiivne kiht.</p>
			<p>3. Peatüki 3.3. Detailplaneeringu koostamise kohustus alapeatükis Detailplaneeringu kohustusega juhud all on märgitud, et detailplaneeringu koostamise kohustusega juhud kehtivad kogu valla territooriumile ning ühe juhuna on toodud (tsiteerin): „Uue äri- või tootmistegevuse kavandamine alale, kus üldplaneeringuga määratud maa-ala kasutamise juhtotstarve sellist tegevust ette pole näinud. Lisaks sellele kaasneb tegevusega tehnilise taristu väljaehitamise vajadus või see toob endaga kaasa olemasoleva ehitismahu olulise suurenemise või sellega kaasneb eeldatavalt oluline ruumimõju, mis ulatub kavandatavast kinnistust väljapoole. Kui esineb vähemalt üks kolmest neist täiendavatest tingimustest, 3 siis on detailplaneeringu koostamine kohustuslik.“ Olulise ruumilise mõju all on mõeldud mõju, millest tingitult muutuvad eelkõige transpordivood, saasteainete hulk, külastajate hulk, visuaalne mõju, lõhn, müra, tooraine või tööjõu vajadus ehitise kavandatavas asukohas senisega võrreldes oluliselt. Eeltoodud kriteeriumid võivad kohalduda ka maavara kaevandamisele, mille tarvis muudetakse maakasutus mäetööstusmaaks ning rajatakse kaevandamisega seotud taristu. Lauseline detailplaneeringu koostamise kohustus ilma igakordse kaalutlemiseta on vastuolus MaaPS § 14 lõikega 2. Tagamaks maavarale juurdepääsu osas olemasoleva olukorra säilimist palume seletuskirjas täpsustada, et ala kasutusele võtmine mäetööstusmana või turbtööstusmaana ei nõua detailplaneeringu koostamist.</p>	<p>3. Sõnastust on täpsustatud. Osad neist tegevustest on võimalikud ka juhul, kui maavara pole ammendunud kuid seda ala nt mingil põhjusel mõnda aega ei kaevandata. Sellisel juhul võiks muud ajutised tegevused, mis maavara hilisemat kasutamist ei mõjuta, olla lubatud. Nt ajutiste ehitiste puhul, puhkeala, aianduse maa-ala jm. Ajutised tegevused peaks olema lubatud, need siis kaalutusotsustena.</p>
			<p>4. Seletuskirja tabelis 2 on mäetööstuse maa-alale märgitud, et äri-, tootmis-, laohoone maad, ühiskondlike hoonete maad, puhkamise maad, haljasala maad, kultuuri- ja spordirajatise maad, veekogu maad, aianduse maad võib kavandada kui mäetööstuse maa-ala tegevused on lõppenud. Palume tabelit 2 täpsustada, et lisaks mäetööstuse maa-ala tegevuste lõppemisele peab kõnealustel aladel ka maavara ammendunud olema.</p>	<p>4. Sõnastust on täpsustatud. Osad neist tegevustest on võimalikud ka juhul, kui maavara pole ammendunud kuid seda ala nt mingil põhjusel mõnda aega ei kaevandata. Sellisel juhul võiks muud ajutised tegevused, mis maavara hilisemat kasutamist ei mõjuta, olla lubatud. Nt ajutiste ehitiste puhul, puhkeala, aianduse maa-ala jm.</p>

				Ajutised tegevused peaks olema lubatud, need siis kaalutlusotsustena.
			<p>5. Seletuskirja peatükis 3.7.9. Mäetööstuse maa-ala on tingimuste all märgitud, et lubjakivikarjääri maavara kaevandamise loa taotlemise osas on Põltsamaa vald seisukohal, et igal juhul tuleb algatada keskkonnamõju hindamine, sõltumata kavandatava ala suurusest. Sama mõtte leiab ka KSH aruande eelnõu leheküljelt 10, peatükist 7.8 Mõju maavaradele ja maardlatele ja peatükist 9.6. Meetmed maardlate ja maavarade kaitseks. Maa-amet ei nõustu eeltoodud seisukohaga, kuna igakordne keskkonnamõju hindamise nõue on vastuolus MaaPS § 14 lõikega 2. Selgitame, et maavara kaevandamise luba antakse MaaPS alusel ning teatud tingimustel on ette nähtud keskkonnamõju hindamise läbiviimine keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 6 järgi, sealjuures maavara kaevandamise loa taotlemine ning menetlemine ei nõua keskkonnamõju strateegilist hindamist. KeHJS sätestab keskkonnamõju hindamise tegemise kohustusena, kui kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga, sh pealmaakaevandamine suuremal kui 25 hektari suurusel alal, turba kaevandamine suuremal kui 150 hektari suurusel alal või allmaakaevandamine. Muudel juhtudel (nt kaevandamisel alla 25 ha suurusel alal) tehakse keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kohta kaalutletud otsus. KeHJS § 9 ja § 11 järgi keskkonnamõju hindamise vajalikkuse või mittevajalikkuse üle karjääri avamisel otsustab loa andja. Maavara kaevandamise loa taotluse menetlus on avalik protsess ning loa taotluse menetlusele kaasatakse nii kohalik omavalitsus kui ka kohalik elanikkond. Loa andja saadab kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele. Kohalikul omavalitsusel on võimalik teha ettepanek keskkonnamõju hindamise algatamiseks. Palume seletuskirja ja KSH aruande eelnõud täpsustada, et ka lubjakivikarjääride puhul tuleb maavara kaevandamise loa taotlemisel keskkonnamõju hindamine algatada vaid kaalutlusotsuse tulemusena, mitte igakordselt.</p>	<p>5. Tingimust on täpsustatud. Antud juhul soovib omavalitsus teha ettepaneku, et kuni 2,5 km kaugusele olemasolevast lubjakivikarjäärist uue karjääri rajamise korral on vajalik KMH koostamine mistahes suurusega karjääri kaevandamisloa taotlemisel. Põhjenduseks on kahe karjääri kumulatiivse mõju suurenemine sedavõrd, et KMH koostamine on põhjendatud. Põltsamaa vald on senise kogemuse põhjal näinud, et selliste kumulatiivsete mõjude esinemisel on KMH koostamine vajalik, et selgitada avalikes huvides välja vajalikud keskkonnamõjud ning et protsess oleks avalikkust kaasav.</p>
			<p>6. KSH aruande eelnõu peatükis 7.8. Mõju maavaradele ja maardlatele on kirjeldatud, et Jõgeva maakonnaplaneeringuga 2030+ on valla territooriumil paiknevad maardlad jagatud kategooriatesse, mis näitab ära, kus maavarade kaevandamine on soodustatud (I kategooria), kus eelnevalt kasutuselevõtule tuleb teha täiendavaid uuringuid (II kategooria) või kus on kasutuselevõtul olulised kitsendused (III kategooria). Samuti on</p>	<p>6. Täpsustatud ja lisatud viide MP-le.</p>

			<p>lisatud, et uue mäeeraldise kavandamisel tuleb lähtuda maardlate kategooriatest. KSH aruande eelnõu peatükis 7.8. Mõju maavaradele ja maardlatele ja seletuskirja peatükis 3.7.9. Mäetööstuse maa-ala on tingimuste all märgitud (tsiteerin): „III kategooriasse kuuluvate maardlate aladel on maavarade kaevandamisest olulisem maa-ala muu funktsioon ja seetõttu maavarade kaevandamine nendel aladel ei ole tõenäoliselt võimalik“ ja „I kategooriasse ja II kategooriasse kuuluvate maardlate aladele või nende vahetusse lähedusse ei tohi planeerida tegevusi, mis välistavad edaspidi seal kaevandamise (nt planeerida uusi 4 elamualasid)“ ning „Maardlate kasutuselevõtul II kategooriasse kuuluvatel aladel tuleb vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohelisel võrgustikul. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb hinnata eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikumponentidele“. Maa-amet nõustub eelpool kirjeldatud maardlate kategooriate osas antud selgitustega, kuid palume seletuskirja lisada viide Jõgeva maakonnaplaneeringule 2030+, mille alusel maardlad on kategooriatesse jaotatud.</p>	
			<p>7. KSH aruande eelnõu peatükis 9.6 Meetmed maardlate ja maavarade kaitseks ja seletuskirja peatükis 3.7.9. Mäetööstuse maa-ala on tingimuste all märgitud (tsiteerin): „Turba kaevandamiseks tuleb eelistada juba kuivendamise rikutud alasid“. Palume seletuskirja ja KSH aruande eelnõus täpsustada vastavat lauset, et turba kaevandamiseks tuleb võimalusel eelistada juba kuivendamise rikutud alasid. Täiendavalt selgitame, et MaaPS § 45 lõige 1 sätestab, et turba kaevandamiseks on lubatud kaevandamisluba taotleda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal. Mõlemad nimekirjad on kinnitatud keskkonnaministri määrusega 27.12.2016 nr 87 ja nimekirjade koostamisel on välja jäetud suurema loodusväärtusega alad.</p>	<p>7. Arvestatud. KSH aruannet on korrigeeritud vastavalt märkusele.</p>
			<p>8. Kaardirakenduse kohaselt kattuvad maardlatega rohevõrgustiku alad ja rohekoridorid. Seletuskirja peatükis 4.11. Rohevõrgustik on rohevõrgustiku ala üldiste tingimuste all märgitud (tsiteerin): „Metsamaa raadamine rohelise võrgustiku aladel ei ole üldjuhul lubatud. Erandid on lubatud kaalutusotsusena, nt tehnilise taristu objekti või karjääri kavandamisel. Raadamise vajadusel tuleb maa sihtotstarbe muutmiseks koostada detailplaneering ja/või ehitusprojekt. Vajadusel tuleb täiendavalt koostada eksperthinnang koos leevendavate tingimuste määramisega, tagamaks rohelise võrgustiku sidususe säilimine“ ning „Rohevõrgustiku</p>	<p>8. Sõnastust on seletuskirja rohevõrgustiku ptk-is täpsustatud:</p> <p><i>Metsamaa raadamine rohelise võrgustiku aladel ei ole üldjuhul lubatud. Erandid on lubatud kaalutusotsusena, nt tehnilise taristu objekti või karjääri kavandamisel. Raadamise vajadusel tuleb maa sihtotstarbe muutmiseks koostada detailplaneering ja/või ehitusprojekt (va karjääri kavandamisel). Muudatuste kavandamisel tuleb täiendavalt koostada eksperthinnang koos leevendavate tingimuste</i></p>

		<p>tugevdamiseks säilitada põllumaade vahel paiknevad metsaga kaetud alad, kuna metsaalad on olulise tähtsusega ökoloogilistes protsessides ja inimese kultuurilises taustas ning elulaadis.“ Seletuskirja peatüki 4.11. Rohevõrgustik maalise piirkonna tugiala tingimuste all on toodud, et säilitada tuleb tugialade terviklikkus ja vältida tuleb terviklike loodusalade killustumist. Alale ei tohi rajada tootmisehitisi. Erandkorras tugialadel asustuse laienemisel või maakasutuse muutmisel tuleb kaasata vastava ala ekspert, et hinnata selle tegevuse mõju keskkonnale ja roheline võrgustiku toimimisele (esitada vastav eksperthinnang). Metsamaa sihtotstarbe muutmine tugialal on keelatud ning looduslike ja/või poollooduslike alade osatähtsus ei tohi langeda alla 90% tugiala pindalast. Selgitame, et maardlate aladel maavara kaevandamiseks on vaja muuta vastavad alad mäetööstusmaaks ning mets raadata, kuid detailplaneeringu, ehitusprojekti või eksperthinnangu igakordne koostamise kohustus halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise ning maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda ning on vastuolus MaaPS § 14 lõikega 2. Kaevandamisluba antakse õigusaktidega sätestatud korras ja tingimustel ning maavara kaevandamine kui tegevus ei nõua ühegi õigusakti järgi detailplaneeringu või ehitusprojekti koostamist. Kohalikul omavalitsusel on võimalus teha ettepanek loa andjale keskkonnamõju hindamise algatamiseks. Palume seletuskirja täpsustada, et kaevandamisega seonduvalt eksperthinnang koostatakse vaid loa andja kaalutusotsuse tulemusena ning mäetööstusmaa määramise või raadamisega seotud detailplaneeringu ja ehitusprojekti igakordne koostamine nõue maardlate aladel kaevandamisega seonduvalt ei kehti. Maavaravarule juurdepääsu säilimise tagamiseks palume märkida seletuskirja peatükki 4.11 Rohevõrgustik, et roheline võrgustiku ala ega rohevõrgustiku koridor ei ole takistuseks maardlate aladel kaevandamislubade taotlemisel ja andmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel.</p>	<p><i>määramisega, tagamaks roheline võrgustiku sidususe säilimine.</i></p> <p>Oluline on siiski välja tuua, et RV on oluline väärtus ning seda on rõhutatud juba ka maakonna ning üleriigilises planeeringus, mistõttu on vajalik selle säilimiseks tagada selle sidusus. Neid põhimõtteid ja RV tähtsust on rõhutanud ka Keskkonnaministeerium. Seega kuna tegu on olulise avalikes huvides toimiva väärtusega, tuleb selle muutmisel anda eksperthinnang, et RV sidusus oleks tagatud. Antud tingimus ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimist ning maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda.</p>
		<p>9. Kaardirakenduse järgi kattuvad maardlad väärtuslike maastikega. Seletuskirja peatükis 4.12. Väärtuslikud maastikud on tingimustena toodud (tsiteerin): „Uute objektide ja maakasutuse kavandamisel tuleb tagada sobivus olemasoleva maastikuga ning et ei 5 rikutaks pöördumatult neid väärtusi, mille pärast maastik välja valiti“ ning „Maastikulised väikevormid: kiviaiad, tarad, üksikud puud ja silmapaistvad puudegrupid, alleed, kivihunnikud, endised talukohad jm sarnased maastikku kujundavad elemendid, tuleb säilitada“. Palume seletuskirjas täpsustada, et väärtuslik maastik ei ole takistuseks maardlate aladel kaevandamislubade taotlemisel ja</p>	<p>9. Põhimõtted tulenevad maakonnaplaneeringust. Ptk-is 4.12 on antud üldised tingimused väärtuslikel maastikel, need on üldjuhud, millel alati on erandid. Mäetööstusmaa täpsemad tingimused on antud ptk-is 3.7.9 ning seal on selgitatud täpsemalt, kuidas ja mil viisil saab kaevandamist väärtuslikule maastikule lubada. Seega kirjutab mäetööstusmaal paiknev reegel (mis on konkreetsem ja täpsem) üle ptk-is 4.12 antud üldised põhimõtted kaevandamise aladel:</p>

			andmisel õigusaktides sätestatud korras ning tingimustel. Selgitame, et väärtuslike maastike, sh maastikuliste väikevormide säilitamist on vajalik maardlate aladel käsitleda soovitusena mitte kohustusena, et tagada juurdepääs maavarale ja hoida ära üldplaneeringu vastuolu MaaPS § 14 lõikega 2.	<i>Juhul, kui maavaravaru soovitakse kaevandada väärtuslikul maastikul, siis tuleb hinnata kavandatava tegevuse mõju väärtuslikule maastikule ning võimalusel säilitada ala väärtused maksimaalselt. Maavaravaru kaevandamise lõppedes tuleb ala korrastada selliselt, et korrastatud ala sobituks väärtusliku maastikuga.</i>
			10. Kaardirakenduse järgi kattuvad maardlad väärtuslike põllumajandusmaadega. KSH aruande eelnõu peatükis 7.9. Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale on kirjeldatud, et väärtuslikud põllumajandusmaad tuleks säilitada avatud maastikena ning suurtes põllumajanduspiirkondades säilitada põldude läheduses olev looduslik taimkate, samuti üksikud puud ja puude grupid põldudel, hekid, metsaribad. Seletuskirja peatükis 4.14. Väärtuslikud põllumajandusmaad on märgitud, et väärtusliku põllumajandusmaa määratlemise ja kasutustingimuste seadmise üldine eesmärk on tagada nende säilimine võimalikult suures ulatuses ja kasutada neid sihipäraselt põllumajanduslikuks tegevuseks. Väärtuslik põllumajandusmaa võib olla haritav maa (põllumaa), püsirohuma ja püskikultuuride all olev maa, kus tulenevalt viljakusest peaks jätkuma põllumajanduslik maakasutus. Seejuures on sama peatüki tingimuste all märgitud, et maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaevandamisloa taotluse raames anda hinnang väärtusliku põllumajandusmaa hävinemise olulisusele, hinnata kaasnevaid mõjusid ning maakasutuse muudatust põhjendada. Väärtusliku põllumajandusmaa võimalikult suures ulatuses säilitamise vajadusega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks. Maa-amet nõustub eelpool kirjeldatuga.	10.Teadmiseks võetud.
			11. KSH aruande eelnõu peatükis 7.8. Mõju maavaradele ja maardlatele on märgitud, et Põltsamaa valla territooriumil on 10.12.2019 seisuga 28 maardlat. Täpsustame, et 15.04.2020 seisuga on neid 29. Lisaks on märgitud, et maardlate ja nende maavaravarude ning mäeeraldiste kohta vt täpsemalt Põltsamaa valla ÜP LS ja KSH VTK (ÜP Lisa 6). Palume täpsustada, et ülevaate maardlate ja mäeeraldiste paiknemisest valla territooriumil annab viidatud dokumendi Joonis 4. Lisa 6 ei ole esitatud materjalide seas. Palume lisada, kui see on koostatud.	11.Materjalide esitlust kodulehel täpsustatud. Maardlate info muutumise osas vastus eelnevalt antud.

			12. KSH aruande eelnõu peatükis 7.8. Mõju maavaradele ja maardlatele on kirjeldatud, et Põltsamaa valla üldplaneeringuga antakse mäetööstusmaa juhtotstarve nendele mäeeraldistele ja nende teenindusmaale, kuhu on antud maavara kaevandamisloa (Tõrenurme, Sopimetsa, Röstla ning Pikknurme maardlates) või kus kaevandamisloa taotlus on menetluses (kavandatav Pikknurme dolokivikarjäär Pikknurme maardlas). Taotluste osas on kasutatud Keskkonnaameti kodulehekülge seisuga 10.01.2020. Täpsustame, et mäetööstusmaa tuleb märkida kõigile kehtiva kaevandamisloaga ning Keskkonnaametis menetluses olevatele mäeeraldistele ja teenindusmaadele, mitte ainult viidatud nimekirja kuuluvates maardlates, kuna nimekiri ei ole täielik. Palume korrigeerida.	12. Arvestatud. KSH aruannet on korrigeeritud vastavalt märkusele.
			13. KSH aruande eelnõu peatükis Kokkuvõtte alapeatükis Mõju maavaradele ja maardlatele ning 7.8. Mõju maavaradele ja maardlatele on kirjeldatud, et maardlate aladele ega nende lähipiirkonda ei kavandata tegevusi, mis võiks avaldada negatiivset mõju maardlates asuvate maavarade kvaliteedile ja taastumisvõimele. Selgitame, et maavara loetakse 6 taastumatuks ressursiks ja seega jääb selgusetuks, mida peetakse maavarade taastumisvõime all silmas. Palume KSH aruande eelnõud täpsustada.	13. Arvestatud. KSH aruannet on korrigeeritud vastavalt märkusele.
		LS 08.02.19 nr 6-3/19/1619-2	1.Täpsustada Pajusi lubjakivimaardla piir vastavalt keskkonnaregistri andmetele.	1.Täpsustatud.
			2.Maardlate nimistus on arvele võetud Tõrenurme liivamaardla, lisada see	2.Täpsustatud.
			3.Üldplaneeringu jooniste koostamisel kasutada keskkonnaregistri maardlate piire.	3.Arvestatud.
			4.ÜP-s anda mäetööstusmaa juhtotstarve nendele mäeeraldistele, kus on menetluses maavara kaevandamise loa taotlus	4.Üldplaneeringus määratakse mäetööstusmaa juhtotstarve mäeeraldistele ja nende teenindusmaale, kus on maavara kaevandamisloa antud või kus vastav luba on menetluses.
			5.Üle vaadata geoloogilise uuringu teostamise välistamise osa ja mitte neid piirkondi määrata.	5.Geoloogiliste uuringute läbiviimine ei ole olulise keskkonnamõjuga tegevus, sh ei too see kaasa olulisi häiringuid elanike heolule. Seega puudub üldplaneeringus geoloogilisteks uuringuteks välistatud alade määramiseks alus keskkonnamõjude seisukohast.

Transpordiamet (end. nimega Maanteeamet)	PÕHILAHEN- DUS 12.01.2023 nr 7.2- 1/22/4166-5	<p>Täname koostöö eest, mille tulemusel olete planeeringusse sisse viinud riigitee nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa projekteerimisega kavandatavate ulukiläbipääsude toimimiseks vajalikud alad, maakasutus- ja ehitustingimused.</p> <p>Planeeringulahenduse selguse ning lihtsama jälgitavuse tagamiseks soovitame lisada planeeringu alapeatüki 4.10. „Rohevõrgustik“ alajaotuse „Tingimused ulukipääsul“ loetelu lõppu ka viite planeeringu alapeatükile 3.7.9. „Mäetööstuse maa-ala ja maardlad“, kus on käsitletud maavarade kaevandamist ulukipääsu piiranguvõõndis.</p> <p>Võttes aluseks planeerimisseaduse ning meie põhimääruse, kooskõlastame Põltsamaa valla üldplaneeringu.</p>	-
	PÕHILAHEN- DUS 11.04.2022 nr 7.2- 1/22/4166-2	<p>Oleme kooskõlastanud üldplaneeringu 17.05.2021 kirjaga nr 7.1-2/21/10005-2, kuid vahepeal on ilmnenuid uusi asjaolusid, mida peame sobilikuks arvesse võtta üldplaneeringu korrigeerimisel avaliku väljapaneku järgselt.</p> <p>Meie tellimisel on 09.09.2021 valminud riigitee nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa km 87–139 (kilomeetrite vahemik on seoses ehitustegevusega tänaseks muutunud) ulukite liikumise ja konfliktkohtade määramise vahearuanne. Selle tulemused avaldavad meie arvates eeldatavalt olulist mõju sellele, kuidas on üldplaneeringus käsitletud planeerimisseaduse (PlanS) lg 1 punkte 1 ja 10. Nimelt on vahearuandes hinnatud oluliseks rajada Adavere piirkonda kaks ulukiläbipääsu (Joonis 1, tunnelite asukohad jämedate nooltega) ning sellele on saadud kinnitust 2021/2022 talvise seire käigus.</p> <p>Ulukiläbipääsude toimimiseks on vajalik määrata üldplaneeringus suudmealade maakasutus- ja ehitustingimused. Teeme ettepaneku määrata Põltsamaa valla ulukiläbipääsude toimimise tingimused nii, nagu on seda teinud teised omavalitsused (nt Saku, Kose), kes on valdkonda üldplaneeringus käsitlenud.</p> <p>Esitame ettepanekud maakasutus- ja ehitustingimuste seadmiseks ulukiläbipääsude piirkonnas järgnevalt.</p> <p>Rohevõrgustiku toimivuse tagamine ulukiläbipääsude piirkonnas.</p> <p>1.1. Rohevõrgustiku sidususe tagamiseks palume määrata konkreetsed maakasutustingimused Põltsamaa valla üldplaneeringus. Planeeringus ja KSH-s analüüsida mõju keskkonnale ning planeeringus näha ette rohevõrgustiku toimimiseks vajalikud</p>	Kavandatud ökoduktiid ja nendega seotud piiranguvõõndi tingimused on ÜP lahendusse sisse kantud ning maaomanikke on muudatusest teavitatud ning ühine arutelu sel teemal 3.11.2022 peetud. Rohevõrgustiku piiride täpsustamist maakonnaplaneeringu rohevõrgustiku alusel on Mõhkküla ökodukti juures täiendavalt korrigeeritud.

		<p>maakorralduslikud piirangud planeeritud ulukiläbipääsude suudmealadele.</p> <p>1.1.1. Ulukiläbipääsude (ökoduktide, samatasandiliste teeületuskohtade ja tunnelite) toimivuse tagamiseks moodustada ulukiläbipääsudele piiranguvööndid, mis on kantud maakasutusplaanile. Piiranguvööndina käsitletakse, arvestades maa kõlvikulist jaotust ja asustuse olemasolu ulukiläbipääsudel, 500 meetri raadiusega ala ulukiläbipääsu keskpunktist. Lähtuvalt maakasutusest ja rohevõrgustiku paiknemisest võib piiranguvööndit täpsustada, kaasates loomastiku ja rohevõrgustiku eksperdi. Ulukiläbipääsu piiranguvööndis ei ole üldplaneeringu kehtestamise ajal seni hoonestamata katastriüksustel uute ehitiste (v.a õhuliinid, maakaabelliinid, maa-alused trassid) püstitamine lubatud. Lubatud on ehitiste püstitamine olemasolevate hoonestusaladega seotult nii, et olemasolevad ja kavandatavad ehitised moodustavad kompaktselt terviku. Piiranguvööndites tuleb säilitada kõrgpuistu jätkuv sidusus ulukiläbipääsude suudmeala ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel. Ehitised, sh piirdeaiaid, ei tohi takistada loomade liikumist ulukiläbipääsudele;</p> <p>1.1.2. Ulukiläbipääsude toimivuse ja rohevõrgustiku sidususe tagamiseks tuleb ulukiläbipääsude piiranguvööndis maaomanikel metsa majandades ja/või metsamajandamiskava koostades arvestada, et ulukiläbipääsu suudmeala piirkonna metsad toimivad ulukiläbipääsu juurdepääsualana. Sellest tulenevalt tuleb metsa majandada viisil, mis tagab rohevõrgustiku kõrgpuistu sidususe ja toetab loomade ulukiläbipääsu suudmeni jõudmist. Raiete planeerimisel on soovitatav koostööd alustada ulukiläbipääsu omanikuga juba enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile, et koostöös planeerida raie teostamine mahus ja viisil, mis tagab rohevõrgustiku metsalise sidususe ja loomade läbipääsu ulukiläbipääsule. Metsateatis ulukiläbipääsu piiranguvööndis tuleb kooskõlastada ulukiläbipääsu omanikuga. Soovitatav on metsateatise kooskõlastamise asemel määrata planeeringus üldine piirang, et piiranguvööndis on laggeraie keelatud.</p> <p>1.1.3. Maavarade kaevandamist tuleb ulukiläbipääsu piiranguvööndis vältida. Maavara geoloogiline uuringuluba ja kaevandamisluba tuleb kooskõlastada ulukiläbipääsu omanikuga.</p>	
--	--	---	--

			<p>1.2. Planeeringus arvestada põhimõttega, et ulukiläbipääsude piiranguvööndite ruumiandmestik edastatakse Keskkonnaametile ja ulukiläbipääsu omanikule. Raie kavandamisel saadab Keskkonnaamet metsateatise kooskõlastamiseks ulukiläbipääsu omanikule. Maavara geoloogilise uuringuloa ja kaevandamisloa menetluses saadab Keskkonnaamet loa kooskõlastamiseks ulukiläbipääsu omanikule.</p> <p>Ühtlasi palume Teil koos planeeringu konsultandi ja KSH juhtiveksperdiga hinnata, kas seoses ulukiläbipääsude rajamise ning neile maakasutus- ja ehitustingimuste seadmisega on vajalik ja sobilik korrigeerida rohevõrgustiku piire.</p>	
		<p>PÕHILAHEN- DUS 17.05.2021 nr 7.1- 2/21/10005-2</p>	<p>Planeering ning KSH aruande eelnõu vastavad Maanteeameti 13.03.2019 kirjaga nr 15-2/18/52096-4 esitatud ning planeeringu ja KSH aruande eelnõu koostamisel töö käigus meie poolt tehtud täiendavatele ettepanekutele.</p> <p>Võttes aluseks planeerimiseseaduse ning Transpordiameti põhimääruse, kooskõlastame Põltsamaa valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu.</p> <p>Peale planeeringu kehtestamist palume esitada meile riigitee kaitsevööndite ulatuse kiht digitaalsel (.dwg või .dgn) kujul, mille edastame Maa-ametile kitsenduste kaardi otstarbeks.</p>	<p>1.Teadmiseks võetud.</p>
		<p>ESKIIS 2 01.09.2020 kiri nr 15- 2/20/11932-7 ja 16.09.2020 töökoosoleku protokoll</p>	<p>1.Planeeringu joonistel nr 1 „Maakasutus“ ja nr 3 „Tehniline taristu“ on riigi- ning kohalike teede tingmärgid liialt sarnased, mistõttu on jooniste jälgimine raskendatud. Jooniste parema loetavuse huvides soovitame korrigeerida nimetatud tingmärkide tähistust.</p>	<p>1.Korrigeeritud</p>
			<p>2.Planeeringu joonistel nr 1 „Maakasutus“ ja nr 3 „Tehniline taristu“ on kujutatud riigiteede teekaitsevööndeid. Jooniste parema loetavuse huvides oleme nõus, et riigiteede kaitsevööndit nimetatud planeeringu joonistel ei kajastata ning planeeringu joonistele nr 1 ja nr 2 lisatakse vastav märkus ja viide, kus planeeringu materjalides (seletuskirja pt) teekaitsevööndeid kajastatakse. Teekaitsevööndite suurendamist ja/või vähendamist peame vaja-</p>	<p>2.Materjalid täpsustatud: tee kaitsevööndid kajastavad planeeringu kaardirakenduses ning seletuskirjas.</p> <p>Tee kaitsevööndite suurendamise ja vähendamise kohta on tehtud eraldi skeemid, mis paiknevad seletuskirjas, ÜP suurtel kaartidel (maakasutus, väärtused ja piirangud, tehniline taristu) need ei kajastu, kuna info ei oleks sealt loetav. Täiendavalt saab seda infot vaadata rakenduses.</p>

		likuks käsitleda üldplaneeringu kaartidel, sest tegemist on planeeritavate kitsendustega, mille seosed maakasutusega peaksid olema võimalikult ülevaatlikud ja selged.	
		<p>3.Vastavalt Ehs § 71 lg 1 on avalikult kasutatava tee kaitsevöönd teed ümbritsev maa-ala, mis tagab tee kaitse, teehoiu korraldamise, liiklusohutuse ning vähendab teelt lähtuvaid keskkonnanahjulikke ja inimestele ohtlikke mõjusid. Tegime ettepanekud riigiteede teekaitsevööndite suurendamiseks (vt ettepanekud p 2.2.) lõikudes, kus meie hinnangul piirkonna edasine areng võib mõjutada olulisel määral riigitee kasutamist (liiklussageduse tõus) ning liikluskorraldust (uued ristumiskohad). Teelõikude valikul hindasime lisaks olemasolevat olukorda, võttes aluseks väljakujunenud hoonestusjoone, lubatud sõidukiiruse (+50 km/h) ning reaalselt maastikul olemasolevad tähised (nt ristmik, kiiruspiirangu märk, asula piiri märk), mille alusel on teekaitsevööndite ulatust kaardil ja/või maastikul võimalik lihtsalt jälgida. Riigitee kaitsevööndis on keelatud Ehs § 70 lg 2 ja § 72 lg 1 nimetatud tegevused, sh on keelatud ehitada ehitusloakohustuslikku teist ehitist. Riigitee kaitsevööndis kehtivatest piirangutest võib kõrvale kalduda meie nõusolekul vastavalt Ehs § 70 lg 3. Me ei käsitlenud igapäevases halduspraktikas riigitee kaitsevööndit vaikumise ehituskeelualana. Näeme oma rolli eelkõige kohaliku omavalitsuse partnerina, kellele pakkuda pädevat tuge kohakesksete ruumiliste otsuste tegemisel ning kaitsevööndi laius väljendab meie huvide ruumilist ulatust konkreetses liikluskeskkonnas. Oleme andnud ning anname ka edaspidi koha- ja lahenduspõhiselt nõusolekuid teekaitsevööndis kehtivatest piirangutest kõrvale kaldumiseks. Selgitame järgnevalt, millistel kaalutlustel tegime oma ettepanekud riigiteede kaitsevööndite suurendamiseks.</p> <p>3.1.Riigitee nr 2 Tallinn – Tartu – Võru – Luhamaa on kogu ulatuses E-tee ehk ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogu nimetatud maantee ehk Euroopa teedevõrgu maantee nr E263, mille kaitsevööndi laius vastavalt Ehs § 71 l 2 on mõlemal pool äärmise sõiduraja välimisest servast kuni 50 m, mida võib põhjendatud juhul vähendada maantee omanik.</p> <p>Vastavalt „Riigiteede teehoiukavale 2020-2030“ on Põltsamaa ümbersõidu ehituse indikatiivseks ajaks kavandatud 2026-2028 – kas, millal, millisel kujul ning kuhu täpselt nimetatud ümbersõit</p>	<p>3.</p> <p><i>3.1 Nõustume Maanteeameti sooviga mitte vähendada riigitee nr 2 teekaitsevööndit Põltsamaa linnas ja Adavere alevikus 10 m-le. Korrigeerime planeeringu seletuskirja Tabelit 4 ja jooniseid.</i></p>

		<p>välja ehitatakse, ei ole käesoleval hetkel teada. Pärast Põltsamaa ümbersõidu väljaehitamist muutub automaatselt antud lõigus riigitee nr 2 tüüp (põhimaantee > kõrvalmaantee) ning tulenevalt sellest väheneb ka teekaitsevöönd 30 m-le.</p> <p>Me ei pea sobilikuks ega proportsionaalseks riigitee nr 2 teekaitsevööndi vähendamist üldplaneeringuga Põltsamaa linna ning Adavere aleviku piires 10 m-le. Palume eemaldada planeeringu seletuskirja Tabelist 4 riigitee nr 2 teekaitsevööndit puudutavad read ja võtame tagasi oma ettepanekute eksitava sisuga p 2.2.3.</p> <p>3.2.Riigitee nr 14175 Pikknurme – Põltsamaa km 14,09-14,55 ning km 15,0-15,19.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oleme nõus Kamari alevikus riigitee nr 14175 km 14,09-14,55 kaitsevööndi laiendamiseks 30 m äärmise sõiduraja servast ainult paremal pool teed, kus puudub olemasolev hoonestusjoon ning kus osaliselt piirneb riigitee juba Väike-Kamari külaga ning osaliselt on kavandatud üldplaneeringuga riigitee äärde aianduse maa-ala, mille kasutamise tingimusi üldplaneeringus ei täpsustata. Meie hinnangul on hetkel aianduse maa-ala kinnistu juurdepääs ebamäärane (puudub juurdepääs otse riigiteelt, kasutatakse olemasolevaid teid, mis läbivad kõrvalkinnistuid) ning kui tulevikus suureneb nimetatud maa-ala kasutamine (rohkem kasutajaid, sagedasem liikumine), siis on vajalik maa-alale juurdepääsu tagamine, liikluskorralduse kavandamine (nt kergliiklusteed). - Peame endiselt sobilikuks ja vajalikuks Kamari alevikus riigitee nr 14175 km 15,0-15,19 teekaitsevööndi laiendamist 30 m äärmise sõiduraja servast mõlemal pool teed. Antud lõigus puudub väljakujunenud hoonestusjoon, alevikust väljasõidul puudub kiiruspiirang (on lubatud sõita 90 km/h) ning alevisse sisenemisel kehtib kiiruspiirang 70 km/h. Üldplaneering ei täpsusta paremal pool teed asuva maa-ala maakasutust (hetkel ühiskondlike hoonete maa), kuid vasakule poole teed on kavandatud tootmise ning elamute maa-alad. Riigiteelt puudub juurdepääs nii teest vasakul kui ka paremal pool olevatele kinnistutele. Võib eeldada, et tulevikus suureneb antud asukohas riigiteel liiklussagedus ning osutub vajalikuks liikluskorralduse muutmise (uued ristumiskohad). Mõlemal juhul soovime olla teekaitsevööndi suurendamise kaudu kaasatud piirkonna ruumilist arengut puudutavatesse otustesse. 	<p><i>3.2 Vastavalt 16.09 töökoosoleku protokollile võtab Maanteeamet tagasi oma soovi teekaitsevööndi suurendamise osas riigitee nr 14175 km 14,09-14,55 Riigitee nr 14175 Pikknurme Põltsamaa km 14,09-14,55 jääb kaitsevöönd mõlemal pool teed 10 m äärmise sõiduraja välimisest servast.</i></p> <p><i>Vastavalt 16.09 töökoosoleku protokollile teeme ettepaneku Riigitee nr 14175 km Pikknurme – Põltsamaa km 15,0-15,19 kaitsevööndiks määrata 15 m.</i></p>
--	--	---	---

		<p>3.3. Loobume Puurmani alevikus (seisukohtade kirja p 2.2.2.) riigitee nr 14193 Puurmani – Ässa – Tõrve km 0,0-0,33 teekaitsevööndi laiendamise nõudest kuni 30 m äärmise sõiduraja servast.</p> <p>3.4. Riigitee nr 14193 Puurmani – Ässa – Tõrve km 0,81-1,20. Antud lõigus kehtib riigiteel osaliselt kiiruspiirang 70 km/h ning osaliselt kiiruspiirang puudub (st on lubatud sõita kiirusega kuni 90 km/h); antud lõigus ei ole välja kujunenud hoonestusjoont ning riigiteega piirnevatel kinnistutel puudub juurdepääs riigiteelt. Üldplaneeringuga on antud lõigus mõlemal pool teed kavandatud elamu maa-alad ning puhke ja looduslik maa-ala, mille alusel võib eeldada riigitee kasutuse suurenemist ning võimalikku liikluskorralduse muutust (uued ristumiskohad) ning sellest tulenevalt soovime antud lõigus teekaitsevööndi suurenemist 30 m riigitee teekatte servast.</p> <p>3.5. Puurmani aleviku piires riigiteel nr 14246 Altnurga – Puurmani ning rambil 1410, mis on Puurmani liiklussõlme osa. Allolevatel skeemidel on sinisega kujutatud nimetatud riigiteede lõigud. Puurmani aleviku piirsesse jääb lühike lõik nii rambist 1410 kui ka riigiteest 14246. Meie hinnangul on olulise liiklussagedusega (aasta keskmine ööpäevane liiklussagedus 7321 sõidukit) põhimaantee Puurmani liiklussõlme vahetus läheduses 30 m laiune teekaitsevöönd vajalik selleks, et ära hoida ülemääraste negatiivsete mõjude (müra, õhusaaste, vibratsioon) avaldumine külgnevale maakasutusele.</p> <p>3.6. Riigitee nr 14180 Puurmani – Tabivere km 0,94-1,50. Antud lõigus kehtivad riigiteel osaliselt kiiruspiirangud 50 ja 70 km/h ning osaliselt kiiruspiirang puudub (st on lubatud sõita kiirusega kuni 90 km/h); selles lõigus ei ole tee ääres välja kujunenud hoonestusjoont ning riigiteega piirnevatel kinnistutel puudub juurdepääs riigiteelt. Üldplaneeringuga on antud lõigus mõlemal pool teed kavandatud elamu maa-alad ning puhke ja looduslik maa-ala, mille alusel võib eeldada riigitee kasutuse suurenemist ning võimalikku liikluskorralduse muutust (uued ristumiskohad) ning sellest tulenevalt peame sobilikuks ja vajalikus teekaitsevööndi suurenemist 30 m riigitee teekatte servast.</p>	<p><i>3.3 Vastavalt 16.09 töökoosoleku protokollile võtab Maanteeamet tagasi oma soovi teekaitsevööndi suurenemise osas riigitee nr 14193 Puurmani – Ässa – Tõrve km 0,0-0,33</i></p> <p><i>Nimetatud lõigus jääb kaitsevöönd mõlemal pool teed 10 m äärmise sõiduraja välimisest servast.</i></p> <p><i>3.4 Vastavalt 16.09 töökoosoleku protokollile nõustume Maanteeameti sooviga mitte vähendada riigitee nr 14193 Puurmani – Ässa – Tõrve km 0,81-1,2 kaitsevööndit.</i></p> <p><i>3.5 Vastavalt 16.09 töökoosoleku protokollile võtab Maanteeamet tagasi oma soovi teekaitsevööndi suurenemise osas Riigitee nr 14246 Altnurga – Puurmani aleviku piires. Kaitsevöönd Puurmani aleviku piires jääb mõlemal pool teed 10 m äärmise sõiduraja välimisest servast.</i></p> <p><i>Ramp 1410 Puurmani alevikus – kaitsevöönd mõlemal pool teed suurendatakse vastavalt Maanteeameti soovile 30 m äärmise sõiduraja välimisest servast.</i></p> <p><i>3.6 Nõustume. Vastavalt Maanteeameti soovile suurendame riigitee nr 14180 Puurmani – Tabivere km 0,949-1,5 kaitsevööndit mõlemal pool teed 30 m äärmise sõiduraja välimisest servast.</i></p>
--	--	---	---

			<p>4.Palume täpsustada planeeringu seletuskirjas p 5.1.2. „Sõiduteed“ lauset</p> <p><i>Sademevee lahenduse kavandamisel tuleb arvestada, et üldjuhul ei juhita neid riigiteede kraavidesse. Erisused on võimalikud koostööna Maanteeametiga järgmiselt: 4 (4)</i></p> <p><i>Sademevee kogumise ning ärajuhtimise kavandamisel tuleb arvestada, et sademevett ei ole lubatud juhtida riigitee alusele maaüksusele ega riigitee teekraavidesse. Erisused on võimalikud vaid koostöös Maanteeametiga.</i></p>	4.Arvestatud.
			<p>5.Palume lisada planeeringu seletuskirja p 5.1.2. „Sõiduteed“ järgmine punkt:</p> <p><i>Arendusalade kavandamisel riigi põhimaantee (I ja II klassi maanteed) äärde on vajalik kavandada detailplaneeringuga kogujatee(d).</i></p>	5.Vastavalt 16.09 töökoosoleku protokollile nõustub Maanteeamet detailplaneeringu nõude asemel on avatud menetluse nõue (projekteerimistingimused avatud menetluses).
	Maanteeamet	ESKIIS 1 04.2020	<p>1.Põltsamaa linna läbiva riigitee nr 2 lõigus teekaitsevööndi vähendamise ulatusele: oleme nõus, et Põltsamaa linna läbiva riigitee nr 2 lõigus suurendada teekaitsevööndit kuni 30 m (mitte 50 m).</p>	1.KOV soovib seal säilitada 10 m tee kaitsevööndit. Vt täpsemalt seletuskirja tabel nr 4.
			<p>2. Vastavalt „Riigiteede teehoiukavale 2020-2030“ on Põltsamaa ümbersõidu ehituse indikatiivseks ajaks kavandatud 2026-2028 – kas, millal, millisel kujul ning kuhu täpselt nimetatud ümbersõit välja ehitatakse, ei ole käesoleval hetkel teada. Kuni antud ümbersõitu ei ole välja ehitatud, on riigitee nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa riigi põhimaantee, mille teekaitsevöönd on 50 m. Pärast Põltsamaa ümbersõidu väljaehitamist muutub automaatselt antud lõigus riigitee nr 2 tüüp (põhimaanteest kõrvalmaanteeks) ning tulenevalt sellest muutub automaatselt ka teekaitsevöönd 50 m – 30 m. Me ei pea võimalikus ega põhjendatuks riigitee nr 2 teekaitsevööndi vähendamist üldplaneeringuga.</p> <p>Juhime tähelepanu, et teekaitsevöönd ei võrdu ehituskeeluvööndiga, st 50 m teekaitsevööndi alale on hoonete rajamine võimalik, nende projekteerimine ning ehitamine tuleb kooskõlastada Maanteeametiga.</p>	2. KOVi põhjendused kajastuvad seletuskirjas, sest vähendamise vajadust tuleneb kohaliku arengu võimaldamisest. Teekaitsevööndi senine lähenemine MTA poolt on olnud, et sinna saab vaid äärmisel juhul hooneid ehitada, mistõttu on vajalik UPga see piirkond selgemini määratleda ja paika panna, et ka arenguid saaks edaspidi parema kindlustundega kavandada.

			3. Palume täiendada planeeringu seletuskirja ptk 3.4. „Avatud menetlusega projekteerimistingumuste juhud“ lauset: „Avaliku jalgratta- ja jalgtee kavandamisel eramaale ning maale, mis ei kuulu munitsipaalomandisse.“	3. Maaomandi eristust pole mõttekas teha, sest kõik avalikuks kasutuseks määratavad JR ja JT tuleks avaliku protsessiga kavandada. Seletuskirjas tehtud täpsustus.
			4.Üldplaneeringu tasandil ei lahendata nt ühissõidukite sõiduradade määramist, küll aga on vajalik läbi mõelda ühistranspordi toimimine tervikuna, selle perspektiivsed arengud, mh ka need ruumilised aspektid, mis mõjutavad ühistranspordi kasutaja kasutajakogemust, (liiklus)ohutust, jm (nt kas ja kuidas inimene üldse pääseb ühistranspordi peatuseni).	4. Täiendatud ptk 5.1 ning lisatud UT ptk. UT suunad ja põhimõtted on antud UP täpsusastmes ehk strateegiliste eesmärkidena. Täpsemad ruumilisi lahendusi UT valdkonnas anda ei saa, sest otsused tehakse UP väliselt. UP ei kavanda UT-i vaid saab anda üldised suunad selle kavandamiseks.
			5. Kui arendusalad on kavandatud riigi põhimaantee äärde(I ja II klassi maanteed), on kogujateed vajalikud ÜP-s määrata.	5. Üldplaneeringu täpsusastmes ei ole võimalik seda ülesannet lahendada, sest see eeldab arenguplaanide ajalist elluviimise infot, maaomanike kokkuleppeid jm, mida strateegilise planeeringuga pole võimalik lahendada. UP kaardil on antud need perspektiivsed teed, kus sellekohased plaanid ja kokkulepped on paigas. Lisaks saab UP anda üldised põhimõtted, mida edaspidi järgida (need on seletuskirjas kajastatud), kuid täpsemalt lahendatakse teede teema detailplaneeringu/ ehitusprojekti etapis.
		ESKIIS 2 16.09 töökoo-soleku protokoll	6. Arvestades ehitusmaavarade, ja eriti konkreetselt tee-ehituseks sobivate maavarade vähesust nii Kesk- kui ka Lõuna Eestis on vajalik riigi põhimaantee 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa tulevasteks rekonstrueerimistöödeks selgitada ehitusmaavarade varustuskindluse tase. Juhul kui olemasolevast varustuskindlusest (avatud karjäärid) ei piisa, on vajalik uute leiukohtade leidmine ja vastavate uuringute teostamine. Selleks on vajalik nimetatud punkt lülitada ka valla ÜP ka KSH VTK-sse. <i>16.09 täpsustus: Ehitusmaavarade varustuskindluse tasemest riigitee nr 2 Tallinn – Tartu – Võru - Luhamaa tulevaste rekonstrueerimistööde kontekstis. Maanteeamet: piisab, kui (olemasolevad ning teadaolevalt planeeritavad) maardlad on üldplaneeringu kaardil kajastatud.</i>	6. Ei ole UP ja selle KSH teema, tegu on riikliku tasandi spetsiifilise valdkonna vajadusega ning seda ei saa lahendada UP raames.
		ESKIIS 2	7. Kui kavandatakse perspektiivseid karjääre või suuremat / suuremaid tööstust/tööstusi – sellisel juhul on vajalik hinnata juurdepääsu objektidele (olemasolev olukord, uue tee vajadus, jm).	7. Perspektiivsete juurdepääsude kavandamine on võimalik asukohtades, kus sellekohased plaanid ja kokkulepped on paigas. Nendes asukohtades on

		16.09.2020 töökoosoleku protokoll	Tee klass jm olemas- ja teadaolevad parameetrid on piisavaks aluseks, et hinnata perspektiivne arendusala mõjusid ning vajadusi. <i>16.09 täpsustus: Maanteeamet nõustub omavalitsuse seisukohaga.</i>	juurdepääsud näidatud, kuid enamik plaane on üldised ning nende puhul pole võimalik juurdepääsuteid näidata, need lahendatakse detailplaneeringu/ehitusprojekti etapis.
		ESKIIS 2 16.09.2020 töökoosoleku protokoll	8. KOV peaks kliimamuutustest tingitud muutustega tegelema terviklikult ning mh ka Maanteeameti viidatud aspektis, et töötada välja leevendusmeetmed. Võimalikud kliimamuutused, mis mõjutavad teedevõrku: valingvihmade mõju teedele (kruusateed võivad minema ujuda), võimalikud (senisest ulatuslikumad) üleujutused, talvised teepinna pikaajalised jäätumised jms. <i>16.09 täpsustus: Kohalik omavalitsus / planeeringu konsultant vaatavad teema käsitlemise veelkord üle (valingvihmade käsitlemine).</i>	8. Üldised põhimõtted kliimamuutustega arvestamiseks on antud vastavas peatükis – 6.2 (valingvihmade käsitlemine jm). Näiteks: <i>Sademevee ärajuhtimise lahenduste (süsteemid, kraavid, truubid vms) kavandamisel tuleb tähelepanu pöörata nende kliimakindlusele ning toimivusele valingvihmade korral. Arvesse tuleb võtta kavandatava tegevuse iseloomu ja piirkonna eripära. Konkreetseid piirkondi UPs välja ei tooda. Võimalike kliimamuutustega tuleb arvestada teede projekteerimisel ning leevendusmeetmed töötatakse vajadusel välja selle raames.</i>
		LS 13.03.19 nr 15-2/18/52096-4	1.Integreerida planeeringusse Jõgeva maakonnaplaneeringuga kavandatud teedevõrgustik ning teedevõrgu arendamiseks ja ohutuse tagamiseks seatud tingimused, sh: 1.1.1.Jõgeva maakonnaplaneeringut täpsustava teemaplaneeringuga „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0" kavandatud teedevõrgustik ja tingimused. 1.1.2. Põhimaantee nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa olemasoleva maantee Põltsamaa-Tartu lõik planeerida „oluliselt muudetava teelõiguna" liiklemise sujuvuse ja ohutuse parandamiseks 2+1 maanteelõikude kavandamiseks.	1.Arvestatakse üldplaneeringu koostamisel üldplaneeringu täpsusastet silmas pidades.
			1.2.Käsitleda ÜP-s riigitee 51 Viljandi-Põltsamaa lõigu km 35,809- 43,109 rekonstrueerimise õgwendused.	1.2Arvestatakse üldplaneeringu koostamisel üldplaneeringu täpsusastet silmas pidades.
			1.3.Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ja määrata kohalike teede asukohad.	1.3.Arvestatud UP täpsusastmes.

		1.4. Määrata olemasolevate ja kavandatud teede funktsioonid: näit riigitee, kohalik tee, eratee. Riigiteedeks määramine ja riigiteede kohalikeks teedeks määramine toimub koostöös Maanteeametiga.	1.4.Arvestatud.
		1.5. Planeeringus kasutada riikliku teeregistri põhiseid teede nimetusi ja numbreid.	1.5. Arvestatud.
		2.1. Riigitee kaitsevööndi laiuse käsitlemisel lähtuda maanteedel EHS § 71 lõikest 2 ja tänava puhul sama paragrahvi lõikest 3.	2.1. Arvestatud.
		Kaaluda Põltsamaa linna ning Adavere, Puurmani ja Kamari aleviku läbivate riigiteede (tänav) kaitsevööndi laiendamise vajadust koostöös Maanteeametiga, arvestades riigiteega külgneva hoonestusjoone, liikluskeskkonna ja -ohutuse ning teedevõrgu arendamise vajadusega. Maanteeamet teeb ettepaneku laiendada riigiteedel tänava kaitsevööndi ulatust alljärgnevalt: 2.2.1. Kamari alevikus määrata riigitee 14175 Pikknurme-Põltsamaa km 14,09-14,55 ja km 15,0-15,19 kaitsevööndi laiuseks 30 m. 2.2.2. Puurmanni alevikus määrata riigitee 14246 Altnurga-Puurmani, ramp 1410 Puurmani, riigitee 14193 Puurmani-Ässa-Tõrve km 0,0-0,33 ja km 0,81-1,20; 14180 Puurmani-Tabivere km 0,94-1,50 kaitsevööndi laiuseks 30 m. 2.2.3. Adavere aleviku ja Põltsamaa linna läbiva riigitee 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa kaitsevööndi laiuseks määrata 50 m.	Kaitsevööndi muudatusettepanekud kajastuvad ÜP seletuskirjas. Ootame Maanteeameti täiendavaid seisukohti, samuti palume täpsustada olevaid kaitsevööndite laiuseid. Vt täpsem info teede ptk tabel 3.
		2.3. Lähtudes olemasolevast hoonestusjoonest, kaalub Maanteeamet kohaliku omavalitsuse põhjenduste alusel EHS § 71 lõikest 2 tuleneva maantee kaitsevööndi laiuse vähendamist.	2.3.Maantee kaitsevööndite muudatused kajastuvad seletuskirja tabelis 3. Maantee kaitsevööndi vähendamisi ÜP raames kavandatud ei ole.
		2.4.Pärast planeeringu kehtestamist esitada maanteede kaitsevööndite laiused Maanteeametile GIS või CAD formaadis.	2.4.Teadmiseks võetud.
		3.1. Määrata tingimus, et riigitee kaitsevööndisse üldjuhul hooned ei kavandata. Juhul, kui hoonete kavandamine on põhjendatud väljakujunenud hoonestusjoonega, määrata tingimus, et arendaja peab arvestama liiklusest tulenevate häiringute	3.1.Tingimused sõnastatud vastavalt kohalikest vajadustest lähtuvalt.

			(müra, saaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga. Normidele vastavuse tagamine, leevendavate meetmete kasutusele võtmine ja fiinantseerimine on arendaja kohustus.	
			3.2. Soovitame müratundlikke alasid/objekte riigiteede mõjupiirkonda mitte planeerida.	3.2. Arvestatud vastavalt võimalustele. Vajalik tingimus on UPs sõnastatud.
			3.3. Juurdepääsu tagamiseks riigiteele, määrata tingimus mitut kinnistut teenindava eratee avalikult kasutatavaks määramiseks, vajadusel transpordimaa kavandamiseks ja vastavalt EhS-le teeregistrisse kandmiseks.	3.3. Põhimõtted on antud vastavas peatükis (5.1.3).
		ESKIIS 2 16.09 töökoosoleku protokoll	3.4. Juurdepääsu tagamiseks riigiteele määrata tingimus, et kinnistute maakorralduslikul jagamisel tuleb juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uutel moodustatavatel katastriüksustel puudub õigus igaühel eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt.	3.4. Sõnastust täpsustatud vastavalt kohalikule vajadusele.
			3.5. Määrata tingimus, et riigiteega külgneva ehitustegevuse kavandamisel detailplaneeringu koostamise kohustuseta alal, tuleb reeglina kasutada juurdepääsuks kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega.	3.5. Sõnastust täpsustatud vastavalt kohalikule vajadusele.
		ESKIIS 2 16.09.2020 töökoosoleku protokoll	3.6. Terviklike ruumilahenduste saavutamiseks riigiteedelt juurdepääsude kavandamisel selgitada välja avalik huvi, määrata kohustus detailplaneeringu koostamiseks juhul, kui arendusalale puudub olemasolev juurdepääs ja / või on vajalik juurdepääsude tagamine / säilitamine avalikult kasutatavalt teelt (näit ala lähinaabritele).	3.6.Ei ole üldplaneeringu täpsusastme teema. 16.09.2020 toimunud töökoosolekul nõustus Maanteeamet detailplaneeringu nõude asemel avatud menetluse nõudega (projekteerimistingimused avatud menetluses)
		ESKIIS 2 16.09.2020 töökoosoleku protokoll	3.7. Jalgratta- ja jalgteed tuleb üldjuhul kavandada väljapoole riigitee transpordimaad. Juhul kui üldplaneering ei täpsusta ruumivõimalusi kergliiklustee rajamiseks eramaadel, määrata tingimus, et projekteerimistingimused kergliiklustee rajamiseks antakse läbi avatud menetluse <i>16.09 täpsustus: JTT kavandamisest riigitee kinnistule. Maanteeameti seisukoht: kui riigitee maaüksusel on ruumi, siis võimaldame JTT kavandamist riigitee maaüksusele. Nimetatud lahendus on võimalik juhul, kui on tagatud JTT ja maantee nõuetekohane füüsiline eraldatus (on võimalik rajada vajaliku laiussega eraldusriba).</i>	3.7. Teatud juhtudel on mõistlik need teed ka riigitee transpordimaale kavandada, mistõttu tingimusi lisamine pole põhjendatud. Oluline on luua terviklik ja süsteemne võrgustik, mis arvestab ka jalgratturite ja jalakäijate vajadustega. Riigiteed on ka nende liikujate teenindamiseks mõeldud. Avatud menetlus lisatud.

			3.8. Määrata tingimus, et põhjendatud juhul tuleb suurendada kaevandatavatele aladele juurdepääsuteede, kaasa arvatud riigiteede, kandevõimet või viia neid muul moel liikluskoormusega vastavusse.	3.8. Sõnastust täpsustatud.
			3.9. Määrata rajatise asukoha kooskõlastamise vajadus riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus (tuulikute puhul lisada labade pikkus) on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast.	3.9. Lisatud.
		ESKIIS 2 16.09.2020 töökoosoleku protokoll	3.10. Lähtudes Jõgeva maakonnaplaneeringust, kaaluda riigiteede 20 m laiuste tehnoloogiliste vööndite määramist äärmise sõiduraja välimisest servast, tee ohutuse tagamiseks, perspektiivseteks teede õgvendusteks ja laiendusteks, kogu- ja kergliiklusteede välja ehitamiseks, avalikes huvides vajalike tehnovõrkude- ja rajatiste paigutamiseks ning teede püsivust tagava veerežiimi parandamiseks. Kuni 10 m teekaitsevööndi puhul lugeda tehnoloogilise vööndi lauseks kuni 10 m. Maakasutustingimuseks seada, et ehitustegevuse planeerimisel tuleb tee ohutuse tagamiseks kaasata Maanteeamet. <i>16.09 täpsustus: Tehnoloogiline vöönd. Maanteeameti ja kohaliku omavalitsuse ühine seisukoht: tehnoloogilise vööndi määramine ei ole vajalik.</i>	3.10. Üldplaneeringu raames kaaluti tehnoloogilise vööndi määramist maanteele, kuid leiti, et omavalitsuse seisukohast seab see aladele liialt suured kitsendused objektide osas, mille kavandamine pole täna piisavas täpsusastmes teada. Selle tulemusena on leitud, et tehnoloogilist vööndit üldplaneeringus ei määrata.
			3.11. Uute arendus- ja elamualade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu vastavust kavandatavale liiklusele. Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et Maanteeamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust. Tingimuste määramisel tagada ühistranspordiga ligipääsetavus.	3.11.Üldplaneeringus antud teedevõrk vastab kavandatavatele vajadustele.
			3.12. Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et riigitee kui rajatise püsivuse ja toimimise tagamiseks üldjuhul ei juhita arendusalade sademevett riigitee kraavidesse.	3.12.Arvestatud.
			3.13. Tehnovõrkude kavandamist riigitee transpordimaale tuleb vältida kuna transpordimaa on vajalik eelkõige tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste paigutamiseks.	3.13. Arvestatud.

	ESKIIS 2 16.09.2020 töökoosoleku protokoll	3.14. Planeerida võimalused ühissõidukite eeliskasutamiseks, vähendades sellega transpordi negatiivset mõju keskkonnale ja sellest põhjustatud tervisekahjustusi ning aidates kaasa liiklusõnnetuste ja liiklusummikute ärahoidmisele. <i>16.09 täpsustus: Ühissõidukite eeliskasutuse kavandamisest. Maanteeamet nõustub, et antud juhul ei ole tegemist üldplaneeringu teemaga.</i>	3.14. Ei ole üldplaneeringu täpsusastme teema.
		4.1. Lähtuda riigitee funktsioonist teenindada eelkõige läbivat liiklust ja arvestada et, kohalikku liiklust teenindab eelkõige kohalik tee. Planeeringulahendusega vältida kohaliku liikluse suunamist transiitliiklusega teele.	4.1. Arvestatud vastavalt kohalikest vajadustest lähtuvalt.
		4.2. Arendusalade juurdepääsud lahendada läbi kogujateede, mis on ühendatud riigiteega ühise ristumiskoha kaudu. Määrata perspektiivse ja olemasoleva suletava juurdepääsu asukoht avalikult kasutatavale teele.	4.2. Ei ole üldplaneeringu täpsusastme teema. Vajadusel selguvad detailplaneeringute ja projekteerimistingimuse raames.
		4.3. Pendelliikluse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liiklussagedust suurendavad arendused keskustesse.	4.3. Põhimõtte kajastub seletuskirjas.
		4.4. Vältida planeeringulahendust, mis tingib vajaduse hajaaustusega piirkonnas riigitee pidevaks ületamiseks.	4.4. Põhimõtte kajastub seletuskirjas.
		4.5. Põhimaanteele 2 uusi ristumiskohti mitte kavandada. Juurdepääsude kavandamisel lähtuda kehtivast teemaplaneeringust ja 2+1 maantee projektlahendustest. Arvestada, et olemasolevad üksikute kinnistute ristumiskohad säilivad senise maakatuse tarbeks ega jää pikas perspektiivis kasutusele.	4.5. Üldplaneeringu täpsusastmes arvestatud.
		4.6. Liiklejate ohutuse tagamiseks ja riigitee korrakohaseks kasutamiseks ei ole parkimine riigiteel lubatud. Arendusalade, sh avaliku kasutusega alade (puhkealad, supuskohad jm) planeerimisel kavandada lahendus, kus parkimine toimub väljaspool riigiteed ja alaga samal teepoolel.	4.6. Täpsustatud põhimõtte kajastub seletuskirjas.
		5.1. KSH käigus hinnata riigiteede liiklusest tulenevaid negatiivseid mõjusid (müra, vibratsioon, visuaalne häiring, vms) elanikkonna heaolule ja tervisele lähtudes kavandavast üldplaneeringu lahendusest. Analüüsist lähtuvalt kavandada negatiivsete mõjude leevendamise meetmed.	5.1. ÜP KSH raames on hinnatud sõiduteedest tulenevaid negatiivseid mõjusid (välisõhu saastamine, müra, vibratsioon), pidades silmas inimeste tervist ja heaolu. KSH väljundina on kavandatud meetmed teelt tulenevate negatiivsete mõjude vähendamiseks.

		ESKIIS 2 16.09.2020 töökoosoleku protokoll	5.2. Arvestades põhimaantee 2 teemaplaneeringuga kavandatud tee-ehitustöödega, lisada KSH VTK punkti 6.4 hinnangu andmine olemasolevate karjäärade materjalivaru kohta. <i>16.09 täpsustus: Olemasolevate karjäärade materjalivarude hinnang KSH raames. Maanteeamet nõustub, et ei ole KSH teema.</i>	5.2. Ei ole ÜP ja selle KSH täpsusastme teema.
		ESKIIS 2 16.09.2020 töökoosoleku protokoll	5.3.Käsitleda KSH-s tööstuse, kaevandamise, vm suure liikluskoormusega seotud objektid ning analüüsida võimalike juurdepääsuteede, sh riigiteede, vastavust kavandatavale arendustegevusele. Analüüsist lähtuvalt näha ette teede kandevõime tõstmine, rekonstrueerimine, meetmed liiklusohutuse tagamiseks, vms. <i>16.09 täpsustus: Riigiteede liikluskoormus tulenevalt kavandatavast arendustegevusest. Maanteeamet nõustub, et ei ole ÜP ja KSH täpsusastme teema. Maantee kande võimet silmas pidades on Maanteeametil vajadusel õigus kehtestada (ajalised) massipii-rangud; Maanteeamet ei suurenda maantee kande võimet tule-nevalt arendajate huvidest.</i>	5.3. Ei ole ÜP ja selle KSH täpsusastme teema.
		ESKIIS 2 16.09.2020 töökoosoleku protokoll	5.4.Käsitleda kliimamuutuste mõjust lähtuvaid leevendamismeetmeid teedevõrgule. <i>16.09 täpsustus: Kliimamuutuste leevendusmeetmetest. Analoo-gne käsitlus, vt käesoleva protokoll p 13.</i>	5.4. Üldised põhimõtted kliimamuutustega arves-tamiseks on antud vastavas peatükis – 6.2 (valing-vihmade käsitlemine jm). Näiteks: <i>Sademevee ära-juhtimise lahenduste (süsteemid, kraavid, trübid vms) kavandamisel tuleb tähelepanu pöörata nende kliimakindlusele ning toimivusele valingvih-made korral. Arvesse tuleb võtta kavandatava te-gevuse iseloomu ja piirkonna eripära. Konkreetseid piirkondi UPs välja ei tooda. Võimalike kliimamuutustega tuleb arvestada teede projekteerimisel ning leevendusmeetmed töötatakse vajadusel välja ehi-tusprojekti raames.</i>
			5.5.Planeeringu kooskõlastamisel esitada lisaks käesoleva kirja sisupõhine ülevaade tabelina planeeringulahenduse väljatöötami-sel.	5.5.Esitatud.

	Põllumajandus- ja Toiduamet (end nimega Põllumajandusamet)	PÕHILAHEN- DUS 01.09.2021 nr 6.2-1/4068-3	<p>1.Oleme läbi vaadanud Teie poolt esitatud dokumendid „Põltsamaa valla üldplaneering“ (põhilahenduse eelnõu, 28.06.2021, töö nr 2018-0064) ja „Põltsamaa valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH)“ (29.06.2021, aruande eelnõu, versioon 4) ning tutvunud üldplaneeringu lisadega ja kaartidega maakasutuse, piirkondlike ehitustingimuste, tehnilise taristu ning väärtuste ja piirangute kohta.</p> <p>PTA hinnangul on esitatud dokumentides sisuliselt arvestatud varasemalt esitatud märkustega, maaparandusseadusest tulenevate piirangutega ning maaparandusega kui maa väärtust mõjutava teguriga.</p> <p>Siiski juhime tähelepanu, et maaparandussüsteemid kuuluvad samuti kohaliku tähtsusega objektide hulka, sest maaparandussüsteemid kuuluvad kinnisasja juurde, millel need asuvad.</p> <p>Lisaks juhime tähelepanu, et maaparandussüsteemi maa-ala kattumine hoonestatud ala või õuealaga ei tähenda alati seda, et sellisel alal maaparandussüsteemi ei ole või ei peaks olema.</p> <p>Maaparandussüsteemide rajatised võivadki ulatuda õuealadele või hoonete vahele, samuti ulatub maaparandussüsteemide rajatiste mõjuala kaugemale rajatiste endi füüsilisest ulatusest.</p> <p>Samas nõustume väitega, et paberandjal üldplaneeringute kaarte tulevikus tõenäoliselt enam ei kasutata, mistõttu nõustume maaparandussüsteemi maa-alade, maaparandusehitiste eesvoolude ja riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude kuvamisega Põltsamaa valla üldplaneeringu avalikus rakenduses.</p> <p>Tuginedes planeerimisseaduse § 4 lõige 4 kohaselt 25.12.2015 kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusele nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute koostöölastamise alused“ ning planeerimisseaduse § 85 lõikele 1 koostöölastab PTA Põltsamaa valla üldplaneeringu põhilahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu.</p>	1.-
		PÕHILAHEN- DUS 12.04.2021 nr 6.2-1/4068-1	A. Oleme ka varasemalt (11.02.2019 kiri nr 14.5-1/131-1 ja 14.05.2020 kiri nr 14.5-1/368-3) märkinud, et üldplaneeringus peab olema kajastatud olemasolevate maaparandussüs-	A.Soovime omalt poolt välja tuua, et üldplaneering on eelkõige kohaliku omavalitsuse arengudokument, mis peab andma sisendi kohalikust kontekstist tulenevatele väärtustele ja piirangutele.

		<p>teemide toimimist tagavad meetmed (sh maaparandussüsteemide terviklikkuse säilitamine) ning ruumilise planeerimise põhimõtted maaparandussüsteemide aladel, kus kavandatakse maakasutuse muutmist ja ehitusõiguse laiendamist. Maaparandussüsteemidega hõlmatud maa-alal tuleb arvestada maaparandusseadust (edaspidi ka MaaParS) tulenevalt maaparandussüsteemide toimimist tagavate meetmetega ning eesvoolude puhul looduskaitse- ja veeseadusest tulenevate veekogudele kehtivate piirangutega. Maaparandust puudutav seadusandlus võib küll üldplaneeringu kehtivuse ajal muutuda, kuid eeldatavalt ei muutu oluliselt põhimõtted, millest tuleb lähtuda maaparandussüsteemi maa-alal tegevuste planeerimisel. Ka planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkt 28 sätestab üldplaneeringu ülesandena maaparandussüsteemide asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramise.</p> <p>Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangul ei ole esitatud dokumentides arvestatud varasemalt esitatud märkustega, maaparandusseadusest tulenevate piirangutega ning maaparandusega kui põllumajandusmaa väärtust mõjutava teguriga.</p> <p>Tuginedes planeerimisseaduse § 85 lõikele 2 keeldume Põltsamaa valla üldplaneeringu põhilahenduse ja KSH aruande eelnõu kooskõlastamisest ning esitame alljärgnevad ettepanekud üldplaneeringu põhilahenduse täiendamiseks selliselt, et see vastaks planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punktis 28 sätestatud üldplaneeringu ülesandele.</p>	<p>Seetõttu on ÜP läbivaks põhimõtteks, et riiklikest registritest tulenevale infole ja tingimustele (valdavalt õigusaktid) me vaid viitame üldiselt ning seda infot kopeerima ei hakka. Vastasel juhul kaoks ÜP kohaspetsiifilisus ning kohalik tasand. Kõik õigusaktid ja riiklikud andmebaasid kehtivad ÜPst sõltumatult ja sellega paralleelselt. ÜP mõte on kehtivat riiklikku infot kohaliku info ja tingimustega täiendada.</p>
		<p>1. Peatükis 3. Maakasutus- ja ehitustingimused ja selle alapeatükis 3.2. Hajaasustusala tuleb viidata ka maaparandusseadusest tulenevatele piirangutele. Maatulundusmaad hajaasustusalana käsitledes on oluline tingimustes välja tuua, et tagatud peab olema põllumajandusmaa säilimine võimalikult suures ulatuses ja maatulundusmaa sihipärane kasutus. Täiendada tingimuse loetelu järgnevalt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Põllumajandusmaa ja metsamaa maa-aladel tuleb arvestada seal paiknevate maaparandussüsteemidega. 	<p>1. ÜP on üles ehitatud selliselt, et iga teema kajastub vaid ühes peatükis, kuna info kordamine ei ole otstarbekas. Kogu ÜP info on omavahel läbipõimunud ning sellisel juhul tekiks väga palju korduseid. Seega oleme iga teema jaoks leidnud ühe konkreetse ptk, kus seda kajastame. Näiteks ptk-is 3 on antud kohalikust kontekstist tulenevad üldised reeglid maakasutusele ja ehitustegevusele. Kuid laiemapõhjaline teemavaldkond, nagu maaparandussüsteemid on kajastatud tehnovõrkude teema all, kus on esitatud sellest konkreetsest valdkonnast tulenevad piirangud.</p>

				Selles ptk-is kajastub ka üldine reegel: <i>Maaparandussüsteemi maa-alal tuleb arvestada õigusakti kohaste maaparandussüsteemi toimimist tagavate meetmetega.</i>
			2.Alapeatükis 4.13. Väärtuslik põllumajandusmaa täiendada tingimuse loetelu järgnevalt. <ul style="list-style-type: none"> Väärtuslikel põllumajandusmaadel paiknevad maaparandussüsteemid tuleb hoida korras ja tagada nende terviklikkus. Väärtuslikule põllumajandusmaale taastuenergia tootmisalade kavandamisel tuleb arvestada maa-alal paiknevate maaparandussüsteemi rajatistega, sealhulgas drenaažiga. 	2. Lisatud sobiva tingimuse juurde ptk-i 4.13.
			3.Alapeatükis 4.14. Veeala tuleb üldistes tingimustes viidata ka maaparandusseadusest tulenevatele piirangutele. Kui veekogu on ühtlasi maaparandussüsteemi eesvool või riigi poolt korras hoiatav ühiseesvool, siis rakenduvad veekogule ka maaparandusseadusest ning selle rakendusaktidest tulenevad kitsendused. (MaaParS § 47 - § 50, § 53)	3.Ei pea asjakohaseks seda tingimust ptk-i 4.14 lisada, kuna maaparandussüsteemid on ptk-ga 5.2.4 kaetud ning me soovime kordusi vältida.
			4.Alapeatükis 4.15. Kalda ehituskeeluvöönd tuleb viidata ka maaparandusseadusest tulenevatele piirangutele. Kui veekogu on ühtlasi maaparandussüsteemi eesvool või riigi poolt korras hoiatav ühiseesvool, siis rakenduvad veekogule ka maaparandusseadusest ning selle rakendusaktidest tulenevad kitsendused. (MaaParS § 47 - § 50, § 53)	4. Ei pea asjakohaseks seda tingimust ptk-i 4.15 lisada, kuna maaparandussüsteemid on ptk-ga 5.2.4 kaetud ning me soovime kordusi vältida.
			5.Alapeatükis 5.1.2. Tee tuleb viidata ka maaparandusseadusest tulenevatele piirangutele. Lisaks tuleb tingimuste loetelus täiendada sademevee kogumise ja ärajuhtimise kavandamise punkti järgnevalt. (MaaParS § 47 - § 50, § 53) <ul style="list-style-type: none"> Koondatud sademevete juhtimine maaparandussüsteemi rajatistesse on lubatud vaid Põllumajandus- ja Toiduameti loal või kooskõlastusel. 	5. Ei pea asjakohaseks seda tingimust ptk-i 5.1.2 lisada, kuna maaparandussüsteemid on ptk-ga 5.2.4 kaetud ning me soovime kordusi vältida. Sademevee tingimus on lisatud ptk-i 5.2.3.
			6.Alapeatükis 5.2.3. Sademevesi tuleb viidata ka maaparandusseadusest tulenevatele piirangutele. Koondatud sademevete juhtimine maaparandussüsteemi rajatistesse on lubatud vaid Põllumajandus- ja Toiduameti loal või kooskõlastusel. (MaaParS § 47 - § 50, § 53)	6. Ei pea asjakohaseks seda tingimust ptk-i 5.2.3 lisada, kuna maaparandussüsteemid on ptk-ga 5.2.4 kaetud ning me soovime kordusi vältida. Sademevee tingimus on lisatud.

		<p>7. Alapeatükis 5.2.4. Maaparandussüsteemid palume veelkord lähtuda üldiste põhimõtete ja tingimuste kirjeldamisel 14.05.2020 edastatud kirjast nr 14.5-1/368-3 ja maaparandusseadusest. Juhime tähelepanu, et maaparanduse peatükk on oma ebatäpsusest tulenevalt eksitav. Maaparandussüsteemide rajatised ei ole ainult kraavid ning maaparandussüsteem ei ole mõeldud ainult kuivendamiseks. Oleme 14.05.2020 edastatud kirjas detailselt kirjeldanud maaparandussüsteemi olemust ning selle otstarvet ja maaparandussüsteemidel, nende eesvooludel ja riigi poolt korras hoitavatel ühiseesvooludel kehtivaid piiranguid. Lisaks tuleb maaparanduse alapeatükis eristada riigi poolt korras hoitavaid ühiseesvoole maaparandussüsteemide eesvooludest. Teeme ettepaneku täiendada tingimuste punkte järgnevalt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maaparandussüsteemidega hõlmatud maa-alal (ala, millel paikneb reguleeriv võrk, vastavalt kuivendus- või niisutusvõrk) tuleb arvestada maaparandussüsteemide toimimist ja terviklikkust tagavate meetmetega vastavalt maaparandusseaduses sätestatule. • Maavaldaja ei tohi oma tegevusega takistada vee voolu maaparandussüsteemis ega tekitada muu tegevusega kahju teistele maavaldajatele. Maaparandussüsteem kuulub maa juurde, millel see asub ning maaomanikul lasub kohustus tagada tema maal paiknevate kraavide (sh eesvoolude), drenide ja drenaažikollektorite (sh kollektoreesvoolude), drenaažikaevude ja teiste maaparandussüsteemi rajatiste korrashoid ning toimimisvõime. • Lähtudes maaparandusseadusest tuleb eesvoolu kaisevõõndis tehtavate tööde, maaparandussüsteemi maa-alale muu ehitise ehitamise ja heitvee immutamise, maaparandussüsteemi lisavee juhtimise ning maaparandussüsteemi maa-alal asuva kinnistu maakorraldustoimingu (sealhulgas siht- või kasutusotstarbe muutmise) korral küsida vastavaks tegevuseks luba või kooskõlastus Põllumajandus- ja Toiduametilt. Samuti on vastava määrusega keelatud ilma Põllumajandus- ja Toiduameti loata drenaažisüsteemi maa-alale lasta kasvada või istutada puittaimi, sealhulgas rajada lühikese raieringiga madal-metsa. 	<p>7. Oleme maaparandussüsteemidele viidanud üldiselt (kasutame seletuskirjas maaparandussüsteemi mõistet), samuti lisanud mõistete ptk-i, kus kajastuvad ka selle valdkonna mõisted. Siinse märkuse põhjal ei ole aru saada, mida peaksime oma seletuskirjas muutma. Riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude eristamist seletuskirjas ei pea asjakohaseks, kuna me ei anna ÜP-ga neile täpsustavaid tingimusi. Neile kehtivad seadusest tulenevad tingimused.</p> <p>1. tingimus on sisse viidud sellisel kujul: <i>Maaparandussüsteemi maa-alal tuleb arvestada maaparandussüsteemi toimimist ja terviklikkust tagavate meetmetega vastavalt õigusaktile.</i></p> <p>2. tingimus lisatud.</p> <p>3. tingimust ei ole otstarbekas ÜPsse lisada, kuna tegu on otseselt seadusest tulenevate tingimustega, mis niieknaa kehtivad. Üldine viide õigusaktile ning kooskõlastuse vajadusele Põllumajandus- ja Toiduametiga on sõnastatud järgnevalt: <i>Maaparandussüsteemi ja selle rajatiste muutmist põhjustavad tegevused (sh rekonstrueerimine või uue ehitamine) on vajalik kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga.</i></p>
--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> Maaparandussüsteemi tohib rekonstrueerida või uut ehitada vaid Põllumajandus- ja Toiduameti loal. Maaparandussüsteemide projektdokumentatsioon (sealhulgas drenaažkuivenduse teostusjoonised) on leitav Põllumajandus- ja Toiduameti arhiivist. 	<p>4. tingimus sisaldub lk 58 toodud tingimusena: <i>Maaparandussüsteemi ja selle rajatiste muutmist põhjustavad tegevused (sh rekonstrueerimine või uue ehitamine) on vajalik kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga. Maaparandussüsteemi projektdokumentatsioon ja teostusjoonised on leitavad Põllumajandus- ja Toiduameti arhiivist.</i></p>
		<p>8. Alapeatükis 5.2.9.2. Päikeseenergeetika tuleb viidata ka maaparandusseadusest tulenevatele piirangutele. Päikesepeakide kavandamisel tuleb arvestada maa-alal paiknevate maaparandussüsteemi rajatistega, sealhulgas drenaažiga (MaaparS § 47 - § 50).</p>	<p>8. Ei pea asjakohaseks seda tingimust ptk-i 5.2.9.2 lisada, kuna maaparandussüsteemid on ptk-ga 5.2.4 kaetud ning me soovime kordusi vältida.</p>
		<p>9. Veel tuleb tulenevalt planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punktist 28 üldplaneeringu joonisele kanda maaparandussüsteemi maa-alad, nende eesvoolud ja riigi poolt korras hoitavad ühiseesvoolud. Maaparandussüsteemid, nende eesvoolud ning riigi poolt korras hoitavad ühiseesvoolud seavad maakasutusele ja ehitustegevusele olulisi piiranguid, mis ei ole ajas rohkem muutuvad kui nt kaartidele juba kantud maardlad, jalg- ja rattateed, matka, suusa- ja terviserajad, puurkaevud, prügilad või katlamajad. Käesoleval hetkel on maaparandust kajastatud ainult üldplaneeringu avalikus kaardirakenduses Vääruste ja piirangute osas.</p>	<p>9. Oleme võtnud ÜP info kuvamise osas lähenemise, et kajastame eelkõige kohaliku infot, kuna kogu vajalikku info korruga kaartidel kuvada ei ole kaardi loetavuse mõttes võimalik. Seega on meil ÜP raames esikohal kohalik info ning kõik riiklike inforegistrite põhine info tuleneb avalike andmebaaside kaudu. Juhime tähelepanu, et ÜP kehtestamise järgselt saab selle info kihte samuti avalikus rakenduses vaadelda ning tekib ühilduvus erinevate riiklike andmebaasidega, millel on oluliselt praktilisem väärtus. Meie kogemus näitab, et ÜP kaarte senisel kujul paberkaardina tulevikus ei kasutata, kuna info ei ole seal vajalikus täpsusastmes välja loetav, seega hakatakse seda infot vaid digitaalselt kasutama, mis ühtlasi tagab ka info ajakohasuse. Ka täna kasutatakse planeeringute info kuvamiseks peamiselt avalikke andmebaase ning see trend süveneb veelgi, sest läbi selle süsteemi on kõige parem ajakohast ning vajalikku infot konkreetse asukoha kohta leida. Meie senine praktika näitab, et ka maaparandussüsteemide info on ajas muutuv (osad süsteemid on vananenud või on vajadus neid ümber tõsta vm viisil muuta), mh oleme leidnud, et selle kihi infot on vajalik asukohapõhiselt täpsustada, sest süsteemid on kohati kuvatud näiteks hoonestatud aladel. Seega on igati mõistlik, kui sellist infokihti ei võeta ÜPs pdf kaartidele aluseks, vaid seda kuvatakse vaid rakenduses (ÜP koostamise ajal meie poolt tehtud rakenduses ning</p>

				ÜP kehtestamise järgselt avalike andmebaaside rakenduses).
			10.Lisaks juhime tähelepanu, et Põltsamaa valla üldplaneeringu avalikus kaardirakenduses on maaparanduse osa kantud Väär- tuste ja piirangute kaardile, samas üldplaneeringu seletuskirjas käsitletakse maaparanduse osa Tehnilise taristu peatükis. Palume ka arvestada, et Põltsamaa valla üldplaneeringu avalikus kaar- dirakenduses ning joonistel tuleb tulenevalt maaparandussea- dusest eesvooludest eraldi kujutada riigi poolt korras hoitavad ühiseesvoolud.	10. Tõstsiime rakenduses selle info tehnilise taristu valdkonna alla. Tegime rakendusse täpsustuse ning kuvame riigi poolt korras hoitavad ühiseesvoolud eraldi kihina.
			11. KSH aruande eelnõus on maaparanduse osa piisavalt põhja- lik ja täpne, aga palume muuta viited Põllumajandusametile Põl- lumajandus- ja Toiduameti vastu.	11. Täpsustatud.
	ESKIIS 1 Aprill 2020		1. Põllumajandusameti jaoks on oluline, et üldplaneeringus on kajastatud olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavad meetmed (sh maaparandussüsteemide terviklikkuse säilitamine) ning ruumilise planeerimise põhimõtted maaparandussüsteemide aladel, kus kavandatakse maakasutuse muutmist ja ehitusõiguse laiendamist. Maakasutuses on oluline et maaparandussüsteemi maa-alale ei oleks määratud muud juhtfunktsiooni kui põllumajandusmaa (põllukuivendus) või metsamaa (metsakuivendus).	1. UPs on antud üldised põhimõtted maaparandussüsteemide toimimiseks, täpsemalt ei ole võimalik UP strateegilisuse juures neid põhimõtteid anda. Põllumajandusmaa või metsamaa maakasutust ei ole otstarbekas neile aladele määrata, sest tulevikus võib olla vajadus neid alasid muuta või täpsustada ning UP üldine meetodika on, et hajaasustuses põllumajan- duslikku ning metsamaad juhtotstarbena ei kajastata. Seal piirkonnas on oluline säilitada paindlikkus ning igasugused muudatused sõltuvad kohapealsetest oludest ja vajadustest ning need peaksid jääma KOVi kaalutusotsuseks. Samuti tuleb taustana arvestada, et Põllumaj.A poolt antud ja UPs kasutatav informatiivne MPS kiht ei ole 100% täpne ning seetõttu ei saa ka selle alusel lõplikke otsuseid teha. Peab säilima võimalus seda kihti vajaduspõhiselt muuta ning sel juhul ei peaks tegu olema UP muutmise, sest see pole otstarbekas. UP otseselt ei kehtesta ega määra MPS alasid, need on PMA vastutada.
			2.Põllumajandusamet leiab, et planeeringu seletuskirja maakasutuse osas peaks leidma eraldi kajastust maatulundusmaa ning seal juures samuti viited põllumajandusele sh maaparandusele, kuna põllumajandus on Põltsamaa valla üheks peamiseks majandussektoriks ja põllumajandusmaa vajab täiendavaid meetmeid kaitseks ning selle killustatuse vältimiseks.	2. Ei ole asjakohane, kuna hajaasustus ongi suuresti maatulundusmaa ning seda pole eraldi vajadust välja tuua. Valitud UP meetodika põhimõte on, et esile tuuakse muud maakasutused, mis pole domineerivad. Kui katta kogu valla piirkond maakasutuse juhtotstarvetega, siis pole kaardiinfo enam loetav.

			Maatulundusmaad hajaasustusalana käsitledes ei ole Põllumajandusameti seisukohast tagatud põllumajandusmaa säilimine võimalikult suures ulatuses ja maatulundusmaa sihipärane kasutus põllumajanduslikuks tegevuseks.	Samuti on oluline, et hajaasustuses ja maatulundusmaal säiliks hästi paindlikud reeglid ning kui maakasutust pole sinna määratud, siis saabki seda rakendada. UPga on põllumajandusmaadele ja metsale antud vajalikud tingimused ja põhimõtted, mis aitavad nende säilimist tagada ning hajaasustuse põhimõtte üldiselt ongi tagada maatulunduslik maa kasutamine ning selle ilme säilimine.
			3. Maaparandust puudutav seadusandlus võib küll üldplaneeringu kehtivuse ajal muutuda, kuid eeldatavalt ei muutu oluliselt põhimõtted, millest tuleb lähtuda maaparandussüsteemi maa-alal tegevuste planeerimisel. Eelnevast lähtuvalt tuleb ka edaspidi arvestada sellega, et maaparandussüsteemi ja nende rajatise, sealhulgas eesvoole puudutavad tegevused on vajalik vastavalt kehtivale seadusandlusele kooskõlastada pädeva asutusega või küsida eelmainitud tegevuseks luba pädevalt asutuselt.	3. UP lahendus juba praegu arvestab selle põhimõttega. Viide sellele tingimusele kajastub seletuskirja vastavas ptk-is. Täpsemaid seaduse tingimusi pole asjakohane UPsse kanda, sest seadused on ülimuslikud ning UP eluea jooksul muutuvad/täpsustuvad.
		LS 11.02.2019 nr 14.5-1/131-1	1.ÜP-s kajastada olemasolevate MP-süsteemide toimimist tagavad meetmed (terviksüsteemide säilitamine)	1.Üldised tingimused on antud, lisatud üldine viide vajalikule õigusaktile.
			2.Väärtuste ja piirangute kaartidel näidata süsteemidele mõjuvad kitsendused.	2.UP täpsusastmes vajalik info esitatud. Ajakohast infot kuvatakse hiljem Maa-ametis. Ka üldplaneering läheb kehtestamise järgselt sinna süsteemi üles.
			3.ÜP koostamisel arvestada uue 01.01.19 jõustunud maaparandusseaduse nõudeid	3.Õigusaktidele viidatud üldiselt, kuna need võivad aja jooksul muutuda.
	Terviseamet	PÕHILAHENDUS 12.11.2021 nr 9.3-4/21/14966-2	Amet on tutvunud esitatud Põltsamaa valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu materjalidega ning juhib tähelepanu järgnevale: 1. Elektrienergia taastuvenergia allikana koguvad järjest enam populaarsust ning Terviseameti varasem kogemus tuulikutega näitab, et selle paiknemine eluhoonetele liiga lähedal on potentsiaalse mürahäiringu allikaks. Amet leiab, et KSH-s lk 121 pakutud: „Tuuliku ümbrusesse selle kõrguse raadiuses ei tohi jääda naaberkinnistu“ pole tuuliku põhjustatud mürahäiringu ennetamiseks piisav. Ameti varasem kogemus Lääne-Eestis näitab, et ca 60 m tuuliku mürahäiring ulatub ligikaudu 1000 m kaugusele. Seega tuleks tuuliku asukoha valikul arvestada mitte ainult kaugust naaberkinnistust vaid ka kaugust lähimast eluhoonest.	1.Kuna tuulikute tehnoloogia muutub ajas kiiresti, kuid ÜP on pikaajaline dokument, siis pole mõistlik nii ranget ja konkreetset piirangut ÜPga seada. Kaugus tuulikutest on tõenäoliselt ajas muutuv ning ka asukohaspetsiifiline näitaja, mille nõuded ÜPs tuleb anda selliselt, et need võimaldaks muutustega arvestamist. Lisame, et 1 km kaugusele võib tuuliku müra, olenevalt ilmastikutingimustest, tõesti kuulda olla, kuid kas igasugune müra peab olema väljastatud? ÜP raames käsitleme vaid olulisi häiringuid. KSH aruandes on mh toodud:

			<p>Amet teeb ettepaneku täiendada eelnimetatud lauset ning sõnastada see ümber järgmiselt: „Tuuliku ümbrusesse selle kõrguse raadiuses ei tohi jääda naaberkinnistu ning tuuliku 20-kordse kõrguse raadiuses ei tohi paikneda eluhoonet.“</p>	<p><i>Elektrituuliku kavandamisel tuleb arvestada piirkonna müra normtasemetega ning infraheli piirväärtustega ning hinnata müra ja varjutuse mõju.</i> Müra peab olema normikohane ning selle jaoks vajalik nõue on ÜPs olemas. Jääme oma tingimuse juurde, seades asjakohase miinimumkauguse tuulikutele. Juhime tähelepanu, et lisaks ÜP tingimustele, tuleb alati arvestada ka kõikjal kehtivate müranormidega. Seega tuleb perspektiivse tuuliku kavandamisel arvestada sel hetkel teadaolevate nõutega ning asukohaspetsiifiliste näitajatega, mis on oluliselt paindlikum ning tuleviku arenguid arvesse võttes lähenemine.</p>
			<p>2. Koostöö tabelis lk 66 on toodud omavalitsuse seisukoht suplusvee ja supluskohtade kvaliteedinõuete tagamisel: määruse nõuded on nii karmid, neid ei ole võimalik igal pool ja igas Ajahetkes supelrandades tagada. Vastuseks märgime, et veeseaduse § 91 alusel on supluskohta omanikel või valdajatel kohustus supluskohad korrastada, teostada suplusvee seiret, hinnata vee kvaliteeti, sh võimalike reostuste esinemist rannas ning teavitada supluskohta kasutajaid veekvaliteedist. Vastavalt 11. oktoobrist 2019 jõustunud sotsiaalministri määrusele nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“ (edaspidi määrus nr 63) ei nõuta avalikes supluskohtades riietuskabiinide, tualettruumide ja prügiurnide olemasolu, kuid oluline on kaitsta inimeste tervist, jälgida suplusvee kvaliteeti, teostada suplusvee seiret ja supluskohad hoida korrastatult, seega määruse nr 63 nõuded ei ole karmid, kuid on vajalikud.</p>	<p>2.Võtame teadmiseks.</p>
		ESKIIS 1 30.04.2020 nr 9.3- 4/20/1553-3	<p>1. ÜP eskiislahenduse seletuskirjas kirjeldatakse, et joogiveeallikana kasutatavad salvkaevud peavad olema nõuetekohaselt rajatud ja hooldatud ning kaevu omanik peab kontrollima kaevu seisukorda. Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei ole soovitatav rajada uusi salvkaeve joogiveeallikana. Lisaks nitraaditundliku ala põhjavee kaitseks rakendatavatele meetmetele soovitame olemasolevate salvkaevude vee kaitseks jälgida tegevusi, et minimeerida vee reostumist</p>	<p>1. Salvkaevu põhimõte juba kajastub seletuskirja vastavas ptk-is. Muu on järelevalve teema ning seda UPga ei reguleerita.</p>

			taimekaitsevahendite ja väetiste jääkidega.	
			2.Seletuskirjas on toodud välja tegevused vältimaks ja vähendamaks tootmistegevusest tingitud müra- ja õhusaastet. Soovitame lisaks eelnevale käsitleda ÜP-s olemasolevat olukorda, st juhtumipõhiselt olemasolevate tootmisettevõtete võimalikku mürareostust.	2. Olemasolevaid olukordi on UPga keeruline lahendada, sest vajalikud load on tänaseks välja antud. UP ei saa tagantjäreli arenguid kavandada. Praegune UP on strateegiline dokument, keskendudes üldisemale lahendusele ning andes suunised tuleviku jaoks, et edaspidi arenguid asjakohaselt suunata. KSH aruannet on täiendatud olemasoleva olukorra osas niivõrd kuivõrd selle kohta on mõistlikult kättesaadavat teavet ning ulatuses, kuivõrd see on ÜP ja selle KSH kontekstis asjakohane.
			3. Peatükis „Suplusvee ja supluskohtade kvaliteedinõuete tagamisest“ kirjutatakse, et Põltsamaa valla ÜP-ga on supluskohad kavandatud selleks sobivate veekogude äärde (Aidu järv, Kamari paisjärv, Võisiku paisjärv, Pedja jõgi, Põltsamaa jõgi ja Umbusi jõgi). Terviseameti andmetel on juba korrastatud ja supluskohana kasutusel Kamari ja Aidu järve ning Pajusi küla Tiigi kinnistu supluskohad ning seal tehakse ka vee seiret.	3. UP on pikaajaline strateegiline dokument, mis kajastab nii olevaid kui ka perspektiivseid kavandatavaid objekte, sh supelranna maa-alasid. Terviseameti määrusele vastavad supluskohad on igal hooajal muutuses ning määruse nõuded on nii karmid, et neid ei ole võimalik igal pool ja igas ajahetkes supelrandades tagada, kuid kohaliku elu edendamiseks on vajalik erinevaid supelranna maa-alasid UPs kajastada. Seega ei saa kõiki UPs näidatud supelrandu käsitleda automaatselt ametlike supluskohtadena, mis peavad vastama määruse nõuetele.
	LS 14.02.2019 nr 9.3-4/19/602-3		1.Täpsustada valla supluskohad ÜP-s vastavalt sellele, kas nad vastavad direktiivi ja VV määruse nõuetele või mitte.	1.Arvestatud üldplaneeringu täpsusastmes.
			2.Määrata atmosfääriõhu kaitse seaduse alusel mürakategooriad, kus tuleb tagada liiklus- ja tööstusmüra siht- ja piirväärtused	2.Arvestatud üldplaneeringu täpsusastmes.
			3.Elamu- ja tööstusala vahele tuleks planeerida piisav puhverala, mis oleks praktiline 30- 50 m laiusena.	3. Arvestatud üldplaneeringu täpsusastmes. Kuna tootmisalad võivad olla väga erineva ruumilise mõjuga, siis üldjuhul pole ÜP-s otstarbekas konkreetseid puhvreid näidata. ÜP KSH väljundina on määratud nõuded ja tingimused, millega edasiste arenduste kavandamisel arvestada, et välistada olulised

				negatiivsed keskkonnanäringuid, mis võivad tule- neda saasteainete välisõhku paiskamisest, lõhna- näringutest ja/või välisõhus levivast müra- st.
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järele- valve Amet	PÕHILAHEN- DUS 12.05.2021 nr 16-6/18- 3013-010	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) on läbi vaadanud Põltsamaa Vallavalitsuse 22.04.2021 kirja nr 7- 1/2021/15-1 „Põltsamaa valla üldplaneeringu põhilahenduse ja KSH eelnõu kooskõlastamiseks esitamine“, milles soovite vastavalt planeerimisseaduse §-le 85 lõikele 2 kooskõlastust Põltsamaa valla üldplaneeringule ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandele. TTJA kooskõlastab Põltsamaa valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu oma tegevusvaldkonna piires.	-	
	LS 27.02.2019	1.Juhitakse tähelepanu veale tekstis lk 15 kolmandas lõigus ja peatüki 6.2 teises lõigus.	1.Täpsustatud.	
Päästeamet	PÕHILAHEN- DUS 22.04.2021 7-1/2021/15- 1 kiri kooskõ- lastamiseks saadetud	1. Pole 30 p jooksul vastanud.		1.Loeme kooskõlastatuks.
	12.11.18 (et- tepanekud ÜP koostamiseks)	1.Määrata tuletõrje veevõtukohad Põltsamaa vallas.		1.Ajakohased veevõtukohad kajastuvad Maa-ameti teemakaardil. ÜPs on viidatud sellele kihile. Kuna ÜP kehtestamise järel hakatakse seda Maa-ameti registris kuvama, pole mõtet infot topeltkujul esi- tada, eriti kui info võib aja jooksul muutuda.
Muinsuskaitse- amet	PÕHILAHEN- DUS 15.12.2021	Teie 04.11.2021 kirjaga nr 7-1/2021/15-20 esitatud üldplanee- ringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu ja üldplaneeringu eelnõu on kooskõlastatud. 15.12.2021 kooskõlas- tus nr 42190 kultuurimälestiste registris <a href="https://register.mui-
nas.ee">https://register.mui- nas.ee Muinsuskaitseameti menetluskomisjoni 16.11.2021 koo- soleku protokoll nr 463. Muinsuskaitseameti dokumendiregistri nr 1.1-7/1227-6.	-	

	PÕHILAHEN- DUS 09.08.2021 nr 1.1-7/1227-4	<p>Täname tehtud muudatuste eest, kuid käesoleva kirjaga Muinsuskaitseamet jätab Põltsamaa valla üldplaneeringu eelnõu koos KSH eelnõuga kooskõlastamata ja tagastab need vajalike muudatuste tegemiseks (muinsuskaitseaduse (MuKS) § 76 lõiked 1, 2 ja 3) kuna 24.05.2021 esitatud Muinsuskaitseameti ettepanekutega on arvestatud osaliselt.</p> <p>1.1. lisada väärtuste ja piirangute kaardile järgnevad kultuurimälestised:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5853 Põltsamaa kalmistu, mälestis märkimata (väärtuste ja piirangute kaardil märkimata; märgitud lisa 2 kultuuriväärtuste kaardil) - 5855 Hoone vare, kus aastail 1766-1789 asus trükikoda, milles 1766. aastal trükiti esimene eesti ajakiri "Lühhike õppetud", mälestis märkimata (väärtuste ja piirangute kaardil märkimata; märgitud lisa 2 kultuuriväärtuste kaardil) - A 27735 Kiviaja asulakoht – märgitud arvel olev mälestis (kaardil märkimata, märgitud lisa 2; väärtuste ja piirangute kaardil on kinnismälestiste, pärandkultuuri ja miljööväärtuste kiht eemaldatud ja lisa 2 on kultuuriväärtuste kaart; vajalik on vormistada kultuuriväärtuste kaart samaväärselt väärtuste ja piirangute kaardiga või selle lisakaadina kuna esitatud kujul lisa 2 lõpus on kaart raskesti leitav ja märgatav); 	<p>1.1. Kajastame väärtuste ja piirangute kaardil vaid kohaliku tähtsusega objekte või neid, mida me ÜP raames kehtestame.</p> <p>Kõik riiklikud objektid on kajastatud olemasoleva kirjelduse juures (lisa 2) ning neid on vaja ÜP koostamise hetke seisul fikseerimiseks, seetõttu paiknevad need lisa 2 juures.</p> <p>ÜP rakendamise ajal kasutatakse riiklike objektide info hankimiseks riiklike andmebaase, kuna seal on ajakohane info.</p> <p>Oleme MKA seisukohad ÜP vormistuse osas teadmiseks võtnud, neid kaalunud, kuid leidnud, et soovime oma ÜP enda vajaduste põhjal koostada.</p>
		<p>1.2 täpsustada seletuskirjas, kas vald on seadnud eesmärgiks väärtustada kõiki lisa 2 esitatud objekte või on tegemist koondiga Muinsuskaitseameti valdkonna uuringutes väljatoodud objektidest (osaliselt täpsustatud – seletuskirja punkt 4 lk 28, XX saj arhitektuur – seletuskirja punkt 4.3 lk 31 punkt 4.7 lk 34, pärandkultuuri objektid – lisa 2 joonis 15);</p>	<p>1.2. Kõik lisa 2s toodud objektid on ÜP raames väärtustatud, sest neile kehtivad ÜP ptk 4 toodud tingimused, lisaks veel konkreetse objektiga seotud spetsiifilised tingimused vastava ptk-i all.</p> <p>Lisa 2 riiklike objektide nimekirja tuleneb õigusaktide alusel.</p> <p>Objektid, mis ei ole täna riikliku kaitse all, on väärtustatud läbi ÜP ning neid nimekirju on ÜP raames lisa 2s vajadusel täpsustatud. Vt täpsemalt lisa 2 vastavat ptk-i. XX sajandi arhitektuuripärandi ja pärandkultuuri objektide nimekirja on lisatud uusi objekte. Miljööväärtuslike alade täpsustused kajastuvad lisa 2 tabelis 14 koos põhjendustega.</p> <p>Maaehituspärandi nimekirjas muudatusi tehtud pole.</p>

			1.8 soovitame tuua miljööväärtuslikud objektid selgemalt esile ja tuua alad parema selguse eesmärgil kaardi väljavõtetena Lisa 2 eraldi välja. Hetkel on väärtuste ja piirangute kaardil miljööväärtuslikud objektid raskesti tuvastatavad (väärtuste ja piirangute kaardilt puudub, märgitud seletuskirja punkt 4.5 ja lisa 2 kultuuriväärtuste kaardil);	1.8.Miljööväärtuslikud alad kajastuvad seletuskirjas skeemidena ning lisaks ka väärtuste ja piirangute kaardil, kuna me kehtestame need alad ÜPga. Eraldi väljavõtted asuvad seletuskirjas, mitte kaardil.
			1.9 palume täiendada ptk 4 mitte kaitse all oleva arheoloogiapärandi käsitlusega: alad kaardil ning tingimused ÜP seletuskirjas. (seletuskirja lisatud ptk 4.2; enne 16.08.2021 saadab Muinsuskaitseamet arheoloogiatundlike alade kaardikihi);	1.9.ÜP seletuskirjas on vastav ptk olemas, kaardile saame info lisada kui kaardikiht meile edastatakse. Seni ei ole kaardikihti meile edastatud.
			Soovitame üldplaneeringus arvestada Põltsamaa vallas asuvate endiste mõisakeskuste (peamõisad, kõrvalmõisad, karjamõisad) asukohtades alles olevate parkidega, kalmistutega ja ajalooliste ehituskonstruksioonidega (sh puidust ja kivist hoonete jäänused ja müürid, kivisillutusega teed), mis ei ole kultuurimälestised (24.05.2021 e-kirjale nr 1.1-7/1227-1 on lisatud väljavõtte Maa-ameti mõisate kaart kuni 1917.a. Põltsamaa valla haldusterritooriumil ja Maa-ametist saadud Jõgevamaa mõisate andmed; märgitud väärtuste ja piirangute kaardile, kuid on veel ebatäpsusi – nt Luige (sks k Marienhof) karjamõis 57301:002:0095);	Hetkel on see info MKA poolt korrastamata ning ebatäpne, mistõttu oleme otsustanud, et seda infot ÜPs ei kajasta. Saame täiendavalt selle info lisamist ÜPsse kaaluda, kui MKA esitab meile õigetes asukohtades objektid kaardiinfona koos vajaliku nimekirjaga, mille objektiga tegu ning mis on selle väärtus.
		Kiri 24.05.2021 Nr 1.1-7/1227-1	Edastan väljavõtte 11.05.2021 toimunud Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni otsuse protokollist nr 452: 1. lisada väärtuste ja piirangute kaardile järgnevad kultuurimälestised: - 5853 Põltsamaa kalmistu, mälestis märkimata - 5855 Hoone vare, kus aastail 1766-1789 asus trükikoda, milles 1766. aastal trükiti esimene eesti ajakiri "Lühhike õppetust", mälestis märkimata - A 27735 Kiviaja asulakoht – märgitud arvel olev mälestis	1. Puuduvad objektid lisatud eraldi teemakaardile, mis on lisa 2 osaks.
			2. täpsustada seletuskirjas, kas vald on seadnud eesmärgiks väärtustada kõiki Lisa 2 esitatud objekte või on tegemist koonddiga Muinsuskaitseameti valdkonna uuringutes väljatoodud Objektidest.	2.ÜP seletuskirja ptk-is 4 on olemas viited lisa 2-le (olemasoleva olukorra kirjeldus), kus on kajastatud tänase seisuga objekte, millele kõik ptk 4 tingimused kehtivad. Ptk 4 alguses on üldised tingimused, mis kehtivad kõikidele neile objektidele ning konkreetse teema

				ptk-i all (4.1-4.16) on toodud kindla objektiga seotud tingimused.
			3. palume lisada Jõgeva Maakonnaplaneeringust 2030+ tulenevalt kultuurilooliselt olulistele objektidele ja väärtuslikele maastikele nende vaadeldavuse hoidmiseks vaatekoridorid ja tingimused nende vaadete säilimiseks.	3.Vaadet on toodud Lisa 2 ptk 9.9 ning need kajastuvad ka väärtuste ja piirangute kaardil. Kõige parem on vaateid vaadata rakenduses.
			4. palume lisada lisada ptk 4 väärtused ja piirangud: olemasolevad hooned hoida võimalusel kasutuses või kasutusest väljas olevatele leida (uus) sobiv kasutusotstarve.	4.Ptk 4, 1.tingimus annab juba selle mõtte edasi: <i>Võimalusel säilitada väärtuslik objekt või ala olemasoleval kujul või taastada selle algne kuju ning leida sobilik kasutusviis. Tagada objektide ja hoonete hea seisukord ning väärtustada neid kohaliku kultuuripärandina.</i>
			5. Palume lisada ptk 4.1 kultuurimälestised: Kultuurimälestised näitavad piirkonna ja kultuurimaastiku ajaloolist mitmekesisust, seetõttu tuleb edasises tegevuses (detailplaneeringu koostamisel, projekteerimistingimuste andmisel) lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada avaliku huviga. Kinnismälestise kaitseks on kehtestatud kaitsevöönd, mille mõte on tagada mälestiste säilimine ajalooliselt väljakujunenud maastikustruktuuris ja mälestist väärivas keskkonnas. Kui kinnismälestisele või kaitsevööndisse soovitakse ehitada või rajada teid, liine, trasse vm, tuleb kavandatav tegevus kooskõlastada Muinsuskaitseametiga. Kultuurimälestistena kaitse all olevad hooned hoida võimalusel kasutuses või kasutusest väljas olevatele leida (uus) sobiv kasutusotstarve. Hoonete algne välisilme säilitada/taastada. Tagada ümbruse heakord ja vaadeldavus.	5. Üldised tingimused lisatud. 2 viimast tingimust sisalduvad ptk 4 tingimuse all: <i>Võimalusel säilitada väärtuslik objekt või ala olemasoleval kujul või taastada selle algne kuju ning leida sobilik kasutusviis. Hoone puhul säilitada või taastada algne välisilme. Tagada objektide hea seisukord ning väärtustada neid kohaliku kultuuripärandina.</i> Vaadete tingimus kajastub selle tingimuse all: <i>Uushoonestuse või muude ruumilist mõju omavate tegevuste kavandamisel lähialal, arvestada vaadete säilimisega väärtuslikule objektile.</i> Heakorra tingimus ei tulene üldplaneeringust vaid valla heakorra eeskirjast, seega ÜPsse me seda ei lisa.
			6.Soovitame lisada ptk 4 väärtused ja piirangud lause: XX sajandi arhitektuuri nimekirja kuuluvate objektide lammutamise soovi korral teha koostööd Muinsuskaitseametiga eesmärgiga anda ametile võimalus kaaluda objekti mälestiseks tunnistamise menetluse algatamise vajadust või kaasata amet juba mälestiseks tunnistamise ettepaneku saanud objekti edasisse saatusesse.	6. Täiendus lisatud ptk 4.3.

			7. Soovitame lisada väärtuslike objektide kirjelduse, mis on esitatud eraldi tekstina Lisa 2 üldplaneeringu seletuskirjas iga pärandiliigi juures, kuna see aitab kaasa üldplaneeringu seletuskirja terviklikkusele ja selgusele.	7.Lisatud.
			8. Soovitame tuua miljööväärtuslikud objektid selgemalt esile ja tuua alad parema selguse eesmärgil kaardi väljavõtetena Lisa 2 eraldi välja. Hetkel on väärtuste ja piirangute kaardil miljööväärtuslikud objektid raskesti tuvastatavad.	8.Lisa 2 on täiendatud nende alade skeemidega.
			<p>9.Palume täiendada ptk 4 mitte kaitse all oleva arheoloogiapärandi käsitlemisega:</p> <p>Põltsamaa vallas riikliku kaitse all olev arheoloogiapärand (58 arheoloogiamälestist, Lisa 2) on kaitse all umbes 1998. aasta avastuste seisuga, kuid pärast seda on üle Eesti leitud rohkem kui 1500 objekti, millele igal aastal lisandub infot 50–100 avastatud muistise kohta. Vähesed avastatud muistised on kultuurimälestiste registris arvele võetud (Põltsamaa vallas on neid 8), kuid kahjuks pole viimase 20 aasta avastatud muististest suuremat osa jõutud kaitse alla võtta.</p> <p>Tuginedes nii varasemalt teada olevale infole mitte kaitse alustest objektidest ning asjaolule, et arheoloogide, hobitsijate ja koduloohuviliste inimeste tegevus toob igal aastal juurde uut infot arheoloogiliste paikade kohta, mida ei jõuta kaitse alla võtta, tuleb riigil ja kohalikul omavalitsusel arheoloogiapärandi hävimise vältimiseks tagada meetmed selle kaitseks (MuKS § 76 lg 1).</p> <p>Muinsuskaitseamet on prognoosiva meetodina alustanud võimalike arheoloogiaturundlike alade analüüsimist, välja selgitamist ning kaardile kandmist, mille abil on võimalik vähendada arheoloogiapärandi hävimise riski ehitustegevust kavandatavates kohtades.</p> <p>Arheoloogiaturundlikud alad esitatakse üldplaneeringu kaartidel ning seletuskiri üldplaneeringu lisana. Kuna nimetatud info on ajas täienev, siis edaspidi on kavas arheoloogiaturundlike alade asjakohast infot kajastada loodavas Muinsuskaitseameti veebirakenduses.</p> <p>Leevendavad meetmed mitte kaitse all oleva arheoloogiapärandi säilimiseks:</p>	<p>9. Lisasime selle teema kohta täiendava ptk-i 4.2 . Arheoloogiapärand.</p> <p>Palume vastavad alad koos vajaliku selgitava tekstiga esitada meile esimesel võimalusel, kuid hiljemalt enne vastu võtmise etappi, et materjalid jõuaksid läbida vajaliku avalikustamise etapi. Materjalide esitamise tähtaeg on hiljemalt 16. august.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (kogu valla territooriumil, ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) alati eelnevalt Muinsuskaitseametiga kooskõlastada arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus (MuKSi § 31 lg 3); prognoositud arheoloogiatundlikel aladel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida planeeringu või ehitise kavandamisel Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta, kui: <ul style="list-style-type: none"> a) algatatakse detailplaneeringut; b) kaevanduse või ehitiste alla jääva kaevatava ala pindala on enam kui 500 m². Tagada nii üldplaneeringus esitatud arheoloogiatundlikel aladel kui ka mujal arheoloogiapärandi avastamisel arheoloogiapärandi kaitseks muinsuskaitseaduses ette nähtud tegevused (vt § 31). <p>Üldplaneeringu kaardil esitatakse arheoloogiatundlikud alad 2021. aasta seisuga, kuhu planeeringu või ehitise kavandamisel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta."</p>	
		10.Mälestise kaitsevööndite kajastamine kaardil ei ole nõutav, küll aga joonise legendi osas märkida, et mälestistel on kaitsevöönd (reeglina 50 m objekti või kinnistu piirist) ning konkreetse mälestise kaitsevöönd tuleb välja selgitada kultuurimälestiste registrist ja võtta aluseks ruumiotsuste tegemisel.	10. Märge lisatud vastavale kaardile.
		11.Soovitame üldplaneeringus arvestada Põltsamaa vallas asuvate endiste mõisakeskuste (peamõisad, kõrvalmõisad, karjamõisad) asukohtades alles olevate parkidega, kalmistutega ja ajalooliste ehituskonstruksioonidega (sh puidust ja kivist hoonete jäänused ja müürid, kivisillutusega teed), mis ei ole kultuurimälestised (e-kirjale on lisatud väljavõtte Maa-ameti mõisate kaart kuni 1917.a. Põltsamaa valla haldusterritooriumil ja Maa-ametist saadud Jõgevamaa mõisate andmed).	11. Täiendaval kaalumisel.
		12.Soovitame üldplaneeringus märkida säilitavate hoonetena ka endised Uue-Põltsamaa mõisa magasiadid Kesk tn 5 ja 5a (Muinsuskaitseameti dokumendiregistri nr 1.1-7/40,07.01.2019).	12.Toetume kehtivale detailplaneeringule ja täiendavaid tingimusi ÜPS ei sea.
		13.Soovitame üldplaneeringus väärtustada ka vallas veel alles olevaid enne 1991.a. ehitatud bussiootekodasid (e-kirjale lisatud	13. Puurmani bussiootekoja osas on kohalikul kogukonnal juba plaanid paigas ning hetkel ei ole nende

			foto Puurmani bussiootekojast Tallinna mnt 1 https://www.google.ee/maps), millest ülevaate saamiseks on abiks Eve Kase ja Signe Kivi raamat „Eesti bussiputkade peaaegu täielik teejuht“ (2008).	poolt soovi olevat bussiootekoda säilitada. Samuti ei leidnud me täiendava kaalumise tulemusena, et oleks vaja muid bussiootepaviljone eraldi üldplaneeringu raames käsitleda.
		ESKIIS 2 10.11.2020 nr 1.1-7/2474-8	<p>1. Arvestades asjaolu, et arheoloogiapärandi paiknemist sellisel moel on analüüsitud vaid üksikutes üldplaneeringutes, on Muinsuskaitseamet valmis esmase sisendi andma ise (selleks võtta ühendust Muinsuskaitseameti arheoloogianõunikuga). Ajaliselt ei ole Muinsuskaitseametil võimalik arheoloogiapärandi prognoosi lähikuude jooksul koostada. Kuna prognoos võib valmida pärast üldplaneeringu Rahandusministeeriumile heakskiitmiseks esitamist, siis palume planeeringusse sisse järgmised viited, mis tagavad arheoloogiapärandi prognoosi tulemustega arvestamise:</p> <p>Prognoosi käigus välja selgitatud tõenäolistel arheoloogiapärandirikastel aladel tuleb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) Muinsuskaitseametiga kooskõlastada arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus (MuKSi § 31 lg 3); Muinsuskaitseameti seisukohta arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta tuleb küsida kõigil juhtudel, kus üldplaneering näeb ette detailplaneeringu koostamist. 	<p>1. Juhime tähelepanu, et me ei saa UPSse lisada Teie poolt välja toodud tingimusi kui meil ei ole teada vastavad alad. Tingimuste lisamist ja nende täpset sõnastust saame kaaluda pärast alade esitamist meile.</p> <p>Teiepoolne alade ja tingimuste esitamine meile on vajalik kooskõlastamise etapis, et põhimõtted saaksid läbida avalikustamise protsessi ning volikogu vastuvõtmise otsuse.</p>
			<p>2. Mälestised näitavad piirkonna kultuurmaastiku ajalist mitmekihilisust, mistõttu tuleb planeerimisel lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada nende kui avaliku väärtusega (MuKS § 3 lg 7). Muinsuskaitseamet pani üldplaneeringute koostajatele kokku juhendi (https://www.muinsuskaitseamet.ee/sites/default/files/content-editors/Arhitektuur/uldplaneeringu_koostamise_juhend_muinsuskaitseamet_03.02.20.pdf), milles annab suuniseid ja teeb ettepanekuid, kuidas planeerimisel kultuuripärandid käsitleda ning selle erinevate osadega ruumi kasutamisel ja kujundamisel arvestada.</p>	<p>2. Oleme muinsuskaitse teemasid käsitlenud, kuid ÜP jaoks vajalikus täpsustmes ehk üldistatuna nii nagu omavalitsuse hinnangul see Põltsamaa ÜP raames praegu vajalik on. ÜPga määratud üldised tingimused (ptk-is 4) on meie hinnangul ÜP vajadusi ja täpsustatet arvestades piisavad.</p> <p>Riikliku kaitse all olevad objektid on riiklikult kaitstud, ÜPga neile täiendavaid tingimusi ei seata ning täpsem käsitlemine pole vajalik, kuna ÜP annab selles osas üldised suunised. Täpsemalt lahendatakse iga objektiga seotud teemad asukoha ja kontekstipõhiselt.</p>

			3. Muuhulgas on juhises kirjas soovitus käsitleda kultuurimälestisi tabeli vormis või nimekirjana, kus oleks märgitud mälestise seisund, kasutusfunktsioon, leevendused, kavandatavad tegevused, kusjuures mälestisi võib ka liigiti grupeerida. Sellise analüüsi abil on võimalik hinnata planeeringuga kavandatavate maakasutuse sihtotstarvete võimalikku mõju pärandile ning näha ette leevendavad meetmed negatiivse mõju ära hoidmiseks.	3.Põltsamaa ÜPs pole asjakohane sellises täpsustamises inventuuri koostamine, kuna see info on ajas muutuv ning ÜP kontekstis lisandväärtust ei oma. ÜPga on vajalik anda piisavalt üldised, strateegilised ja paindlikud tingimused, et erinevad tegevused oleksid persp. võimalikud. ÜP ülesanne ei ole olemasolevat olukorda jäädvustada, vaid anda ettevaatavad ning üldised põhimõtted edaspidiseks arenguks.
			4. Soovitame üldplaneeringus arvestada Põltsamaa vallas asuvate endiste mõisakeskuste (peamõisad, kõrvalmõisad, karjamõisad) asukohtadega, mis ei ole kultuurimälestised (lisatud väljavõtte Maa-ameti mõisate kaart kuni 1917.a. Põltsamaa valla haldusterritooriumil).	4.Nende lisamine ÜPsse pole hetkel põhjendatud, kuna täiendavaid tingimusi neile me ei sea. Saame kajastamist kaaluda, kui esitate meile vajaliku tehnilise kaardikihi.
			5. Üldplaneeringu eskiisi väärtuste ja piirangute joonisel on kinnismälestised vajalik selgemalt eristada pärandkultuuri objektidest – hetkel on mõlemad tähistatud lilla tooniga. Soovitame kinnismälestised joonisel tähistada sinise tooniga.	5.Oleme otsustanud riiklike objektide kajastamise ÜP joonistelt eemaldada, kuna neid alasid me ÜPga ei kehtesta ning need on ajas muutuvad. Vastavat infot saab ÜP koostamise käigus vaadata rakenduses, kus saab vajalikke kihte sisse ja välja lülitada ning kõiki teemasid üheaegselt kaardil kuvada. ÜP kehtestamise järgselt saab ajakohast infot avalikest andmebaasidest vaadata.
		ESKIIS 2 25.08.2020 e-kiri	1. Lisada väärtuste ja piirangute kaardile kõik kinnismälestised	1.Lisatud
			2. Arheoloogiamälestiste puhul on lisaks riigi kaitse all olevatele arheoloogiamälestistele maastikul palju juba avastatud või eeldatavat arheoloogiapärandit, mis pole riikliku kaitse all, kuid mida tuleb samuti ruumilisel planeerimisel silmas pidada, et kultuurimaastiku ajalise mitmekihilisuse säilimine oleks tagatud ka edaspidi. Üldplaneeringu koostamise käigus tuleb teadaolevate ja võimalike arheoloogiliselt väärtuslike alade määratlemiseks analüüsida arhiiviandmeid, leiuteateid ja muid ajalooallikaid (kohanimed, ajaloolised kaardid, geoloogiline andmestik jms). Analüüsi eesmärk on märgilistele muististele säilimistingimuste määratlemine ja alade piiritlemine, kus kaevetööde eel (ehitamine, kae-	2.Arvestatamine otsustatakse peale MKA-lt sisendi saamist.

			vandamine jms) tuleb läbi viia arheoloogilised uuringud maastikul. Arvestades asjaolu, et arheoloogiapärandi paiknemist sellisel moel on analüüsitud vaid üksikutes üldplaneeringutes, siis annab Muinsuskaitseamet sel korral Põltsamaa valla üldplaneeringu jaoks esmase sisendi ise.	
			3. Prognoosi käigus välja tulnud alade puhul tuleb planeeringusse kanda viited selle kohta, et KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) tuleb arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus (MuKSi § 31 lg 3) Muinsuskaitseametiga kooskõlastada ning et prognoositud tõenäolistel arheoloogiapärandidiriktistel aladel tuleb eelnevalt küsida Muinsuskaitseameti seisukohta arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta kõigil juhtudel, kus üldplaneering näeb ette detailplaneeringu koostamist."	3. Ootame sisendit, seejärel saab otsustada kas asjakohane lisada ja millisel kujul
			4. Üldplaneeringu eskiislahenduse seletuskirja punktis 4.6 kirjutada „Struve"	4.Arvestatud
		LS 06.03.2019 nr 1.1-7/2474-3	1. Punkti 5.2 lk 13 lisada „Ajalooliselt väärtuslikud objektid, sh hooned, monumendid, sillad, teed, bussipeatused, tähised jne ning nende säilimiseks vajalike tingimuste seadmine, sh sünteetiliste (plastikud, polümeerid jms) materjalide ja toodete ning sünteetilisi aineid sisaldavate materjalide ja toodete mittekasutamine."	1.Vt Muinsuskaitse teemade protokoll, ka kõigi teiste punktide all kuhu vastust pole lisatud.
			2. Punktis 5.3 lk 14 lisada veel alles olevad munakivikivisillutisega teed ja tänavad Põltsamaa linnas ja teistes endistes mõisakeskustes, samuti veel alles olevad puust ja kivist bussiootepaviljonid ning püगतavad maanteehekid – taastumatud maamärgid kaugenevast ajast.	2.Munakivisillutisega teid ja tänavaid Põltsamaa linnas ei käsitleta, kuna neid pole säilinud – kõik on asfalteeritud. Munakivisillutist saab käsitleda muinsuskaitsevööndite piiranguvööndites.
			3.Lisa 2 punktis 8.1 lk 36 muuta ajaloomälestis ehitismälestiseks ja lisada „186 kunstimälestist", kustutada eelviimasest lõigust „kunstimälestisi"	3.Korrigeeritud, kuid kunstimälestiste nimekirja pole eraldi lisatud, kuna tegu on vallasmälestistega, mis ruumilisi kitsendusi ei põhjusta.
			4.Lisa 2 punktis 8.1 täiendada nimekirja arvelevõetud kuid registreerimata mälestistega.	
			5.Lisa 2 p. 8.2 lk 44 tabelis 8 täiendada aadresse.	5.Täpsustatud vastavalt märkusele.

			6.Lisa 2 punktis 8.2 täiendada 20. Sajandi inventeerimise nimekirja, mida ei võetud arvele (loetelu on kirjas)	
			7.Lisa 2 punkti 8.3 lk 45 tabelis 9 täiendada aadresse vastavalt ettepanekutele.	
			8.Lisa 2 punkti 8.3 lk tabelit 9 täiendada vastavalt ettepanekutele.	
			9.Lisa 2-e täiendada militaarpärandi nimekirjaga (ettepanekud kirjas).	
			10.Lisa 2 punkti 8.4 tabelisse 10 lisada väljapakutud objektid.	
			11.Lisa 2 punkti 3 lk 8 lisada muuseumide nimekiri.	11.Muuseumi kirjeldatud ptk-is kultuur ja vaba aeg.
			12.Lisa 2-e täiendada mõisakeskuste nimekirjaga.	
			13.Lisa 2-te täiendada endiste peamõisate maade nimekirjaga.	
			14.Lisa 2-te täiendada hiiupaikadega andmekogust andmekogu.hiis.ee	
			15.Lisa 2-e täiendada kalmistutega, mis ei ole kultuurimälestised.	
			16.Täiendada Lisa 2 Struwe meridiaanikaare punktidega.	
			17.Täiendada Lisa 2-e 20-30-tel projekteeritud ja alustatud Pärnu-Mustvee kitsarööpmelise raudtee asukohaga Põltsamaa vallas.	
			18. Lisaks eelpoolnimetatutele võib lisa 2-te täiendada muude väärtuslike objektidega, mida kohalikud inimesed veel väärtulikeks peavad ja samuti objektidega, mis on seotud tuntud inimestega sh ehitised, mis on ehitatud alates 1991.a (nt Põltsamaa tuletõrjedepoo Pajusi mnt 37a). Vaata ka MKA 05.12.2018 kiri nr 1.1-7/2474-1.	
	Lennuamet -> järgnevates etappides asendunud Transpordiametiga	LS 16.04.2019 nr 4.6-8/19/1101-2	1.Lennuametil puuduvad ettepanekud Põltsamaa valla üldplaneeringu lähteseisukohtadele. Lennuametile teadaolevalt ei ole valla territooriumil avalikus kasutuses olevaid lennuvälju ega kopteriväljakuid. Põltsamaa valla loodenurka ulatub küll sertifitseerimata Koigi lennuvälja tõususektor, kuid arvestades, et piirangupinna kõrgus on Põltsamaa valla alal u 200 meetrit, ei mõjuta lennuvälja piirangupind eeldatavasti oluliselt valla üldplaneeringut.	1.Teadmiseks võetud. Täiendav kaasamise vajadus järgmistes etappides praeguse info põhjal pole vajalik. Vajadusel lähtume koostöö määrusest.
	Politsei- ja Piirivalveamet	Seisukoha kiri saadetud	-	Ei ole 30 p jooksul vastanud.

		19.03.2019 nr 7-1/2019/		
	Veterinaar- ja Toiduamet	Seisukoha kiri saadetud 19.03.2019 nr 7-1/2019/	-	Ei ole 30 p jooksul vastanud.
	OMAVALITSUSED			
	Jõgeva Vallavalitsus	27. mai 2021 nr 257	Põltsamaa valla üldplaneeringu põhilahendus toetab kergliiklustee planeerimist Jõgeva-Põltsamaa tugimaantee äärde kogu tee pikkuses. Maakondliku tähtsusega vallapiiride ülesed puhkealad, roheline võrgustik ja väärtusliku põllumajandusmaa massiivid moodustavad terviku. Põltsamaa valla üldplaneering muudes aspektides Jõgeva valda ei mõjuta. Arvestades eeltoodut ja võttes aluseks planeerimisseaduse § 85 lõike 1 ja lõike 3 ning Jõgeva Vallavolikogu 31. mai 2018 määruse nr 41 „Planeerimisseaduse ja ehitusseadustiku rakendamine Jõgeva vallas“ § 2 lõike 1 punkti 2, otsustab vallavolikogu kooskõlastada Põltsamaa valla üldplaneeringu põhilahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise eelnõu.	-
	Järva Vallavalitsus	Seisukoha kiri saadetud 19.03.2019 nr 7-1/2019/	-	Ei ole 30 p jooksul vastanud.
	Tartu Vallavalitsus	Seisukoha kiri saadetud 19.03.2019 nr 7-1/2019/	-	Ei ole 30 p jooksul vastanud.
	Viljandi Vallavalitsus	4. mai 2021 nr 2-3/428	Põltsamaa valla üldplaneeringu on läbi vaadanud ja hinnanud Viljandi Vallavalitsuse planeeringuspetsialist ainult sellest seisukohast, kas kooskõlastamiseks esitatud üldplaneeringuga seatavad maakasutustingimused võivad oluliselt mõjutada Viljandi valda ning leidnud, et selliseid mõjusid ei ole või need on vähesed. Viljandi Vallavalitsus ei analüüsi Põltsamaa valla üldplaneeringu vastavust seadustele või vastavust kehtivale	-

			maakonnaplaneeringule, mis planeerimisseaduse § 85 lg 3 kohaselt võivad olla planeeringu mittekooskõlastamise aluseks. Tulenevalt eeltoodust ja võttes aluseks planeerimisseaduse § 85 lg 1 ja lg 3, Viljandi Vallavolikogu 26.08.2020 määruse nr 114 „Ehitusseadustikus, planeerimisseaduses ning ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduses sätestatud küsimuste lahendamise volitamine“ § 2: 1. Kooskõlastada Põltsamaa valla üldplaneering.	
	Põhja-Sakala Vallavalitsus	LS 06.03.2019 nr 7-7/1-2	1. Ettepanek, määrata avalikuks teeks Põltsamaa vallas asuv tee, mis on juurdepääsuks Põhja-Sakala vallas, Põltsamaa- Võhma maanteelt Loopre külas asuvale Mikosaare kinnistu kü-le 35701:003:0110. Nimetatud kinnistul puudub juurdepääs avalikule teele.	1. Avaliku tee määramine ei ole põhjendatud seoses tee kasutusega ca 75% karjääriteena, mida hooldab karjääri operaator. 1,5 km pikkuse tee ääres Põltsamaa vallas elab mõni püsielanik.
	TARISTU JA AVALIKE TEE-NUSTE VALDA-JAD			
	Elering AS	PÕHILAHEN- DUS 11.04.2022	Kirjutati Põltsamaa valla üldplaneeringu ja KSH aruande avaliku väljapaneku osas. Soovin teha paranduse KSH aruandes ptk 7.15.4. Peatükk algab lausega „Elektri ülekandega tarbijateni tegeleb Elektrilevi OÜ“. Õige on öelda, et Põltsamaa valla territooriumi läbib Elering AS ülekandevõrk ning elektri jaotusega tarbijateni tegeleb Elektrilevi OÜ. Samuti täpsustame, et L356 Viru-Paide 330 kV õhuliin rekonstrueeritakse juba aastatel 2023-2025 ning aastal 2028 on kavas läbilaskevõimet suurendavad tööd liinidel Jõgeva-Põdra L131A, Põdra-Põltsamaa L131B.	Täpsustatud vastavalt ÜP täpsusastmele ja vajadusele.
		LS 03.12.2018 nr 11- 4/2018/1003- 2	1. Edastame Elering AS-le kuuluvate olemasolevate elektritaristu objektide asukohad Põltsamaa vallas, mida tuleb üldplaneeringu koostamisel arvesse võtta. Elering AS-le kuuluvaid või planeeritavaid gaasitaristu objekte Põltsamaa vallas ei ole.	1. Infot kasutatud UP lahenduse koostamisel.
			2. Elektrivõrgu kaitsevõõndid, millega planeeringu koostamisel peab arvestama.	2. Arvestatakse UP täpsusastmes.
	Elektrilevi OÜ	Ei esitanud tähtjaks	-	-

Telia Eesti AS	Ei esitanud tähtjaks	-	-
Elisa Eesti AS	Ei esitanud tähtjaks	-	-
Tele2 Eesti Akt-siaselts	Ei esitanud tähtjaks	-	-
Eesti Lairiba Arenduse AS	LS 26.02.2019 nr 7	1.Määrata Põltsamaa linnas Ringtee tn ja Marja-Õuna tn korter-majade piirkonnas olevad tänavad avalikult kasutatavateks teedeks, et oleks võimalik hooldada vee- ja kanalisatsioonitaristuid piirkonnas. Siiani on need tänavad eraomandis.	1.Eesti Lairiba AS-i huvitavas piirkonnas on avalikult kasutatavad tänavad määratud. Täiendavate avalikult kasutatavate teede määramine läbi erakinnistute vajab pikemat aega läbirääkimisteks maaomanikega, et selgitada avaliku tee vajaduse mõistlikkus.
Põltsamaa Varahalduse OÜ	22.01.2019 7-1/2019/3-1	1.Tagada võimalus Gaasi tn piirkonnas uue puurkaevu rajamiseks, et tagada piirkonna joogiveega varustamine.	1.Puurkaevu teema on mõistlik käsitleda UVK-s, tegu pole otseselt üldplaneeringu täpsusastmega.
Adven Eesti AS	ESKIIS 2 28.08.2020 kiri nr 2-64	1.Palume lisada Põltsamaa valla üldplaneeringu eelnõu kaardile 3 „Tehniline taristu“ Adavere aleviku kaugküttepiirkond	1.Lisatud
	ESKIIS 1 1.07.2020e-kiri	Esitatud gaasitorustike ja kaugküttealade täpsustav kaardimaterjal.	Täpsustused kaartidele sisse viidud. Seletuskirja ei ole põhjust täiendada, kuna seal ei kajastu oleva olukorra kirjeldused, selle asemel on täiendatud UP lisa 2.
	LS	Ei esitanud tähtjaks arvamust.	
AS Emajõe Veevärk	Ei esitanud tähtjaks arvamust.	-	-
MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus	Ei esitanud tähtjaks arvamust.	-	-
ETTEVÕTTED JM ASUTUSED			
Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK)	ESKIIS 2 19.08.2020 e-kiri	1. Ptk 3.7.4 puhke- ja looduslik maa-ala. On kasutatud sõnastust -Tagada kõrghaljastuse või metsa säilimine võimalikult suures mahus. Mida see lause tähendab, palun täpsustada?	1. Nende alade puhul on märksõnaks loodusliku ilme säilitamine, eriti väärtuslikud on nende alade puhul kõrghaljastus ja mets. Neid tuleks maksimaalselt säilitada, et piirkond ei kaotaks oma väärtust puhkealana.

			2. Taastada võimalusel nende (pärandkultuuriobjektide) algne kuju – see lause osa oleks õigem välja jätta, tekitab segadust ja küsimusi. Kas pärandkultuuriobjekti on võimalik (ja mõttekas) taastada algsel kujul?	2.Rõhk on sõnal võimalusel. Kui ei ole võimalik, siis ei taastata. Otsest kohustust siit ei kaasne.
			3. Rohevõrgustiku peatükis on lause – Rohevõrgustiku koridoride alal tuleb tagada sidusalt kulgeva kõrghaljastuse olemasolu 70% ulatuses, milleks tuleb vajadusel rakendada kompenseerivaid meetmeid (puude istutamine võrade liitumisega, põõsaside rajamine jms), et tekiks rohevõrgustiku sidusus. 3.1 Selline nõue vajab täpsustamist, mida sellega ikka tahetakse saavutada, mida tähendab „puude istutamine võrade liitumisega“, „mida tähendab“ sidus kulgemine. Sellise lause puhul on jätetud liialt palju tõlgendusruumi ja teeme ettepaneku see välja jätta. 3.2 Palun saata RMK-le väärtusliku põllumaa ja kaardikiht ja perspektiivse maakasutuse kihtides ka maad, mille tunnus oleks puhke- ja looduslik maa.	3.1. Oleme tingimuse sõnastust täpsustanud, seda veidi üldistades. Tingimus on siiski rohevõrgustiku säilimiseks ja sidususe tagamiseks vajalik. Põhjendus: Rohevõrgustiku määratlemise üheks olulisemaks eesmärgiks on tagada looduslike ökosüsteemide sidusus ja erineva tasemega RV elementide (tugialad, koridorid) piisav olemasolu ja toimivus. Rohevõrgustiku sidususe all mõeldakse rohevõrgustiku katkematust st kui mingil põhjusel (nt raied, maakasutuse muutus jne) on rohekoridor katkenud tuleb rakendada kompenseerivaid meetmeid st tagada RV katkematus. Puude istutamine võrade liitumisega tähendabki põhimõtteliselt istutusega katkenud rohekoridoride ühendamist. 3.2 Soovitud kaardikiht RMK-le saadetud.
		ESKIIS 1 07.04.2020 nr 3-1.1/260-1	1. lk.32 – „tugiala“, mis see on?	1. Lisatud mõistete hulka, RV temaatikas tasub tutvuda ka RV analüüsiga, kus mõisteid jm täpsemini selgitatud.
			2. p.4.12 – „väärtuslik maastik“ – miks ja mille alusel on RMK maad valitud väärtuslike maastike nimekirja? RMK maade puhul on tegemist erinevates vanustes metsaosadega, millele peaks planeeringu eskiisi järgi hakkama koostama maastikuhoolduskavasid;	2. Väärtuslike maastike temaatika tugineb maakonnaplaneeringule, UPga täpsustusi tehtud pole. Vastav info kajastub ka seletuskirjas. Täpsema info osas palun pöörduge Jõgeva talituse poole, kes MP eest vastutab.
			3. p.4.17 – „asula vahetus läheduses olev mets“, palun defineerida ja esitada eraldi kaardikihil;	3. Asula vahetus läheduses metsa alad oleme märkinud kaardile (Puurmani alevikku), et oleks selgem, kuhu vajalik tingimus rakendub. Ala on määratud selle alusel, kus on suurem avalik huvi ning vajadus avalikkusega metsamajandamise põhimõtted läbi arutada.
			4. p.4.17 – „Eriolukordade, nt tormi- jm oluliste metsakahjustuste tõttu tehtavatest töödest teavitab RMK kogukonda täiendavalt“ – miks, kelle osas, mille alusel ja milliste eriolukordade puhul pannakse RMK-le teavituskohustus;	4.Avaliku huviga metsad asuvad Puurmani alevikus, sealseid tingimusi täpsustatud, mujal avalikkusse suurt huvi metsade osas hetkel teadaolevalt pole ning see tingimus sellisel kujul eemaldatud.

			5. Ik.31 – „Rohevõrgustiku koridoride alal tuleb tagada sidusalt kulgeva kõrghaljastuse olemasolu 70% ulatuses, milleks tuleb vajadusel rakendada kompenseerivaid meetmeid (puude istutamine võrade liitumisega, pöösarinde rajamine jms), et tekiks rohevõrgustiku sidusus“ – palun selgitada seda nõuet, kuna rohevõrgustiku koridor hõlmab alati eri maaomanike kinnistuid.	5. RV tuleneb maakonnaplaneeringust ning UP kohustus on neid põhimõtteid säilitada. RV puhul tuleb tagada koridoride toimivus ning see tingimus ongi selleks antud, et teatud piirkonnas oleks vajalik kõrghaljastus tagatud. See ei kehti metsase ala, vaid igasuguse ala kohta üldisemalt, seetõttu on välja toodud ka pöösarinde rajamine. KOi territoorium ongi hõlmatud erinevate omanikega ning suuremate avalikes huvides toimivate võrgustike ning väärtuste kaitseks tulebki seada suuremad maavalduste ülesed tingimused. Tegu on väljakujunenud praktikaga, mida RV tingimusi seades kasutatakse.
		LS 01.02.2019 nr 3-1.1/260	1.RMK on seisukohal, et täiendavate piirangute seadmine metsade majandamisel asula või ehitise kaitseks ei ole vajalik. Tehakse ettepanek, määrata asulate vahetus-läheduses olevad riigimetsad väärtuslike maastike hulka lisaklausliga, et seal toimub metsade majandamine täiendavalt RMK-ga kokkulepitava metsade majandamise kava alusel.	1.Metsa majandamisele olulisi piiranguid pole seatud. Asulate läheduses olevatele metsadele tingimus seatud (ptk mets), kuid neid pole väärtuslike maastike hulka arvestatud, sest tegu erinevate teemadega. Väärtuslikud maastikud tulenevad maakonnaplaneeringust ning neil on palju mitmekülgsem tähendus.
	Eesti Erametsa Liit	PÕHILAHENDUS 17.03.2022	1. Erametsaomandi kasutamise piirangute seadmine Metsanduslik tegevus maatulundusmaal on pikaajaline protsess, mis eeldab järjepidevust. Paljud erametsaomanikud on kavandanud erinevaid metsamajanduslikke tegevusi alates noore metsa hooldamisest kuni küpses metsas lageraieni. Kui üldplaneeringuga kavandatakse senist metsamajandamise praktikat muuta, tuleb muudatusega hõlmatud maaomanikke käsitleda planeerimisseaduse § 76 lõike 2 kohaselt isikuna, kelle õigusi planeering võib puudutada ning §76 lõike 4 kohaselt ka teavitada. Teavitamine peab olema individuaalne ja omanikule tuleb selgitada, mis konkreetselt tema kinnistul senisega võrreldes muutub. Planeerimisseaduse kohaselt tuleb üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessi erinevatest etappidest metsaomanikke, kelle õigusi planeering võib puudutada, hoida kursis toimuvaga.	Peame vajalikuks märkida, et Teiepoolne kiri on väga üldine ning ei too välja ühtegi vastuolu või muudatuse tegemise vajadust üldplaneeringus. Üldplaneering käsitleb metsa teematikat Põltsamaa vallas üldiseid põhimõtteid andes, ilma otseseid ja olulisi piiranguid metsaraiele seadmata. Teavitame Teid, et üldplaneeringu vastu võtmise avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu toimub Põltsamaa Kultuurikeskuse saalis 2. mail 2022 kell 17.00. Täiendatud ÜP materjalidega saate tutvuda valla kodulehel pärast üldplaneeringu avaliku arutelu toimumist u 1-2 nädala jooksul.
			Milliseid piiranguid saab seada	

		<p>Põhiseaduse § 32 kohaselt sätestab omandi kasutuse kitsendused seadus. Planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkti 21 kohaselt on üldplaneeringu üheks ülesandeks asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohtu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele piirangute seadmine.</p> <p>Metsaseaduse 23 1 sätestab: planeeringuga asula või elamu kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohtu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsa majandamisel võib kohaliku omavalitsuse üksus kokkuleppel maaomanikuga planeeringuga seada piiranguid uuendusraie tegemisel raieliigile ning lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele.</p> <p>Eeltoodust tuleneb, et Planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkti 21 alusel ei saa planeeringuga lageraiet keelata, saab seada piiranguid langi suuruse ja raievanuse osas. Lisaks eeldab senisele metsanduslikule tegevusele piirangute seadmine Metsaseaduse § 23 1 alusel metsaomanikega kokkuleppe saavutamist.</p>	
		<p>Piirangutest tuleneva saamata jäänud tulu kompenseerimine</p> <p>Metsandusliku tegevuse majanduslik tulu tekib metsaomanikele peamiselt uuendusraiate käigus. On metsatüüpe, kus metsa uuendamise võttena saab rakendada ainult lageraiet. Lageraie keelamine tähendab metsaomanikule saamata jäänud tulu ning metsaomanikel on õigustatud ootus, et see temale kompenseeritakse. Looduskaitseaduse alusel kehtestatud piiranguid metsa majandamisele kompenseeritakse nendes metsades, kus majandamine on tugevasti pärsitud (peamiselt tähendab see lageraie keeldu) kompensatsiooniga 110 eurot/ ha ning leebemate piirangute korral kuni 60 eur/ha aastas.</p> <p>Kuna metsaomaniku jaoks ei ole oluline millise regulatsiooni alusel piirang kehtestatakse, tuleb ka planeeringute käigus tehtud piirangute tulemusel omanikule saamata jäänud tulu kompenseerida sarnaselt looduskaitseaduse alusel kehtestatud piirangutele.</p> <p>Täname, kui olete eelkirjeldatud tingimustega planeeringu koostamisel juba arvestanud. Kui mitte, siis palume meie ettepanekud arvesse võtta planeeringu hilisema menetluse käigus.</p>	

		LS 01.02.2019	<p>1. Kui ÜP-ga kavandatakse muuta senist metsamajandamise praktikat, siis käsitleda metsamajandusega tegelevaid maaomanikke üldplaneeringu koostamisel PlanS § 76 lõige 2 kohaste isikutena.</p> <p>2. PlanS § 75 lg.1 p.21 alusel ei saa lageraiet keelata, vaid seada piiranguid langi suurusele ja raievanusele. Piirangute seadmine eeldab kokkuleppeid omanikega. Raiepiirangute seadmisel arvestada, et piirangu alusel metsast saamata jäänud tulu tuleb kompenseerida sarnaselt Natura alal tehtud piirangutele.</p> <p>3. Kuna metsaomaniku jaoks ei ole oluline millise regulatsiooni alusel piirang kehtestatakse, tuleb ka planeeringute käigus tehtud piirangute tulemusel omanikule saamata jäänud tulu kompenseerida sarnaselt Natura alal tehtud piirangutele.</p>	<p>1. Teadmiseks võetud. Ettepanekuga arvestatakse üldplaneeringu koostamisel vastavalt seatavatele tingimustele ja vajadusele. PlanS § 76 lg 2 alusel kaasatakse maaomanikke, kelle maaomandile seatakse üldplaneeringuga kitsendusi.</p> <p>2. Teadmiseks võetud, kuid ühtlasi lisame omalt poolt, et PlanS käsitleb ka kõiki muid tegevusi, mis on KOV jaoks vajalikud. Juhul kui avalikest huvidest lähtuvalt on vajalik lageraie piiranguid seada, siis saab seda kokkuleppel maaomanikuga ÜP raames teha.</p> <p>3. Võtame teadmiseks, kuid täies mahus selle põhimõttega ei nõustu, sest planeeringu käigus seatavad piirangud on väga erineva ulatusega ning ei ole üks-üheselt võrreldavad Natura aladega. ÜP kitsenduste seadmisel kaalub KOV erinevaid huve, proportsionaalsust jm aspekte.</p>
	Valga Puu OÜ	Kuupäev digi-konteineris	<p>1. Valga Puu OÜ-l on soov olla kaasatud Põltsamaa valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise protsessi. Valga Puu OÜ omab Põltsamaa vallas järgmisi kinnistuid: 61606:001:0733, 61606:002:0175, 1606:001:0214, 61601:001:0124, 61605:003:0078, 61602:002:2000, 61606:001:1972, 61606:001:0052, 61606:001:0086, 57301:001:0910, 61604:001:1370, 61605:002:1344. Ühtlasi anname teada, et soovime oma kinnistustel jätkata tava-pärase metsamajandamisega metsaseaduse alusel.</p>	1.Kontakt lisatud kaasatavate nimekirja, täiendav info teadmiseks võetud. Palun kontrollige eskiislahenduse põhjal üle, kas teie kinnistutele näidatud maakasutuse lahendus on teie jaoks sobiv.
	Metsatervenduse Osühing	01.04.2019 nr 4-28/L	<p>1.Metsatervenduse Osühingul on soov olla kaasatud Põltsamaa valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise protsessi. Metsatervenduse Osühing (registrikood: 10224657) omab Põltsamaa vallas järgmisi kinnistuid katastritunnustega: 61601:001:1040; 61601:001:1021; 61601:001:1022; 61601:001:1120; 61601:001:0041; 61601:001:0268. Palume üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise protsessi puudutav info saata sellele aadressile. Ühtlasi anname teada, et soovime oma kinnistustel jätkata tava-pärase metsamajandamisega metsaseaduse alusel.</p>	1.Kontakt lisatud kaasatavate nimekirja, täiendav info teadmiseks võetud. Palun kontrollige eskiislahenduse põhjal üle, kas teie kinnistutele näidatud maakasutuse lahendus on teie jaoks sobiv.

Kaltsiit AS	ESKIIS 1 Aprill 2020	1. Ettepanek rohekoridori vähendamiseks Põltsamaa vallas Mõisaküla külas Peki kinnistul (57301:002:0058), Aunaaugu kinnistul (57301:002:0334) ja nende vahele jäävatel Vahi kinnistul (57301:002:1373) ca 7,3 ha suurusel osal ja Kuuse kinnistul (57301:002:0830) ca 4,5 ha suurusel osal, et võimaldada neid kinnistuid kasutada tulevikus Otisaare lubjakivikarjääri laiendamiseks. Ettevõtte omab maavara kaevandamise luba L.MK/329511kehtivusega kuni 09.07.2047. Praeguse riigimaanteede ehitamise ja rekonstrueerimise tempo juures ei jätku maavara loa kehtivuse lõpuni.	1. RVD on selles osas täpsustatud, kuid ka tuleviku karjääri laiendamise kontekstis tasub arvestada, et UP kaardikihid ei ole tegelikult katastripiiride täpsusastmes joonistatud. Vajalikud maakasutuse vm teemakihtide muutmise vajadused kaalub ja hindab KOV igakordselt, kas tegu on UP olulise muudatuse või pigem täpsustusega.
KPM Mets OÜ	08.04.2022	Palun muuta Põltsamaa linnas Tartu mnt 15 (kü tunnus 61801:001:0076) kinnistu maakasutuse juhtotstarve tootmise maa-alast elamu maa-alaks. Elamu maa-ala antud alal on sobilik, kuna vahetus läheduses on juba 3 olemasolevat elamu krunti.	Oleme Teie ettepanekut Tartu mnt 15 (kü tunnus 61801:001:0076) kinnistu osas kaalunud ning nõustume, et kuna selles kvartalis on juba tegu olemasolevate elamutega, siis ei ole sealse piirkonna arenguid enam teises suunas võimalik suunata. Teeme üldplaneeringusse paranduse ning määrame Tartu mnt 15, Lipsu, Metsaveere, J.Kuperjanovitn 20, Tartu mnt 13 ja Tartu mnt 11 kinnistutele elumumaa juhtotstarbe.
ÜHENDUSED			
Eesti Keskkonnaühenduste Koda	Ei esitanud tähtjaks		
Eestimaa Looduse Fond	ESKIIS 1 06. mai 2020 nr 106	Tähelepanu juhtimine teemadele, mis on seotud metsa ja rohevõrgustiku käsitlemisele üldplaneeringus.	Võtame teadmiseks ning arvestame vastavalt kohalikele vajadusele.
KOHALIKUD HUVIGRUPID			
Reedik Raudla	22.05.2021	Tuginedes Põltsamaa valla visioonile, mille elluviimiseks on vajalik luua eeldused elanikkonna vähenemise peatamiseks, tagada valikuid pakkuvat elamufondi ning tihendada olemasolevaid toimivaid piirkondi, on sõnastatud avalikustatud üldplaneeringus ruumilise arengu eelmärkidena mitmekesise ja kvaliteetse elukeskkonna kujundamine ja arengu eelistatud koondumine olemasolevatesse keskustesse.	1. Ettepanekust ei ole aru saada, mille jaoks täpsemalt Lossi tn 10 aadressil EKV vähendada tuleks. Üldjuhul on üksikute kinnistute EKV vähendamiseks, mis on eraomandis, mõistlik EKV vähendamist taotleda pigem detailplaneeringu raames läbi eraldi menetluse. Üldplaneeringusse oleme lisanud eelkõige avalikes huvides või täna teadaolevad detailplaneeringud, mille jaoks on EKV vähendamine vajalik.

		<p>1. Üldplaneeringu seletuskirja punktis 4.4 on kirjeldatud miljööväärtuslikud alad ning üldised tingimused, mille kohaselt tuleks taastada Põltsamaa linnas Lossi tänava tiheda hoonestusega tänavaruum, olemasolevat mahulist ja plaanistruktuuri järgides. Tagada esinduslik tänavafraat ja väljakujunenud ehitusjoon. Seletuskirja punktis 4.15 teeb üldplaneering ettepaneku veekogude kallaste ehituskeeluvööndi vähendamiseks, et ühtlustada ehituskeelujoont ning võimaldada ja elavdada nende piirkondades atraktiivset elu, ettevõtlus ja puhke-keskkonna loomist. Ehituskeeluvööndi vähendamine olemasoleva hoonestusega aladel võimaldab ehitusjoone ühtlustamist, mis loob ruumilise korrapära. Üldplaneering toetab haja- ja tiheasustussalade elujõulisena püsimist, võimaldades nendes eluasemekoha rajamist või ettevõtluse arendamist. Need eesmärgid toetavad ka valla arengu laiemat strateegilist suunda ning olemasoleva asustusstruktuuri tugevdamist.</p> <p>Tulenevalt eelpool toodust, palun lisada punktis 4.15 toodud ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku nimekirja Põltsamaa linna Lossi tn 10 kinnistu.</p>	
		<p>2. Avalikustatud üldplaneeringu seletuskirja Tabelis 1 (Piirkondlikud ehitustingimused) on märgitud minimaalse krundisuurusena korterelamute puhul 3000 m². Märkusena on lisatud, et põhjendatud juhtudel võib üksikelamu krundi minimaalne suurus olla erinev, arvestades asukoha kruntide olemasolevat struktuuri ja suuruseid, piirkonna iseloomu, juurdepääsuteede olemasolu jm olulisi kaalutusargumente. Juhin Teie tähelepanu, et üldplaneeringuga korterelamutele seatud minimaalne krundisuurus ei arvesta hoonete ehituslike parameetrite või teiste erisustega. Olenevalt korterelamu suurusest, korterite arvust võib olla hoone teenindamiseks vajalik minimaalne krundisuurus hoopis suurem või väiksem. Põltsamaa linnas on erineva ajaloolise taustaga kortermaju, mille puhul võiks vallavalitsusel olla võimalus kaalutusotsuse rakendamiseks. Sellest tulenevalt teen ettepaneku lisada Tabel 1 korterelamute minimaalse krundisuuruse juurde erisuste võimalus.</p>	<p>2. Ettepanek on asjakohane ning võtame selle arvesse, teeme seletuskirja vastava täpsustuse.</p>

Anti Hirv	ESKIIS 2 e-kirjad 26.08- 30.08.2020	<p>E1. Põllumassiivide igasuguse tükeldamise vältimine ja avatuse säilitamine ei ole kooskõlas mullaviljakuse ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse eesmärgiga. Kui hoonete, teede jm ehitiste rajamisel toimub ka piisavas mahus kõrghaljastuse rajamine, või on tegevuseks nt puittaimedega istanduse või metsariba rajamine, siis on suurte põllumassiivide mõistlik tükeldamine mulla erosioonikaitse ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse seisukohast isegi soovitatav. Soovitan tutvuda Tartu Ülikooli teadlaste koostatud Rohemeetri rakendusega (https://rohemeeter.ee/). Soovitan hinnata rakenduse abil suuremate põllumassiivide keskel maastiku tuge elurikkuse säilimisele ja lugeda soovitusi olukorra parandamiseks. Teen ettepaneku tingimuste esimene ja teine punkt ühendada ja ümber sõnastada järgmiselt:" * Väärtuslikku põllumajandusmaad kasutatakse üldjuhul põllumajanduslikuks tegevuseks. Väärtuslikule põllumajandusmaale on lubatud kohaliku omavalitsuse kaalutusotsusel kavandada muu otstarbega tegevusi, kui need on põhjendatud ning sellega ei vähene oluliselt põllumajanduslik maakasutus piirkonnas. Sel juhul tuleb kavandamise etapis anda hinnang väärtusliku põllumajandusmaa hävinemise olulisusele, hinnata kaasnevaid mõjusid ning maakasutuse muudatust põhjendada. Väärtusliku põllumassiivi põhjendamata tükeldamist tuleb võimalusel vältida, kui tegevus ei aita kaitsta mullaviljakust, bioloogilist mitmekesisust või kohalikkuelukeskkonda."</p>	E1. Arvestatud ja sõnastust täpsustatud
		<p>E2. Mahekasvuhooned vajavad viljakat mulda ja nendes toodetakse toitu. Tingimusi lugedes peaks olema üheselt mõistetav, et toidu tootmiseks vajalike kasvuhoonete rajamine väärtuslikule põllumajandusmaale ei ole piirangutega takistatud. Soovitan lisada praeguste tingimuste kolmanda punkti sõnastusse toidujulgeoleku suurendamise ning arvestada ka bioloogilise mitmekesisuse ja mullaviljakuse kaitse olulisust järgmises sõnastuses.</p> <p>" * Väärtusliku põllumajandusmaa muul otstarbel kasutusele võtmise kaalumisel – 1 –tuleb lisaks bioloogilise mitmekesisuse ja mullaviljakuse kaitse aspektidele</p>	E2. Arvestatud

			<p>lähtuda ka avalikust huvist, nt piirkonna hariduse ja kultuuri edendamine, liikluse, ühistranspordi, tehnilise infra arendamine, teenuste võimaldamine, taastuvenergia ja selle kandjate tootmine, toidujulgeoleku, si-sejulgeoleku või riigikaitse suurendamine, tasakaalustatud ja kestliku asustuse tagamine."</p>	
			<p>E3. Taastuvenergia tootmine väärtuslikul põllumajandusmaal -- nt mõõduka raieringiga lämmastikku siduvad puiduistandused, aga ka päikesepargid -- aitab säilitada bioloogilist mitmekesisust ja põllumassiivi mullaviljakust. See pakub elupaiku nt tolmendavatele putukatele, putuktoidulistele lindudele. Selline taastuvenergia tootmine leevendab tuuleerosiooni suurtel põllumassiividel (päikesepargid vajavad selleks ka piiravat puittaimede riba). Seega taastuvenergia ja selle kandjate tootmise vältimine väärtuslikul põllumajandusmaal ei ole kooskõlas mullakaitse ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse eesmärgiga. Targalt paigutatud taastuvenergia tootmine väärtuslikul põllumajandusmaal kaitseb seda maad ja aitab kaasa edukale põllumajandussaaduste tootmisele. Teen ettepaneku eraldi taastuvenergia tootmist puudutav viimane tingimuste punkt eemaldada. Samuti tuleks viide väärtuslikele põllumajandusmaadele eemaldada peatüki 5.2.9. Taastuvenergeetika, kolmandast tingimusest; ja peatüki 5.2.9.2. Päikeseenergeetika, tingimustest suurtele päikeseelektrijaamadele.</p>	<p>E3. Sõnastusi on täpsustatud, vajalik on rõhutada, et eelistatud alad on pigem muud piirkonnad. Vajadusel võib taastuvenergia alasid ka väärtuslikele põllumaadele kavandada, kuid selleks on antud eraldi täiendavad tingimused.</p>
			<p>E4. Ei ole selge, kas antakse ülemineku-aeg väärtusliku põllumajandusmaa kaitse/kasutustingimuste rakendamisel. Piisava üleminekuaja puudumine võib maaomaniku jaoks tähendada liiga järsku muutust reeglitis. Tähtajatu põllumajandusliku rendilepingu lõpetamine eeldab ühe-aastast ette teatamist nii, et see lõpeb kas 1.aprillil või esimesel oktoobril; tähtajalist rendilepingut ei saa maaomanik muutunud kaitse/kasutustingimuste selgumisel ennetähtaegselt lõpetada, kui rentnik seda ei soovi. Seepärast on mõistlik määrata</p>	<p>E4. Üldplaneeringuga seatud tingimused jõustuvad üldplaneeringu kehtestamisel, mis tehakse volikogu otsusega pärast üldplaneeringu menetlusprotsessi läbimist. Üldplaneering ei reguleeri põllumajanduslike rendilepingute kehtivust, sh ei ole välistatud väärtuslikul põllumajandusmaal rendilepingu jätkumine. Tingimused väärtuslikul põllumajandusmaal mängivad rolli, kui soovitakse muuta olemasolevat kasutust, nt põllumaa asemele soovitakse elamurendust, päikesepargi ehitamist vms. Hetkel on tingimused antud võimalikult paindlikult, mistõttu otsene vajadus tähtaja seadmise osas ei ole vajalik.</p>

			<p>üldplaneeringus väärtusliku põllumajandumaaga seotud uute kitsenduste rakendumisele vähemalt rendilepingu lõpetamise viivitust arvestav üleminekuaeg. Üleminekuaeg peab olema vähemalt kaks aastat alates üldplaneeringu kehtestamisest, kui arvestame tähtajatu lepingu lõpetamist. Üleminekuaeg peab olema pikem, kui tüüpilise tähtajalise põllumajandusliku rendilepingu kestvus ületab kahte aastat. MPKSMS eelnõus (EIS nr 20-0226) on VPM-ga seotud kitsenduste seadmise tähtaeg: 2029. aasta 31. detsember, mille võiks võtta VPM kaitse- ja kasutustingimuste rakendumise ajaks.</p>	
			<p>E5. Peatükis 6.2. "Kliimamuutustega arvestamine" sisaldub selle peatüki kontekstis arusaamatu väärtuslike põllumajandusmaade säilitamist ja kasutamist puudutav lause, mis tuleks eemaldada, või täiendavalt selgitada. Kliimamuutus ei tähenda ainult positiivset mõju vegetatsiooniperioodi pikkusele, kultuuride saagikusele ja erinevate uute kultuuride kasvatamise võimalustele.</p> <p>Nagu KSH aruande eelnõus toodud infost järeldub, tähendab see ka suuremat ikalduse tõenäosust äärmuslike ilmaolude sageduse ja kestvuse suurenemise kaudu.</p> <p>Kui me jätkuvalt rõhume väärtuslike põllumajandusmaade põllumajanduslikuks otstarbeks kinnistamisele, suurendame sellega oma majanduse ja sotsiaalse toimetuleku ebastabiilsust muutuva kliima tingimustes.</p>	<p>E5. Väärtusliku põllumajandusmaa kui põllumajanduslikuks tootmiseks olulise ressursi olemasolu on vajalik vegetatsiooniperioodi pikenemisega kaasnevate võimaluste ära kasutamiseks (uute põllukultuuride ja sortide kasutusele võtmine, selliste kultuuride kasvatamine, mis senini lühikese kasvuperioodi tõttu ei valminud), mistõttu selle säilitamine ja sihtotstarbelises kasutuses hoidmine on põhjendatud. Eeskätt olukorras, kus toiduainete nõudlus vs pakkumine maailmaturul on järjest suurenev. Täpsustame KSH aruannet, et mõte paremini välja tuleks.</p>
			<p>E6. Ma ei ole kategooriliselt Põltsamaa nr 2 lasketiiru asukohavariandi vastu. Kas selle toetamine on aga aktuaalne ka pärast haldusreformi, kui me võrdleme mõjusid elanikkonnale Utsalis ja Kamaris? Valla ÜP ei peaks võtma ilma tegeliku aruteluta üle aastate eest maakonnaplaneeringus määratud olulise mõjuga detaile. Lasketiiru lõpliku asukoha valimist kirjeldav lause ÜP-s peab lisaks Natura asjakohase hindamise vajadusele rõhutama ka vajadust minimeerida negatiivsed mõjud elanikkonna suhtes.</p>	<p>E6. ÜP-sse lisatud täiendav asjaolu, et edaspidi alternatiivide valikul seda aspekti arvestataks.</p>

		<p>E7.Üldplaneeringu seletuskirja 28.02.2020 versioon nõustus järgmise Maanteeameti ettepanekuga: "Kamari alevikus määrata riigitee 14175 Pikknurme-Põltsamaa km 14,09-14,55 ja km 15,0-15,19 kaitsevööndi laiuseks 30 m". 10.07.2020 ÜP versioon seda ettepanekut ei toeta. Toetan valla eitavat seisukohta kaitsevööndi laiendamise suhtes täiendava argumendiga. Tee kaitsevöönd mõjutab puude langetamist (lageraie keeld) ja istutamist/kasvatamist (nähtavuse piiramine). KSH aruande eelnõu: ÜP-ga on ette nähtud ka tee kaitsevööndi ulatuse laiendamisi (ÜP seletuskirja ptk 5.1.1), mis aitab vähendada teelt lähtuva õhusaaste ja müra mõju. Minu kinnistul (kü:61604:001:0562) on just teelt lähtuva õhusaaste ja müra mõju vähendamiseks, aga ka laiemalt kohaliku elukeskkonna parandamiseks istutatud riigitee äärde puid, mis jäävad laiendatud kaitsevööndisse. Kaitsevööndi laiendamine kohalikele elukeskkonnale täiendavat positiivset mõju antud kinnistul avaldada ei saa. Kuna miski ei kohusta kohalikke elanikke laiendatud kaitsevööndit õhusaastet ja müra piirava kõrghaljastusega täitma, ei saa see kohaliku elukeskkonda parandada ka teistel kinnistutel. Kaitsevööndis tekib aga õigus kohustada maaomanikku eemaldama puid, põõsaid ja istandikke, kui need piiravad nähtavust Ehitusseadustik §72, lg 2). Tee kaitsevööndi laiendamine võib seetõttu suurendada teelt lähtuva õhusaaste ja müra mõju Kamari aleviku elanikele ning vaesustada kohaliku elukeskkonda. Liiklusohutuse tagamiseks on antud juhul mõistlikum piirata liikumiskii- rust, mitte laiendada tee kaitsevööndit ja vajadusel rääkida maaomanikuga läbi nähtavust piiravate objektide eemaldamine kehtiva 10 m kaitsevööndi piires.</p>	<p>E7. Arvestame. Kokkulepe MTA-ga: Vt Koostöötabel-Maanteeamet-ESKIIS 2_ punkt 3.2</p>
		<p>E8. Peatükis 7.9. "Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale" tuuakse väärtusliku põllumajandusmaa alternatiivse ja säästliku majandamise näiteks kiire ehk lühikese raieringiga energiakultuurid. Nende mõju mulla seisundile võib olla nii hea kui ka halb, sõltuvalt puuliikidest ja toitainete bilansist. Soovitan lisada siia mõõduka raierin-</p>	<p>E8. Arvestame ja täiendame KSH aruannet antud soovitusel osas. Samas juhime tähelepanu sellele, et otsustamine selle üle, milliseid kultuure väärtuslikul põllumajandusmaal kasvatada, ei ole ÜP täpsustatavas ning kohaliku omavalitsuse poolt reguleeritav. ÜP ja selle KSH raames saab siinkohal anda vaid soovitusi.</p>

			giga õhust lämmastikku siduvad energiakultuurid, mis samuti ei kahjusta kuidagi mullaviljakust, vaid pigem parandavad seda.	
			E9. Peatükis 7.16.2. "Päikeseenergia" ja peatükis 9.12.5. "Meetmed taastuenergeetika arendamiseks" tuleb arvestada ka sellega, et väärtuslikule põllumajandusmaale sobivalt paigutatud päikeseпарк aitab säilitada bioloogilistmitmekesisust ja põllumassiivi mullaviljakust. See pakub elupaiku nt tolmendavatele putukatele, putuktoidulistele lindudele. See leevendab tuuleerosiooni suurtel põllumassiividel, kui rajatakse ka päikeseparki sobival kaugusel piirav puittaimede riba. Seega päikeseparkide keelamine väärtuslikul põllumajandusmaal ei ole kooskõlas mullakaitse ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse eesmärgiga. Targalt paigutatud taastuenergia tootmine väärtuslikul põllumajandusmaal kaitseb seda maad ja aitab kaasa edukale põllumajandussaaduste tootmisele. Soovitan väärtusliku põllumajandusmaa mõiste nendest peatükkidest välja jätta.	E9. Võetud teadmiseks, kuid vajadus KSH aruande muutmiseks puudub. KSH aruande kohaselt ei ole päikeseparkide rajamine väärtuslikule põllumajandusmaale täielikult keelatud. Üldplaneeringu tingimustes on sõnastust täpsustatud. KOV ei toeta lausalist taastuenergia alade lubamist VPM aladele, esitatud on täiendavad tingimused, millisel juhul see on võimalik.
			E10. Peatükis 9.7. "Meetmed väärtuslike põllumajandusmaade kaitseks" jäetakse tähelepanuta, et meie väärtuslikud põllumajandusmaa-massiivid on reeglina muu maakasutusega ebapiisavalt liigendatud. See tähendab, et reeglina ei ole tuuleerosioon tõhusalt takistatud ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse ei ole reeglina tagatud. Olemasoleva olukorra säilitamisest ei piisa väärtuslike põllumajandusmaade kvaliteedi hoidmiseks ja põllumajandustootmise jätkusuutlikkuse tagamiseks. Väärtuslike põllumajandusmaade ja põllumajandusliku maakasutuse maksimaalses ulatuses säilitamist tagavad meetmed on pigem ohtlikud nii mullastikule kui ka põllumajandustootmisele. Soovitan tutvuda Tartu Ülikooli teadlaste koostatud Rohemeetri rakendusega (https://rohemeeter.ee/). Soovitan	E10. Täiendame KSH aruannet võimaluste osas, mis puudutab bioloogilise mitmekesisuse säilitamist. ÜP-sse soovitusena samuti lisatud. Samas juhime tähelepanu sellele, et põllumajandusmaa elurikkuse tagamiseks meetmete seadmine ei ole ÜP täpsustamises ning tegemist ei ole kohaliku omavalitsuse poolt reguleeritava teemaga, kuid üldpõhimõttena on see kajastatud.

		<p>hinnata rakenduse abil suuremate põllumassiivide keskel maastiku tuge elurikkuse säilimisele ja lugeda soovitusi olukorra parandamiseks. Konsulteerige vajadusel mullateadlaste ja liigilise mitmekesisuse uurijatega.</p> <p>Teen ettepaneku lisada järgmine punkt praeguse 2. punkti järele.</p> <p>" * Piirkonna väärtuslikud põllumajandusmaa-massiivid on reeglina muu maakasutusega ebapiisavalt liigendatud. Seetõttu reeglina ei ole tuuleerosioon tõhusalt takistatud ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse ei ole reeglina tagatud. Olemasoleva olukorra säilitamisest piirkonnas ei piisa väärtuslike põllumajandusmaade kvaliteedi hoidmiseks ja põllumajandustootmise tagamiseks. Maakasutuse täiendavat - kuid mitte liigset --liigendamist ja mitmekesistamist tuleks soosida, kui see aitab väärtuslike põllumajandusmaade kvaliteeti hoida ja tagada põllumajandustootmise jätkusuutlikkust piirkonnas."</p>	
		<p>E11. Peatükis 9.15. "Meetmed kliimamuutustega arvestamiseks" sisaldub selle peatüki kontekstis arusaamatu väärtuslike põllumajandusmaade säilitamist ja kasutamist puudutav lause, mis tuleks eemaldada, või täiendavalt selgitada. Kliimamuutus ei tähenda ainult positiivset mõju vegetatsiooniperioodi pikkusele, kultuuride saagikusele ja erinevate uute kultuuride kasvatamise võimalustele. Nagu KSH aruande eelnõus toodud infost järeldub, tähendab see ka suuremat ikalduse tõenäosust äärmuslike ilmaolude sageduse ja kestvuse suurenemise kaudu. Kui me jätkuvalt rõhume väärtuslike põllumajandusmaade põllumajanduslikuks kinnistamisele, suurendame sellega oma majanduse ja sotsiaalse toimetuleku ebastabiilsust seoses muutuva kliimaga.</p>	<p>E11. Väärtusliku põllumajandusmaa kui põllumajanduslikuks tootmiseks olulise ressursi olemasolu on vajalik vegetatsiooniperioodi pikenemisega kaasnevate võimaluste ära kasutamiseks (uute põllukultuuride ja sortide kasutusele võtmine, selliste kultuuride kasvatamine, mis senini lühikese kasvuperioodi tõttu ei valminud), mistõttu selle säilitamine ja sihtotstarbelises kasutuses hoidmine on põhjendatud. Eeskätt olukorras, kus toiduainete nõudlus vs pakkumine maailmaturul on järjest suurenev. Täpsustame KSH aruannet, et mõte paremini välja tuleks.</p>
		<p>E12. Mõtte tee kaitsevööndi laiendamise õhusaaste ja müra mõju vähendamiseks tuleks lisaks ÜP eskiisile tervikuna välja võtta ka KSH aruande eelnõust. Piisab soovituslikust piirangust uute elamute jt müra- ja saastetundlike ehitiste suhtes.</p>	<p>E12. KSH kontekstis nõustume ja korrigeerime aruannet.</p>

		05.02.2019	1. Ettepanek, kasutada väärtuslikke põllumajandusmaid (vpm) alternatiivselt puittaimede biomassi kasvatamiseks energeetika tarbeks. Põllumajanduslik maakasutus ei pruugi tagada maa mulviljakuse säilimist.	1. VPM tingimused on seatud paindlikud, et oleks võimalik ka muid maakasutusi otstarbeid seal vajadusel rakendada.
			2. Täpsustada vpm-piire nii, et katastriüksus 61604:001:0561 jääks vpm-st välja.	2. Arvestatud.
	Aulis Kaju	ESKIIS 1 04.2020	1. VPM- mulle kuuluvatel kinnistutel asuvatel põllumaadel (Peebu ja Kolmoja) järvepoolsel osal (Lisa 1) ei ole maaparandussüsteemi (lisa 2, lisatud ka koopia Põllumajandusameti kirjast) ja on paisutatud veetaseme tõttu aastaringselt liigmärg või vee all. Põllumajanduslik tegevus on seal mingis osas raskendatud kui mitte võimatu, seega tuleb anda sellele muu rakendus. Kuna nimetatud maa asub potentsiaalses turismipiirkonnas, siis minu nägemus on mitte arvestada juba ÜP järgi Kamari järve piirkonnas asuvaid järvega samas tasapinnas olevaid põllumaid vpm hulka. Ühtlasi soovin tulevikus drenimata põlluosa sihtotstarbe muutmist põllumajandusmaast turismi protsendiga ärimaaks.	1. MPS ja ka VPM on UPs informatiivsena, kihid tulevad vastavatest ametitest või maakonnaplaneeringust, seda infot saab vajadusel täpsustada ning vastavate ametitega suhelda, et nende hallatav infokiht saaks täpsemaks. Ala on määratud ärimaaks, sest ettepanek on asjakohane.
			2. Kuna ÜP visioonis on märgitud, et soovitakse noortele peredele luua meeldiv ja turvaline, valikud pakkuv elamufond, siis näen enda kinnistul selleks võimalusi, eeskätt seda läbiva tee tõttu (eratee PE57 Pardi tee) Kas on võimalik ÜP-ga määrata Väike –Kamari hajakülas, Kolmoja kinnistul olevad maatulundusmaad potentsiaalseks elamumaa piirkonnaks?	2. Pole eraldi vaja elamumaa määrata, sest seda funktsiooni saab tulevikus sinna alale kavandada ja kaaluda kui täpsem lahendus on teada.
			3. Seoses tulevase veelauapargiga, turismi eeldatava elavnemisega piirkonnas ja hobikalastajate /looduses puhkajate arvu kasvuga ootan vallalt lahendusi küsimuses, kuidas on planeeritud mootorsõidukite parkimine järve vasakkaldal. Mulle kuuluv eratee on määratud avalikuks kasutuseks, seega on tekkinud olukord, kus igamehe õigust ligipääsuks kallasrajale tõlgendatakse õigusena pääseda sinna mootorsõidukiga ja parkida jõe või järve kaldal. Sellega eiratakse kehtivaid seadusi, kahjustatades kallasrada, jättes prügi loodusesse, ei ole tagatud liiklusohutus teekitsastel lõikudel ja haljasalal parkimisega, rääkimata muudest liiklusest tulenevatest negatiivsetest mõjudest nagu müra ja suurte põllumajandusmasinate pendelliikumine hooajal. Sellega	2. Ei ole üldplaneeringu teema.

			seoses soovin, et KOV leiaks olukorrale lahenduse, mis arvestaks rohkem tee-ja maaomaniku õigustega, järve ääres elavate elanike ja puhkajatega.	
			<p>4. Turismiga seoses on mitu tähelepanekut. Suvisel ja ka kevadisel pesitsushooajal häiritakse lärmakate ja hinnanguliselt suurel kiirusel jõesuudmest ülesvoolu sõitvate veesõidukitega (ka jetidega) nii seal elavaid inimesi kui pesitsevaid linde. Oleme korduvalt naabritega olnud sunnitud häirijaid ise korrale kutsuma. Samuti tekitatakse lainetusega kaldaerosiooni.</p> <p>Teen ettepaneku liikluspiirangute kehtestamiseks motoriseeritud veesõidukitele Põltsamaa jõe suudmest ülesvoolu ja paigaldada mõjuala piirile vastav tähis ja kodukord paatide vettelaskmiskohas.</p> <p>Vallal on initsiatiiv määrata ÜP-s Põltsamaa jõe vasakkaldale Kamari järvest Põltsamaa linnani kulgev matkarada. Esialgne plaan oli panna see rada kulgema mööda kallasrada. Kuna see matkarada läbiks eramaid ja kulgeks osalt niisugusel kujul läbi kolme kinnistu õueala, siis ei pea ma sellist matkaraja kulgemist võimalikuks. Samuti ei soovi ma, et see matkarada kulgeks Kolmoja kinnistut läbivat kallasrada mööda. Eriti juhul, kui see eeldab mingeid rajamistöid. Vajadusel võin seda põhjendada edaspidi.</p> <p>Kamari järve piirkonnas olev puhkeala/majutused/parvsaun on eelmistel hooaegadel olnud vee heli edasikandevõime tõttu suhteliselt lärmakad ja näha on et ka loodust risustavad. Nimetatud piirkond ei ole ainult puhkajate-kalasatajate päralt, seal on mitmeid majapidamisi, kelle elu-olu selline näiliselt reguleerimata käitumine häirib. Kas omavalitsusel on pakkuda lahendusi öörahu tagamiseks ja prügikäitluse korraldamiseks nii, et seda järgitaks turismiteenuse pakkujate ja tarbijate poolt nimetatud piirkonnas?</p>	4.Ei ole üldplaneeringu teema.
			<p>5.Kolmoja kinnistul asuv endine kanala nüüd lao- ja tootmis-hoone ei ole ÜP eskiisil ära märgitud ärimaana mida see tegelikuses on. Ettepanek: määrata antud hoone ja sellega piirnev ala äri või tootmiskaaks.</p> <p>Teen ettepaneku seoses minu kinnistute tavalisest suurema avaliku kasutusega(kinnistuid läbiv Pardi tee) sulgeda kallasrada avalikkusele ca' 500 m ulatuses.</p>	5. Kaardil täpsustatud, määratud ärimaaks, mis võimaldab vajadusel ka tootmist kavandada sinna hulka.

	Indrek Eensalu	ESKIIS 1 04.2020	1.Kuningamäe spordikeskuse piirkonda lasketiiru rajamise võimalus õhk- ja sportrelvadele.	1.Kaardimaterjali täpsustatud.
			2. Kamari alevikus täiendavad maakasutusotstarvete muudatustettepanekud: Tööstuse tn 3 riigi kataster 61601:001:0414 elamumaaks, Sakala tn 2 riigi kataster 61601:001:0415 osaliselt elamumaaks (Jõe tee ja Pikknurme mnt nurgas)	2. Tööstuse tn 3 kaardile sisse viidud. Tootmisalade võib elamumaad kavandada, kui see tootmistegevusega vastuollu ei lähe, seega ei pea seda maakasutust sinna eraldi välja joonistama.
	Aivo Saar	ESKIIS 1 04.2020	1. Vähendada Mällikvere külas, Koidu ja Põllukivi katastriüksustel Põltsamaa jõe ehituskeeluvööndit 25 meetrile. Põhjendused (lühidalt): <ul style="list-style-type: none"> Põllukivi kinnistu piirneb Lepa tänava äärse elamuarendusega, kus on juba ehituskeeluvööndit vähendatud ja kohaliku omavalitsuse poolt välja ehitatud tehnovõrgud. Põllukivi kinnistule olen planeerinud elamuarenduse ala koos avalike puhkealadega. Puhkealadel on tavapäraselt mitmeid puhkerajatisi, näiteks kiiged, pingid, mänguväljakud, grillimiskoht jne. Kuna nimetatud rajatiste ehitamine on ehituskeeluvööndis keelatud, siis on vööndi vähendamine põhjendatud ja vajalik arenduse ellu viimiseks ning vallakodanikele lisa puhkevõimaluste loomiseks. Koidu kinnistule olen planeerinud väga omanäolise puhkeküla arendamist, kuhu tulevad turistidele hooajaliseks majutuseks mõeldud võimalused koos muu vajaliku taristuga, näiteks kampingud, grillkoda, jõeäärne ujumiskoht, võrkpalliplats ja mitmed teised vaba aja veetmise võimalused. Koidu kinnistu ehituskeeluvöönd ulatub suures osas metsani, mida on plaanis säilitada puhkeala väärtusliku osana. Ehituskeeluvööndi vähendamine loob oluliselt paremaid võimalused eduka elamu- ja turismiala arenduseks ning tõstab turistide huvi Põltsamaa piirkonna vastu. 	1.Ettepanek kajastub EKV vähendamise tabelis. KOV teeb vastavad ettepanekuid Kkametile, kes otsustab EKV vähendamiste üle.
	Põltsamaa Jahiselts	ESKIIS 1 04.2020	1. Lisada ÜP-sse jahi-laskespordi rajatised Õõbiku kinnistul (61606:001:0940) ja Läti-Tõnise kinnistul (61605:001:0790)	1.Lisatud.
	Lauri Tammel	ESKIIS 2 30.08.2020 e-kiri	1.Üldplaneeringu eskiislahenduse lk 39 lisada loetellu "Umbusi küla keskus, kinnistud..." järgmised samas asuvad kinnistud: 61605:003:0018, 61605:003:0063., 61605:002:0199 - Umbusis on meil külaplatsi jõe ääres, mis jääb ehituskeeluvööndisse. Sooviksime külaplatsi arendada ja ehitada varjualust, kuid see ala jääb ehituskeeluvööndisse. See on ainukene võimalik asukoht, mida Umbusi elanikud avalikult	1.61605:003:0018 – piisavalt ruumi ehitada juba täna, vähendamine pole põhjendatud 61605:003:0063 – täiendavalt asub kinnistul eesvool, juurdepääsu keeruline rajada, lähialad ei ole hoonestatud, seega kinnistule ehitamine pole mõistlik ega otstarbekas

			kasutada saaksid, kõik muu on eraomandis. Palume kaaluda seal võõndi vähendamist, et saaksime seda avalikes huvides arendada.	61605:002:0199 – külaplatsi arendamiseks ja avalikult kasutatava varjualuse ning arhitektuursete väikevormide rajamiseks lubatud.
			2. Lisada maakasutuse kaardile (Kaart 1. Maakasutus) perspektiivne kergliiklustee Kamari alevik - Umbusi küla.	2. Hetkel pole põhjendatud, kuna liikujaid sel suunal vähe.
			3. Seoses kavandatava Pikknurme-Kamari tee asfalteerimisega kaaluda ka sama marsruudiga kergliiklustee ehitamise võimalust ning selle lisamist Põltsamaa valla üldplaneeringusse. Antud lõigu kergliiklustee ühendaks Puurmani ja Põltsamaa ning avaks võimaluse teed elektrijalgratta vm kergliikuriga läbida, mida soovitakse ka üldplaneeringu liikuvusanalüüs (vt liikuvusanalüüs lk 31).	3. Ei ole põhjendatud, kuna liikujaid sel suunal vähe. 01.09.2020 seisuga elab Umbusi külas 81 elanikku ja sellest tulenevalt ei ole JTT rajamine mõistlik. Vallal on kavas koostöös riigiga nimetatud tee viia kõvakatte alla ja sellega seoses paranevad oluliselt piirkonnas liikumisvõimalused.
	Heiki Sepp	ESKIIS 2 24.08.2020 e-kiri 7-1/2020/59-1	1. Tutvusin ülplaneeringu eskiisi maakasutuse plaaniga (J1_Maakasutus.pdf) ja leidsin üllatuslikult enda ning naaberkiinnistud, mis on muidu "Elamumaa" sihtotstarbega, eskiisil olevat kajastatud kui äri maaala. Kõnealused katastriüksused asuvad Pauastvere külas: 1. Tammiku, 61605:001:2090 2. Kelleri, 61605:001:0276 3. Sireli, 61605:001:1880 4. Siili, 61605:001:0242 5. Pihlaka, 61605:001:1500 Palun üldplaneeringu eskiisil teha vastavad parandused ning märkida nimetatud katastriüksused "elamu maaalaks".	1. Täname, et tutvusite Põltsamaa valla üldplaneeringu eskiislahendusega. Kirjutasite Põltsamaa Vallavalitsusele 15.08-l e-kirja, et Pauastvere külas Tammiku, Kelleri, Sireli, Siili ja Pihlaka katastriüksuste maakasutuse juhtotstarved on üldplaneeringus määratud ärimaaks. Maakatastris on nimetatud katastriüksuste sihtotstarveteks määratud elumumaad, vastavalt maaüksuste tegelikule kasutamisele. Üldplaneeringuga määratav maakasutuse juhtotstarve on territooriumi kasutamise valdav otsustarve, mis annab piirkonnale edaspidise maakasutuse põhisuuna. Üldplaneeringu maakasutuskaardil on Puhu ristmiku piirkonnas ärimaa juhtotstarvega maa määratud suurele alale, mille koosseisus on mitmeid elumumaid, kuid valdav perspektiivne maakasutus võiks märgitud alal olla ärimaa. Ärimaa juhtfunktsioon ei takista elamumaadel edasi olemast elamumaa, maakatastri järgi. Üldplaneeringu lahenduses ei määrata hajaasustusalal (milleks on ka Pauastvere küla nimetatud katastriüksused) elamumaa juhtotstarvet. Hajaasustuses määratakse tootmis-, äri-, ühiskondlike hoonete-, mäe-

				tööstuse- ja riigikaitse juhtotstarbega maad. Maakasutuskardi „valged alad“ hajaasustuses jäävad üldplaneeringu mõttes määramata aladeks. Lähtudes eelnevast jääb valida, kas määrata nende katastriüksuste juhtotstarveteks ärimaa või jätta ala määramata üldplaneeringu järgi. Üldplaneeringu seletuskirja punkt 3.7 (Maakasutus) tabel 2 alusel on ärimaa juhtotstarve ja elumumaa maakasutuse riskikasutus lubatud ja jääb perspektiivne võimalus maad ka ärimaana kasutada. Lõplik lahendus maakasutuse juhtotstarve osas pannakse paika koostöös teiega eelseisvate üldplaneeringu avalike arutelude käigus ja -järgselt.
	Joel Päärman	PÕHILAHENDUS 30.03.2022	Seoses käimasoleva Põltsamaa valla üldplaneeringu avaliku väljapanekuga üks tähelepanek ja vajadus, mis puudutab vallale kuuluvat katastriüksust Kamaari 61604:001:0086, mille sihtotstarbeks on määratud jäätmeoidla maa. Palun vastava katastriüksuse (61604:001:0086) osas arvestada vajadusega kasutada katastriüksuse põhjapoolset äärt läbipääsu-teenena sh Kanalikalda ja Kamari elektriijaam katastriüksuste jaoks.	Juhime tähelepanu, et Kamaari 61604:001:0086 KÜ sihtotstarve jäätmeoidlammaa tuleneb maakatastrist. ÜP on seadnud maakasutuse tootmismaa, kuid me täpsustame seda selliselt, et juhtotstarvet sinna ei määrata, kuna tegu on hajaasustusega ning jäätmeoidla maad pole antud hetkel otseselt vajalik sinna määrata. Sobivat otstarvet saab sinna tulevikus kaaluda. Vajalikud läbipääsuteed saab kavandada ükskõik millise juhtotstarbega maa-alale. Antud asukohas on olemasolev väljakujunenud juurdepääs olemas ning uue juurdepääsutee kavandamine teisest asukohast ei pruugi olla võimalik.
	Raivo Lepp	PÕHILAHENDUS Protokoll 3.11.2022	Maaomanik R. Lepp kinnitab et ta võtab Põltsamaa üldplaneeringu avalikul väljapanekul esitatud vastuväite tagasi ning on nõus üldplaneeringu sellisel kujul kehtestamisega.	-
		PÕHILAHENDUS 7-1/2022/37-4	Seoses täiendavate lisapiirangute lisamisele maakasutuse üldplaneeringusse kaotab minu kinnistu oma väärtuse ja mina ei saa sellega nõustuda. 17.06.2021 eskiisi järgi asus ökodukt minu kinnistu piirist 400-500 m kaugusel. Miks ökodukt toodi minu kinnistule?	Teie kirjast tulenevalt toimus 3.11.2022 koosolek, kus Transpordiamet selgitas maantee eelprojektiga seotud asjaolusid. Kokkuvõttena sellest koosolekust toome välja järgmised asjaolud: 1. Ökodukti asukohta nihutati kuna maantee eelprojekti raames viidi läbi ulukiseire ning selle analüüsi tulemusena pakkusid eksperdid välja täpsustatud ökodukti asukohta, mis arvestab

				<p>lisaks ulukite liikumisele (metsasuse piisav osakaal) ka muid maastikulisi ja ehituslikke tingimusi. Näiteks on maantee selles asukohas madalamas muldes, mistõttu ökodukti rajamine on siia asukohta majanduslikult otstarbekam. Kinnitame üle, et ökodukti uus asukoht ei paikne Teie kinnistul, kuid Teie kinnistule ulatub üldplaneeringu raames määratav ökodukti piiranguvöönd, millele üldplaneering omad tingimused seab.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Hetkel on Põltsamaa ja Adavere möödasõit plaanis valmis ehitada aastatel 2026-2029, kuid täpsemalt selgub see rahastuse jm perspektiivsete otsuste käigus. 3. Maantee rajamisega seotud kitsendused on erinevad: on need, mis tulenevad ehitusprojektiga kavandatud tehnilisest lahendusest (alad, mis jäävad teetrassi alla või millel on sellega puutumus), lisaks maantee kaitsevööndiga seotud piirangud, mis tulenevad Ehitusseadustikust (§70 lg 2 §72 lg 1). <p>Kolmandaks võib välja tuua ökodukti rajamisega seotud üldised piirangud, mis on seotud rohevõrgustikuga ning mis määratakse Põltsamaa valla üldplaneeringuga.</p> <p>Kordame üle, et üldplaneeringuga soovitakse seada järgmised kitsendused ulukipääsu piiranguvööndis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ulukiläbipääsu piiranguvööndis ei ole üldplaneeringu kehtestamise hetkeks seni hoonestamata katastriüksusel uue ehitise (v.a õhuliin, maakaabelliin, maa-alune trass) püstitamise lubatud. Põhjendatud juhul on lubatud ehitise (sh piirdeaia) püstitamise olemasoleva hoonestusalaga seotult nii, et olemasolev ja kavandatav ehitis moodustavad kompaktsed terviku ning uus ehitis ei tohi takistada loomade liikumist ulukiläbipääsudele.</i>
--	--	--	--	--

				<p><i>Piiranguvööndis tuleb säilitada kõrgpuistu jätkuv sidusus ulukiläbipääsude suudmeala ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ulukiläbipääsu toimivuse ja rohevõrgustiku sidususe tagamiseks tuleb ulukiläbipääsu piiranguvööndis maaomanikul metsa majandades ja/või metsamajandamiskava koostades arvestada, et ulukiläbipääsu suudmeala piirkonna metsad toimivad ulukiläbipääsu juurdepääsu alana. Sellest tulenevalt tuleb metsa majandada viisil, mis tagab rohevõrgustiku kõrgpuistu sidususe ja toetab loomade ulukiläbipääsu suudmeni jõudmist. Raie planeerimisel on soovitatav koostööd alustada ulukiläbipääsu omanikuga juba enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile, et koostöös planeerida raie teostamine mahus ja viisil, mis tagab rohevõrgustiku metsalise sidususe ja loomade läbipääsu ulukiläbipääsule. Vajadusel võib ulukiläbipääsu omanik nõuda lageraie keeldu, kui muude meetmetega ei ole võimalik ulukiläbipääsu toimimist tagada. Metsateatis ulukiläbipääsu piiranguvööndis tuleb kooskõlastada ulukiläbipääsu omanikuga.</i> <p>4. Üldplaneeringuga seatud tingimused ei tähenda lausalist metsamajandamise piiramist. Metsamajandamine ja raiete võimalus säilib, sh on võimalik ka lageraie kasutamine, kuid täpsemad asjaolud selguvad kui soovitakse taotleda raieluba. Raieloa menetluse käigus vaadatakse täpsemalt, kas piirkonnas on piisavalt metsasust (võralist sidusust), et rohevõrgustiku sidusus oleks tagatud ning selle alusel otsustatakse, kas on vaja metsamajandusviisi piirata või mitte. Raiete kooskõlastamine rajatise omaniku poolt või sellest keeldumine otsustatakse erialaekspertiisi alusel.</p>
--	--	--	--	---

				Täna on sarnased ökoduktide tingimused seatud ka teiste omavalitsuste üldplaneeringutes, näiteks Kose ja Saku vallas ning maaomanikud on nende tingimustega nõustunud.
--	--	--	--	--

